

Ego W(alterus), dominus de Auesnes, comes Blesensis, notum facio uniuersis quod ego contuli et concessi imperpetuum habendum et tenendum ecclesie Sancti Theoderici iuta (*sic*) Remis quatuor bonaria et dimidium terre site alouibruc in parrochia de Scannafle pro escambio duorum bonariorum unius quarterij et septemdecim uirgarum prati quod habebant iuxta Scaldam prope ecclesiam de Scanafle, ubi incepti construere fortericiam, quod mihi et heredibus meis liberum et quitum concesserunt. Ego uero dictam terram eidem ecclesie deliberavi et liberam et quitam teneor acquitare.

Actum anno Domini M^o. CC^o. XXXI°., mense Januario.

DE BOUWREKENINGEN VAN HET STADHUIS
TE DAMME
1461 - 1470

Opdrachtgever en ontwerper. — Damme was reeds ge ruime tijd over haar economisch hoogtepunt heen ¹, toen het stadsbestuur in 1461, niettegenstaande de minder goede financiële toestand van de stadskas ², besloot een nieuw «stedehuis» te laten opbouwen, ter halver grootte van het bestaande, maar vervallen gebouw. Over de bouwwerkzaamheden ³ verschaffen de stadsrekeningen uit die periode uitvoerige inlichtingen waarvan velen kunnen getoetst worden aan het nog bestaande stadhuis ⁴.

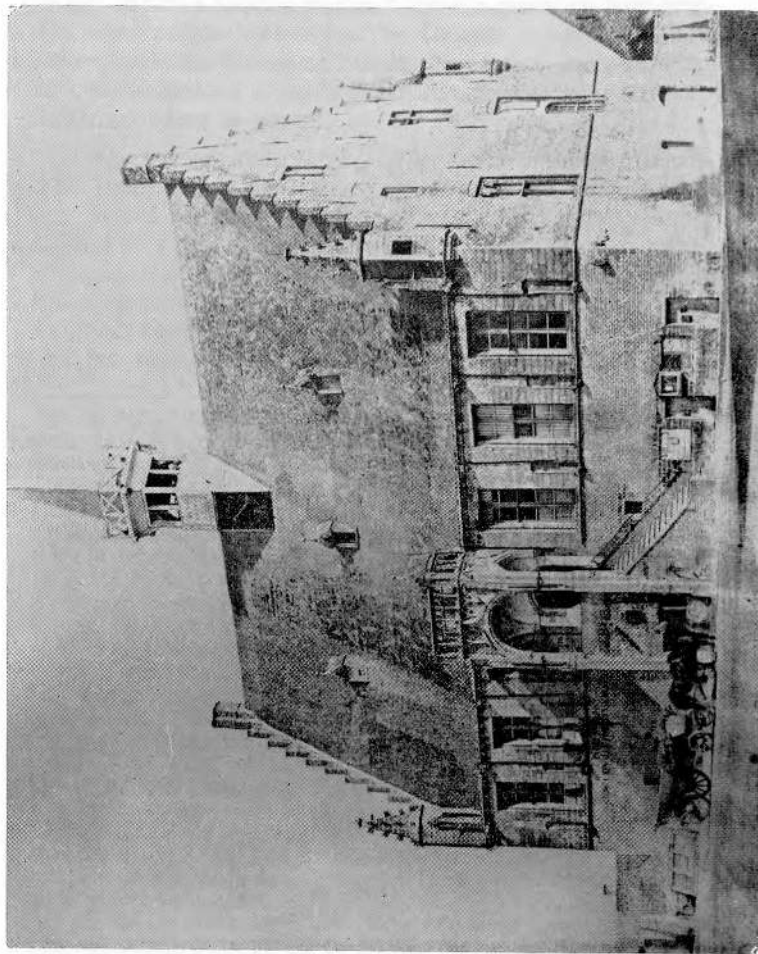
De eerste maatregel waartoe de stad overging, was advies van deskundigen in te winnen. Daartoe ontbood men in

1. Zie R. Vandenberghe, *Bijdrage tot de geschiedenis van Damme*, in *Damme*, Antwerpen, 1956, blz. 45-126 (inz. blz. 70 e.v.).

2. In een vergadering van 26 maart 1460 stelde het magistratuur maatregelen voor om de uitgaven te besnoeien «aenghesien de declinacie van der zelve stede van den inwonende, alf de huusen ijdel ende vaghe staende ende pachten vander stede jaerlicx grootelic verminderen». (R. 1460-61, f° 2).

3. Over het middeleeuwse bouwbedrijf in onze gewesten: R. Meischke, *Het architectonische ontwerp in de Nederlanden gedurende de late Middeleeuwen en de zestiende eeuw*, in *Bul. Kon. Ned. Oudh. Bond*, 51 (1952), kol. 161-230; A. Van de Walle, *Het bouwbedrijf in de Lage Landen tijdens de Middeleeuwen*, Antwerpen, 1959; H. Janse, *Bouwers en bouwen in het verleden*, Zaltbommel, 1965.

4. Er bestaat geen grondige archeologische studie over het stadhuis van Damme. Een beschrijving kan men vinden bij H. Hoste, *Het stadhuis*, in *Damme*, Antwerpen, 1956, blz. 170-173; R. Vandenberghe, *Damme. Geïllustreerde gids*, Brugge, 1962 (4e uitgave), blz. 33-47.

Clicbé Kon. Ned. Oudb. Bond
Het stadhuis te Damme (vóór 1860)

1461 van uit Brussel de metselaar-steenhandelaar Govaert de Bosschere⁵ en de timmerman Willem van Noebrouc. Na een gedachtenwisseling ter plaats, werd overeengekomen dat ze een ontwerp zouden maken⁶. Enkele maanden later werden verscheidene ontwerpen te Damme voorgelegd door voornoemde de Bosschere en de timmerman Jan van Herne⁷. Na onderzoek werd besloten het goedkoopste ontwerp in aanbesteding te geven⁸.

Aanbesteding, kontrakten. — In 1463 werd de timmerman Inghel Baert belast het ontwerp en de voorwaarden aan metselaars en timmerlieden van verscheidene steden bekend te maken. Te Brussel werd de kopie van de ontwerp-tekening(en) van het timmerwerk, die I. Baert zelf gemaakt had, nagezien in aanwezigheid van Willem de Bosschere, zoon van Govaert, aan wie op dat ogenblik de aanbesteding van het metselwerk waarschijnlijk reeds toegewezen was.

5. In 1426, 1428 en 1431 leverde Govaert de Bosschere uit Diegem, steen voor de Oostpoort te Sluis (J.H. Van Dale, *Een blik op de vorming der stad Sluis en op den aanleg harer vestingwerken van 1382 tot 1587*, Middelburg, 1871, blz. 109, 110, 112, 120-121, 123). In 1454 werd Govaert jr. ingeschreven als lid van het gilde der «Steenbickeleren» te Brussel; in 1462 was hij gezworene (J. Duverger, *De Brusselsche Steenbickeleren... der XIVe en XVe eeuw*, Gent, 1933, blz. 59, 63). In 1463-66 was G. de Bosschere betrokken bij de bouw van het doksaal in de O.-L.-Vrouwekerk te Kortrijk (T. Sevens, *De kerk van O.-L.-Vrouw te Kortrijk*, Kortrijk, 1897, blz. 78-79). In 1470 sloten G. de Bosschere en Steven van Affligem een kontrakt voor levering van steen aan de Sint-Bavokerk te Haarlem (M. Ozinga en R. Meischke, *De gotische kerkelijke bouwkunst*, Amsterdam, 1953, blz. 67). Vóór 1476 had Govaert steen geleverd aan de Sint-Catharijnekerk te Den Briel (H. Janse, *De Sint-Catharijnekerk te Den Briel*, in *Bul. Kon. Ned. Oudb. Bond*, 64 (1965), blz. 97-108). Hij was in 1477 betrokken bij een oproer te Brussel.

6. Het ontwerp wordt in de rekeningen aangeduid met «patroon» (R. 1460-61, f° 32 v., 34; 1463-64, f° 45,47 v.; 1464-65, f° 47 v.) en «bewerp» (R. 1463-64, f° 47, 47 v.).

7. Het is ons niet bekend waarom Willem van Noebrouc niet meer als timmerman optrad.

8. G. de Bosschere en J. van Herne ontvingen voor hun ontwerp onderscheidelijk 2 lb. gr. en 16 gr. (R. 1463-64, f° 47,47 v.; 1464-65, f° 47 v.). R. Meischke, *o.c.*, kol. 177, geeft enkele voorbeelden van de zorg waarmede Middeleeuwse ontwerptekeningen omringd werden. De 100 twee-mitenagels, «verbesicht an den patroon van den nieuwen huuse» (R. 1463-64, f° 49) hebben wellicht betrekking op een houten kader waarin het ontwerp ingelijst werd. Daarmede schijnt ons ook verband te houden de betaling aan J. van den Dijke die «den patroon stelde van den voorseiden steenen wercke» (R. 1463-64, f° 47 v.).

In de loop van 1463 zijn inderdaad op 5 juli de metselaars en op 14 november de timmerlieden naar Damme gekomen, waarbij van de tweede bijeenkomst uitdrukkelijk verklaard werd dat het om de aanbesteding ging; dat de eerste betaling aan W. de Bosschere reeds op 11 november 1463 gebeurde, zou er eveneens op wijzen dat de aanbesteding voor het metselwerk reeds enkele maanden vroeger plaats gevonden had.

De aanbesteding had plaats met de brandende kaars. M. Ghoetghebuer uit Brugge was met een bedrag van 460 lb. gr. de laagste bieder voor het metselwerk, wat hem 1 lb. gr. als instelpremie opbracht. W. de Bosschere en zijn gezelschap J. Quaetwant⁹ boden 10 lb. gr. minder¹⁰, Ghoetghebuer bracht zijn bod op 440 lb. gr. waarna W. de Bosschere nog 36 lb. gr. minder bood en daarmee bij het uitdoven van de kaars het werk voor 404 lb. gr. toegewezen kreeg. Enkele bijkomende werken brachten de volledige aanbesteding op 425 lb. gr. Tussen de stad en W. de Bosschere werd vervolgens een schriftelijk kontrakt gemaakt (R. 1463-64, f° 48 v.). De 425 lb. gr. zouden in verscheidene malen uitbetaald worden: op 11 november 1463: 75 lb. gr., op 11 november 1464: 65 lb. gr., de volgende jaren telkens 50 lb. gr. tot vereffening van het volledige bedrag.

Op de aanbesteding van het timmerwerk waren Jan van der Haghe en Jan de Rop uit Gent de eerste bidders met een bedrag van 406 lb. gr., wat hun eveneens 1 lb. gr. opbracht. Andries Centurion bood 56 lb. gr. minder en verkreeg het werk voor 350 lb. gr. Zijn uitbetaling zou eveneens in verscheidene stadia gebeuren: 80 lb. gr. op 1 september 1464, 20 lb. gr. op 2 februari en 1 september van de volgende jaren.

Met deze beide aanbestedingen was de uitvoering van de ruwbouw verzekerd; naderhand vonden nog slechts enkele kleine aanbestedingen plaats. In 1466 werd ijzerwerk voor deuren en vensters aanbesteed; het werd door een Brussels meester, Claeys de Sloomakere, ingesteld, maar uiteindelijk aan Pieter Alaerts uit Brugge toegewezen (R.

9. Jacob Quaetwant werd in 1426 opgenomen in het ambacht der Brusselse «steenbickeleren» (J. Duverger, *o.c.*, blz. 51); hij wordt eveneens vermeld onder de aannemers van het stadhuis te Leuven. E. Van Even, *Louvain monumental*, Leuven, 1860, blz. 136, 137.

10. De afbieder verdiende 1/10 van het bedrag waarmee het aanbod verminderd werd, de zg. «tiende pennijng van der nederijnghe» (R. 1465-66, f° 51 v.).

1465-66, f° 51 v.). In hetzelfde jaar werden nog aanbesteed het maken en vergulden van de torenbekroning (f° 30, 30 v., 43 v., 44) en een nieuw torenuurwerk (f° 24); in 1470 het maken van de «parijsche hemelinghe» in de schepen- en vertrekkamer (R. 1469-70, f° 26). Bijkomend werk («boven voorwaerde», «van overwercke») werd ook door de aannemers van de aanbestedingen uitgevoerd (R. 1464-65, f° 48 v.; 1465-66, f° 47). Enkele malen werd volgens een overeengekomen bedrag of kontrakt («bevoorwaert») gewerkt, maar meestal werd bij de levering van gewoon materiaal (hout, nagels, lood) of voor de arbeid van timmerlieden, zagers en loodgieters, die een dagloon ontvangen, geen overeenkomst vermeld.

Toezicht. — De ontwerper G. de Bosschere wordt niet dikwijls in de rekeningen vernoemd. Na de aanbesteding kwam hij op 28 juli 1464 de werkzaamheden bespreken (R. 1463-64, f° 38 v.). In 1465 ging men naar Brussel om met G. en W. de Bosschere te spreken over de levering van steen en balken (R. 1464-65, f° 32, 47). In juni 1467 was G. de Bosschere, in naam van zijn zoon Willem, aanwezig bij het grondige nazicht van het stadhuis door de Brugse meesters M. Ghoetghebuer, J. Weilaert en C. Tielman, als gevolg waarvan W. de Bosschere en J. van den Dijke 42 lb. gr. aan de stad moesten terug betalen wegens een aantal tekortkomingen (R. 1466-67, f° 45-45 v.). Men krijgt wel de indruk dat de aannemers en werklieden hun werk uitvoeren, niet onder toezicht van de ontwerper, maar wel onder dat van het stadsbestuur, dat verscheidene malen de bouwwerken door vreemde meesters laat onderzoeken. Reeds in 1463 of 1464 zijn de drie voornoemde Brugse metselaars verscheidene malen naar Damme gekomen om de stad «te beradene» (R. 1463-64, f° 47 v.). Op 25 juli 1465 werden J. Weilaert en C. Tielman ontboden om de gaanderij na te zien en advies te geven (R. 1464-65, f° 47). Op 8 maart 1466 zijn beide metselaars terug te Damme voor nazicht (R. 1465-66, f° 23). In 1467 vond het reeds besproken onderzoek plaats van het waarschijnlijk grotendeels voltooide stadhuis. In 1468 werd, op aanvraag van A. Centurion, het timmerwerk nagezien door A. Alaerd en de speihouder (R. 1467-68, f° 28 v.).

Bouwmateriaal. — Het is normaal dat de bouwrekeningen geen bijzonderheden bevatten over het aanbestede metsel- en timmerwerk. Daarentegen kunnen uit de rekeningen

van de werken, die rechtstreeks door de stad besteld werden, tal van gegevens over het bouw materiaal, de prijzen en de lonen gehaald worden. Indien we niets vernemen over de herkomst, de prijs en het vervoer van de Brabantse zandsteen, waarmede de gevel is opgetrokken, dan weten we tenminste iets over enkele bijkomende steenleveringen: 87 voeten steen van Ecaussines voor de nokafdekking, aan 12 gr. de voet (R. 1465-66, f° 45), 18 witte «orduuns quarteel steendren» voor de noordgevel (R. 1464-65, f° 48), witte steen voor de dorpels (R. 1465-66, f° 44 v., 47), witte en blauwe vloertegels (R. 1465-66, f° 45). Bovendien is er nog sprake van 900 bakstenen¹¹ die 3 s. 9 d. gr. kosten (R. 1465-66, f° 47), «coreelsteenders» (baksteen) en haardtiegels (R. 1467-68, f° 42 v.).

Alhoewel in het aanbestede timmerwerk de dakbekapping o.i. begrepen was, werd in 1465 nog wagenschot (kwartiers gekloofd eikenhout waarvan de prijs schommelde tussen 2 en 3 lb. gr. 't honderd) voor het dakbeschot aangekocht¹². In de rekeningen komen veel houtnamen voor: plancken, rebben, kersten, platen, balcken, Weselsche balcken (afkomstig uit de aanvoerhaven Wesel aan de Rijn), sparren, schiphouten, reghelen, wulghenberts, strijchouten, e.a. Zelden worden de afmetingen aangegeven¹³. Het schijnt ons dan ook niet mogelijk uit de bekende gegevens algemene houtprijzen af te leiden. In 1465 werden drie haringtonnen ge-

11. Een nog oudere vermelding van de term «baksteen», troffen we aan in de stadsrekeningen van Damme uit 1461-62, f° 38: «Item, XXIII in de zelve maendt [mei] ghecocht jeghen Jan Hollaert een last steenen van der cleender voorme verbesicht an de zelve poorte [grote Brugse poort] omme XXIX s. gr., valent XVII lb. VIII s. par.

Item, betaelt Jan de Reyne, steenbackere van 5 duust bacxsteenen van der meester voorme verbesicht an dezelve poorte te XXXVIII s. gr. 't last ghelevert ten Damme an 't land, comt XVII s. gr., valent X lb. III s. par.»

12. Wagenschot werd hoofdzakelijk aangekocht te Sluis, waar het waarschijnlijk aangevoerd werd van uit Amsterdam, in die tijd een zeer belangrijke stapelplaats voor gezaagd hout en wagenschot (Zie H. Jansen, *o.c.*, blz. 36 e.v.). In de rekening 1465-66, f° 44 v., wordt tweemaal een aankoop te Sluis vermeld van 200 planken wagenschot, de ene aan 2 lb. gr. 't honderd, de andere (groot wagenschot) aan 2 lb. 10 s. gr. Om de eerste lading naar het schip te brengen betaalde men 15 gr., voor het vervoer: 20 gr., en voor het dragen uit het schip naar het in opbouw zijnde stadhuis: 15 gr. Voor de tweede levering bedroegen deze prijzen onderscheidelijk 16,16 en 12 gr.

13. R. 1466-67, f° 45 v.

kocht aan 3 gr. 't stuk, om gebruikt te worden bij de overwelling van het voorportaal (R. 1464-65, f° 47 v.).

De hoeveelheid ijzer die voor het bouwen gebruikt werd, is aanzienlijker dan men zou verwachten; alleen reeds de nagels werden bij honderden en duizenden aangekocht. Hun prijs verschilt naargelang de soort: honderd schalienagels kosten 1 gr., verloren nagels en lattenagels 1 en 2 gr., luke-nagels 3 gr., mitenagels 4 gr., twee-mitenagels 8 gr., vier-mitenagels 16 gr., enz. Eenmaal werd de aankoop vermeld van 12.000 wite vierkante nagels aan 20 gr. 't duizend, voor de deuren en de vensters (R. 1465-66, f° 52); in hetzelfde jaar nog 200 nagels met vierkante koppen aan 6 gr. 't honderd voor de deur onder het portaal (R. 1465-66, f° 49 v.). Het overige ijzerwerk (haken, ankers, roeden,) kost 1 gr. 't pond.

De leien die men voor de dakbedekking nodig had, werden aan 20 s. gr. per duizend gekocht aan twee schippers uit Dordrecht, een belangrijke stapelplaats van dakleien (R. 1464-65, f° 46 v.)¹⁴. De bedekking kostte 4 s. 4 d. gr. de roede aan arbeid¹⁵; het materiaal — dakbeschot, leien, nagels en lood — werden door de stad geleverd (R. 1464-65, f° 46 v., 47 v.; 1465-66, f° 44 v.). Als nokafdekking op het leiendak dienden de reeds vermelde 87 voeten Ecaussinessteen; op de dakkapellen waren de vorsten echter van lood.

Het lood werd meestal in rollen geleverd en verrekend per wage (aan 12 s. 6 d. gr.) of per nagel (aan 5 d. gr.); er zijn 180 ponden of 30 naghelen in een wage, wat overeenstemt met een prijs van 20 miten 't pond (R. 1465-66, f° 48-48 v.; R. 1467-68, f° 42). Oud lood kost 2 ing. 't pond (R. 1464-65, f° 48, 48 v.). Loden bollen en dakvorsten kosten echter 4 ing. 't pond en de twee leliën op de hoektorentjes aan de voorzijde zelfs 2 1/2 gr. 't pond (R. 1465-66, f° 48 v.). Het soldeersel kost 2 gr. 't pond (R. 1464-65, f° 48; R. 1465-66, f° 49).

Enkele malen werd glas voor de vensters vermeld. Het nieuwe glas werd 4 gr. de vierkante voet betaald (R. 1466-67, f° 46 v.; R. 1467-68, f° 42 v.).

Over het gebruikte gereedschap verneemt men weinig of niets. Het plaatsen van steigers voor de loodgieter, de

14. Ze werden betaald in jaarlijkse afbetalingen van 10 lb. gr.

15. Er werden in totaal 118 roeden opgemeten door G. van Huupen «vrij landmeters» (R. 1465-66, f° 44 v.).

schilder en de leidekker wordt vermeld (R. 1465-66, f° 46 v., 50 v.).

Lonen. — Behalve over het materiaal, komen in de rekeningen natuurlijk ook gegevens betreffende het loon der werklieden voor. Metselaars en hun helpers worden maar bij uitzondering vermeld, omdat het grootste gedeelte van het metselwerk in de aanbesteding begrepen was. Het is niet eens bekend hoeveel werklieden gemiddeld op de bouwwerf aan het werk waren. Voor het uitvoeren van bijkomende werken arbeidde de gezel van W. de Bosschere, J. Quaetwant, in 1466 aan 8 gr. per dag en zijn knaap aan 4 gr., in 1467 onderscheidelijk aan 10 en 5 gr. (R. 1465-66, f° 47, 53 ; 1466-67, f° 47).

Voor het timmerwerk van de binneninrichting zijn meer gegevens voorhanden. Het normale loon van een timmerman bedroeg 10 gr. per dag, dat van een knaap 6 tot 8 gr. Eenmaal werd een leerknecht aan 2 gr. vermeld (R. 1466-67, f° 47). Van maart tot oktober verdiende J. Baert 10 gr. per dag, zijn knaap J. Thuus ook 10 gr. en zijn knaap A. Dolc 7 gr. ; vanaf oktober echter verdiende Baert 10 gr. «mids dat hij meester van den wercke es», J. Thuus 8 gr. en A. Dolc 6 gr. (R. 1465-66, f° 45 v. - 47). Een zager uit Sluis, J. Doubljier, verdiende in januari 16 gr. per dag, in maart en mei, als de werktijden langer waren, 20 gr. per dag ; per snede wagenshot ontving hij 2 ing. Daarentegen bekwamen twee zagers uit Damme maar de helft van wat de man uit Sluis kreeg, nl. van mei tot oktober 10 gr. per dag en in februari en november 8 gr. (R. 1465-66, f° 47 v.-48). Ter vergelijking : Wouter van Inghe uit Sluis kreeg 5 s. gr. voor elk der zes balksleutels in de schepen-vertrekkamer en 7 s. 6 gr. voor ieder sleutelstuk van de vier grote balken (R. 1463-64, f° 48 v. ; 1464-65, f° 47 v.)¹⁶.

Enkele malen wordt het geven van fooien vermeld. Het zijn de gewone premie's bij de aanbesteding, de godspenning bij de toeslag, de fooien bij het leggen van de eerste steen van de fundering en van het opgaande werk (R. 1463-64, f° 47 v.). Bij het einde van zijn arbeid ontving de knaap van de loodgieter 30 s. par. «in dryncghelde» (R. 1465-66, f° 53).

Bij arbeidsongevallen kwam de stad tussen. In 1464

16. De drie nu nog bewaarde grote balksleutels in de vroegere vierschaar behoren ongetwijfeld tot de tweede reeks.

kreeg Christoffel, gekwetst tijdens de sloping, 2 s. gr. (R. 1463-64, f° 47 v.). In 1465 werden betaald een «meester in medicine docteur» en een «surgien», die de timmerman I. Baert kwamen onderzoeken toen hij gekwetst was wegens een val van 75 voeten hoogte; meester Jacob van Ghaerne, «onsen surgien», behandelde hem gedurende drie weken (R. 1464-65, f° 48).

Financiering. — Het bouwen van het stadhuis werd gefinancierd met inkomsten van verschillende aard. Er zijn vooreerst de opbrengsten uit de verkoop van hout, ijzer, lood en tegels van het oude schepenhuis, wat in totaal 348 lb. 8 s. par. opbracht (R. 1463-64, f° 46). Daarenboven werd nog 324 lb. par. ontvangen van de verkoop bij opbod van «den ouden ghebrokene huus» (R. 1466-67, f° 44 v.). Er werden ook leningen aangegaan, o.m. wezegelden met en zonder intrest, die ten ander niet altijd op tijd konden vereffend worden¹⁷. De belangrijkste bron van inkomsten bestond echter uit een speciale belasting van 2 d. gr. per last ingevoerde kaakharing¹⁸ en van 1 1/2 d. gr. op elk vat wijn¹⁹. In onderstaande tabel worden de jaarlijkse ontvangsten samengebracht.

Jaar	Lasten haring	Vaten wijn	Tot. opbrengst
mei 1463 - 25.12.1464	4865	11261	1331- 1-6 par.
25.12.1464 - 25.12.1465	2296,6 tonnen	6480 pijp en kwart	715-14-3 par.
25.12.1465 - 25.12.1466	2433,6 tonnen	6370	719- 6-0 par.
25.12.1466 - 25.12.1467	977	4535	437-17-6 par.
25.12.1467 - 25.12.1468	240	7997	723-15-6 par.
	<u>11812</u>	<u>36643</u> pijp en kwart	<u>3927-14-9</u> par.

Uit deze tabel blijkt dat tussen mei 1463 en 25 december 1468²⁰ 11.812 last haring en 36.643 vaten, een pijp en een kwart wijn belast werden, wat aan de stad 3927 lb. 14 s. 9 d. par. opbracht. In de afzonderlijke bouwrekeningen die in de stadsrekening van 1463-1464 tot en met 1468-69 voorkomen, wordt een totale ontvangst van 6423 lb. 8 s.

17. De intrest die de stad op het wezegeld betaalde, bedroeg 10 % (R. 1466-67, f° 11 v.-12).

18. Een last haringen omvat 12.000 stuks. (R. Degryse, *Vlaandere haringvisserij in de Middeleeuwen*, in *Hand. Soc. d'Em. Brugge*, 82 (1939), blz. 189. Uit de rekeningen blijkt dat een last 12 tonnen telt.

19. 1 vat = 2 pijpen = 4 kwartelen.

20. In de rekening 1468-69 wordt vermeld dat de belasting op de haring en de wijn verhuurd is voor de som van 610 lb. par., die bij de gewone ontvangsten geboekt wordt.

6 d. par. geboekt; daarentegen staat een uitgave van 16.023 lb. 3 s. 4 d. par.²¹.

De bouw van het stadhuis betekende dus een zware financiële last en zal wel veel zorgen gebaard hebben aan het magistraat. Zelfs tijdens de opbouw was het niet altijd mogelijk de aangegane verbintenissen op tijd en stond te regelen. In 1468 werden W. de Bosschere en A. Centurion niet betaald, en de jaarlijkse uitbetaling van de intrest van de wezegelden schijnt evenmin vlot verlopen te zijn (cfr. R. 1466-67, f° 11 v. - 12).

Beschrijving van het stadhuis. — Het nieuwe stadhuis werd — althans gedeeltelijk — gebouwd op de plaats van het oude, want bij de aanbesteding met W. de Bosschere werd overeengekomen dat hij een zijmuur zou afbreken en nieuw maken die men oorspronkelijk van plan was te laten staan²². Pas in 1467, toen het nieuwe stadhuis grotendeels voltooid was, verkocht de stad het oude stadhuis bij opbod (R. 1466-67, f° 44 v., 45). In de rekeningen treffen we enkele data aan waardoor het verloop der werkzaamheden enigszins kan gevolgd worden. De aanbesteding, en waarschijnlijk ook het begin der werken, vond plaats in 1463. In 1463 en 1464 is de bouwrekening nog niet zeer uitvoerig, maar toch moet in 1464 een groot gedeelte van de ruwbouw klaar gekomen zijn, want in mei 1465 ging men naar Sluis om hout te kopen voor het dakbeschot; in hetzelfde jaar werd de leidekker gedeeltelijk betaald. In juli 1465 was er een onderzoek van de gaanderij. De grootste rekening betreft 1466. Dan werd het torenuurwerk geplaatst, de toren geschilderd en de nokafdekking gelegd. In 1467 tenslotte vond het grondige onderzoek van het stadhuis plaats.

Uit de bouwrekeningen valt ook een en ander af te leiden betreffende de oorspronkelijke binnenindeling. Op het gelijkvloers bevinden zich vijf winkeltjes die verhuurd worden; ze zijn voorzien van deuren en venstertjes. Achter deze verkoopruijten liggen de «engienvalte» en de «grootte valte», die blijkbaar van zes venstertjes voorzien is en eveneens verhuurd wordt. In beide kelders wordt een deur vermeld; de deur van de kelder met de stadswerktuigen

21. In de rekeningen van 1469-70 en later komen nog achterstallige betalingen voor, o.m. aan A. Centurion, de twee schippers uit Dordrecht enz.

22. Bedoeld is waarschijnlijk de rechter zijgevel die nog gedeeltelijk van Doornikse steen is en tot het vroegere stadhuis kan behoord hebben.

bevindt zich «bachten den huuse». Langs de voorzijde geven trappen toegang tot het bordes, in de rekeningen als portaal aangeduid. De vensters in de voorgevel links verlichten de vertrekkamer, de rechtervensters behoren tot de vierschaar. De nissen tussen de vensters, het portaal en de borstwering zijn geschilderd met loodwit. Op de vier hoeken van het stadhuis bevinden zich torentjes. De twee langs voor hebben stenen spitsen, elk met een loden liele bekroond, de twee achteraan hebben met leien bedekte houten spitsen, die bekroond zijn door een loden bol; leliën en bollen zijn verguld. Daar de twee achtertorentjes aangerekend worden «boven voorwaerde», schijnen ze wel niet tot het oorspronkelijke ontwerp te behoren (R. 1464-65, f° 48 v.). Het leiendak is aan de voorzijde voorzien van 21 dakkapellen, waarvan één juist boven het portaal (zie ook afb.); aan de achterzijde zijn er 18 dakkapellen. Ze dragen loden dakvorsten en bollen die verguld zijn. In 1470 worden de dakkapellen in het groen geschilderd. Ook het torentje, dat verscheidene klokken herbergt²³, is beschilderd: de kuip in 't geel, het hoger gedeelte met rood en groen, de klokkenstoel (belfort) zwart. De torenbekroning (standaard, bol, engel, liele), de wijzer van het uurwerk^{23b} en de 18 loden bollen op de gaanderij aan de spits, zijn verguld. De ijzers (o.a. ankers) aan het stadhuis zijn rood geschilderd.

Langs de hoofdingang komt men in het groot (binnen) portaal, waarop drie deuren uitkomen. Links komt men in de gang van het klerkenkantoor, dat — gemaakt met houten wanden — een gedeelte van de vertrekkamer schijnt in te nemen, en dat door een deur in de voormelde gang te bereiken is. In de vertrekkamer, ook voorzien van een houten portaal, worden zitbanken, een houten muurbekleding en een muurkast vermeld. Er is een deur tussen de vertrekamer en de schepenkamer, die langs de achterzijde van het gebouw gelegen is en waarin zitbanken, een muurkast en een haard vermeld worden. Aan de balken van vertrek- en schepenkamer zijn er zes gebeeldhouwde balksleutels. Tussen de schepenkamer en de vierschaar — soms ook «zale» ge-

23. In de rekening 1465-66, f° 44, worden vermeld «de twee schellen ende noch III andre cleene schellekijs». De twee eerste zijn waarschijnlijk de «grootte clocque» (f° 46) en de «huerclocque» (f° 51).

23b. De wijzer had een hand als aanwijzende figuur (R. 1465-66, f° 50). Zie ook G. Roosegaarde Bisschop, *Wijzerplaten aan oude gebouwen*, in *Bull. Kon. Ned. Oudb. Bond*, 64 (1965), blz. 142-157.

noemd — zijn er twee deuren : de eerste, vooraan, geeft uit in een portaal in de vierschaar, de tweede achteraan komt uit op de bank in de vierschaar. De vier grote balken zijn voorzien van acht gebeeldhouwde balksleutels. Doorheen de vierschaar loopt een houten wand, die langs boven opengewerkt is. De gewichten van het uurwerk lopen doorheen deze zaal en door een gat in het gewelf tot in de kelders. Aan het einde van de vierschaar bevindt zich een deur waar de keuken zou gemaakt worden. In de achtergevel geeft een deur toegang tot de wenteltrap, die verbinding geeft met de beneden- en zolderverdieping ; de deur ernaast geeft toegang tot het toilet. De vloer in de vierschaar, de schepenkamer, de vertrekkamer en het kantoor bestaat uit witte en blauwe tegels ²⁴.

Minder duidelijk is de ligging van de bottelrie waar de presentkannen bewaard worden, en de sergeantenkamer ; van elk wordt een houten wand en een deur vermeld. Waarschijnlijk bevonden ze zich rechts van de hoofdingang.

Uitgave der bouwrekeningen. — Zoals uit de voorgaande bladzijden blijkt, zijn de rekeningen van het bouwen van het stadhuis van Damme zowel voor de historicus als voor de archeoloog van belang. Een tekstuitgave van de bouwrekeningen en van enkele andere posten, die eveneens met het bouwen in verband staan, scheen ons dan ook verantwoord, des te meer dat een zo volledige rekening van een belangrijk middeleeuws gebouw, dat daarenboven zonder noemenswaardige veranderingen bewaard bleef, toch wel zeldzaam is ²⁵.

Niet alle teksten zijn onuitgegeven. In jg. 1902 van de «Annales de la Société d'Emulation» van Brugge zou een bijdrage verschijnen, getiteld «Documents relatifs à la construction de la halle de Damme»; het bevatte door J. Weale genomen afschriften van de bijzonderste posten, maar dikwijls echter in zeer verkorte vorm. Het artikel, voorzien

24. De drie «grootte» vensters in de schepenkamer werden drie voor twee aangerekend, in tegenstelling met de drie «vulle» of «gheheele» vensters in de vertrekkamer en de vijf «vulle» in de vierschaar, die daarenboven langs achter nog drie «cleine» vensters telde, gerekend drie voor één. (R. 1465-66, f° 51 v.).

25. Zeer wenselijk zou o.m. de publicatie zijn van de bouwrekeningen van het stadhuis van Leuven (1439-1469) en van het stadhuis van Oudenaarde (1526-1536), waarvan de rekeningen gedeeltelijk werden uitgegeven door L. Van Lerberghe en J. Ronsse in *Audenaerdsche Mengelingen*, 3 (1848), blz. 307-486.

26. Drukproeven van de bijdrage van J. Weale bevinden zich in

van een korte inleiding door J. de Bethune aan wie Weale zijn tekst gezonden had, was gezet en gepagineerd (blz. 33-83)²⁶, toen bleek dat de afschriften onvolledig waren en dienden herdrukt te worden. Archivaris P. Sheridan vulde de ontbrekende gedeelten aan en men hoopte de bijdrage in 1903 te kunnen laten verschijnen. Er ontstonden echter nieuwe moeilijkheden en op de bestuursvergadering van de «Société d'Emulation» van 3 december 1903 werd aan L. Gilliodts gevraagd of hij de aangevulde nota's van Weale niet kon gebruiken, daar hij reeds nota's bezat over het bouwen van het stadhuis²⁷. In de «Annales» is echter niets verschenen. Wel gaf Gilliodts in 1906 in zijn «Cartulaire de l'ancienne Estaple de Bruges», deel IV, Brugge 1906, blz. 406-409, enkele fragmenten uit, voorzien van een niet altijd feilloze kommentaar²⁸.

Wij zelf hebben een eerste maal de bouwrekeningen doorlopen i.v.m. een studie over de middeleeuwse dakbekappingen, die wij samen met H. Janse publiceerden²⁹. Bij die gelegenheid is het denkbeeld opgekomen een volledige uitgave van de bouwrekeningen te ondernemen, ook als voorbereiding tot het deel «Damme» van het *Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen*. De stadsrekeningen, waaruit de teksten afgeschreven zijn, bevinden zich op het Algemeen Rijksarchief te Brussel, Rekenkamer nr. 33600 (midwinter 1460 - midwinter 1461) - 33609 (midwinter 1469 - midwinter 1470). Daarin zijn de bouwrekeningen vanaf 1463-1464 tot en met 1468-1469 in een speciale rubriek samengebracht. De eerste bouwrekening loopt van 8 april 1463 tot 25 december 1464; de andere lopen, zoals de stadsrekeningen zelf, van midwinter tot midwinter. De teksten werden onverkort afgeschreven, en ook degene die slechts van gering belang schijnen, worden uitgegeven³⁰.

de stadsbibliotheek en in het provinciebestuur te Brugge; laatstgenoemd exemplaar, afkomstig uit het archief van kanunnik A. Duclos, heeft waarschijnlijk toebehoord aan pastoor J. Opdedrick uit Damme, bij wie Duclos een exemplaar gezien had.

27. Deze gegevens werden ontleend aan het verslagboek van de *Société d'Emulation* over de periode 1886-1906.

28. De bijdrage van L. Gilliodts werd door A. Viaene bewerkt in *Het stadhuis van Damme*, in *Biekerf*, 41 (1935), blz. 191-192.

29. H. Janse en L. Devliegheer, *Middeleeuwse dakbekappingen in het vroegere graafschap Vlaanderen*, in *Bul. Kon. Com. en Landsch.*, 13 (1962), blz. 299-380. Een overzicht van de bouwgeschiedenis gaven we in onze bijdrage *De bouw van het stadhuis te Damme*, in *Bul. Kon. Ned. Oudb. Bond*, 63 (1964), kol. 159-166.

30. We betuigen hier onze dank aan lic. L. Danhieux die de afschriften van de rekeningen met ons heeft nagelezen.

Tot slot moge hier herinnerd worden aan het gebruikte muntstelsel. De rekening is opgemaakt in ponden groten, maar omgerekend in ponden parisis. Het pond is samengesteld uit 20 schellingen, de schelling uit 12 penningen of deniers; bij de ponden groten wordt de benaming penning of denier soms weggelaten en men spreekt van groten. 1 denier telt 2 obolen of 24 miten; 1 stuiver of plak is gelijk aan 2 deniers, 1 ingelsche of esterling is gelijk aan 1/3 denier of 8 miten. Het pond groten, en dus ook de onderverdeling ervan, staat gelijk met 12 maal het pond parisis, zodat 1 d. gr. een waarde heeft van 1 s. par.

L. DEVLIEGHER

I. Stadsrekening van 1460-1461

[f° 31 v.]

Item, ghesonden Pietren van Breen ter Bruesselle met eenen beslotenen briefe alhier van der wet, an meester Guillaume van Noebrouc, meester van temmeragien, ende an Godevaert van den Bosschre, leverare van orduunsteenene, ende maetsennaers met hem, als om hier ten Damme te commene, als zijlieden hier omtrent te doene hadden te haerlieder besten passe, omme raedt ende advijs te hebbene van zekeren maetselryen ende temmeragien, te wetene, de grote Brucssche poorte te helpene die beede staen daghelicx te vervallene, ende ooc om eene nieuwe halle te makene, ter grootte van den IIe deel dat se nu es, welcke ooc daghelicx staet te vervallene ende inreynende als tlijct, uutghesijn IIII daghen, te X d. grooten sdaechs, valent XL s. par.

[f° 32 v.]

Item, als vooren [juli] ten scrivene van der wet, so camen van Bruesselle Godevaert de Bosschere hem vierdren, twee te paerde ende twee te voet, hemlieden ghetoocht de poorten ende de halle, ordonneerden ende adviseerden, als van den twee poorten huerlieder advijs ende onderwijzen, hier de werklyeden van der stede, ende als van der hallen hoorden tadvijs ende maniere van der wet, up wat manieren ende conditien dat zij de halle begheerden te hebbene, dus andwoirden, souden hierup advijs hebben ende souden ordonneeren de maetsennaere van der ordune eenen patroon, de temmerman een, up dese conditie: de patronen bringhende, zoudent elc in tzine stellen up een ghelt, ende vonde men yement, diet min dade, ende zijlieden zelve niet daervooren doen en wouden, so zouden zij hebben: de orduunmeestre, II lb. grooten, ende de temmerman, een pont grooten, voor huerlieder moeyte van den patroone ende dachvaerden. Ende updat de stede de nieuwe halle niet en dede maken, so souden zij beede de meestere elc hebben een pont, altoos wel verstaende moeten zijlieden de naeste zijn te wat prijse dat men tvint, updat hemlieden ghelieft. Dus met hemlieden communicantie ghehouden, met

bailliu, buerchmeestere ende scepenen, twee daghen, verteert in tgheheele, de IIII maeltijden, deen over dandre, XVI s. VI d. par., valent IX lb. XVIII s. par.

[f° 32 v.]

Item, betaelt Janne Blavoet van huerlieder paerden van II nachten ende IIII over corven, II s. groten, valent XXIII s. par.

Item, betaelt Inghel Baert, temmerman, van dat hij met hemlieden ghinc twee daghen te X d. groten sdaechs, comt XX s. par.

[f° 34 - oktober]

Item, Govaert de Busschre, commende hem derdre, als orduunleve-
raere ende maetsenare, ende Jan van Herne, als temmerman, brochten
diversche patroonen, costeliker deen dan dandere, elc in tzijne, van
der nieuwer hallen, als vooren verhaelt es, ende dat ghetoocht ende
ghevisenteert bij bailliu, buerchmeesters ende scepenen ende andre
notable in de camere, sloten de oncostelijcste te stellene up een
ghelt, ende dat haer de stede binnen eenen halven jare daernaer
beraden zoude, ende ondersoucken of zij tmin vinden consten, up de
conditie vooren verhaelt, dus consultatie met hemlieden ghehouden
metter voorseiden bailliu, buerchmeesters ende scepenen, verteert
midsgaders den costen van huerlieder peerden, aenghesien dat zij
gheen dachvaerden en hadden, hier zijnde twee daghen, voor al
betaelt VII lb. par.

II. Stadsrekening van 1462-1463

[f° 41]

Item, V in dezelve maendt [juli], ghepresenteert Guillaume de Bos-
schere ende meer andre meesters van den wercke van den huuse II
kannen wijns van V grooten den stoop, ghevult te Maertins Langhen
ende ghedreghen te Inghelle Baerts, comt 20 s. par.

[f° 42 v.]

Item, XIII in dezelve maendt [november], ghepresenteert den
meesters van den temmerlieden van Ghent, van Brugge, van Brues-
sele ende van der Sluus, hier commende om twerc te nemenne van
den nieuwen scepenhuuse IIII kannen Poytaus, ghevult te Janne f.
Gheeraerds, ende daer ghedroncken, comdt XXIII s. par.

III. Stadsrekening van 1463-1464

[f° 26]

Item, XXIX in Wedemaent, verteert te Maertins tsCroocx, present
Joosse de Man, buerchmeestre, Willem de Bosschere, Jacop Quaet-
wante ende Janne van den Dijke, tsoens, comdt X s. par.

Item, betaelt Jacoppe Braderijc van wech te doene de oude cor-
beelen van den ouden huuse, zom te voerene in de kercke ende
dandre voor tvleeschuus, dewelke laghen an de fontayne uppe de
marct, comt XXIII s. par.

[f° 38 v.]

Item, XXVIII in Hoymaent, ghepresenteert Govaert de Bosschere
hier commende an de stede omme met hemlieden te sprekenne van
den wercke van den nieuwen scepenhuuse, twee kannen wijns van
IIII grooten den stoop, comt XVI s. par.

[f° 45]

Omme hulieden, mijn heeren de Commissarissen mijns gheduchts heeren, te advertteerene van den afbrekene van den ouden scepenenhuuse ende der hedificatie van den nieuwen in de stede van dien ghemaect, so es waer, dat aensiende ende overmerckende de groote nootd hoedat tvoirseide oude scepenenhuus bij houtheden zo verghaen ende vergleden was alsdat allincken sticx ter neder vyel, ende datter de lieden ende der lieder kyndren daghelicx of waren in grooten vreesen, ons advertteerende, dat wij voor grief daerinne voorsien wilden, uutten welcken wij, burchmeesters ende scepenen, teenen zekeren daghe uppe de voirseide zake verghadert zijnde in onse camere, metghaders den raden, hooftmannen, connestablen ende eenen grooten deel van den notablen van deser stede, bij ons daeromme ontboden, naer zekere handelinghe met rijpheden van raden tsamen daerup ghehadt, considereerende de periculen diere voor oghen waren, ende dat wij daghelicx de justicie daerin anthierende daerof in meerder vreesen waren dan anders, slooten ende concludeerden eendrachtelicke, met eenen ghemeenen accoorde, tvoirseide oude scepenenhuus of te brekenne, thout, ijsere, loot ende teghelen te vercoopenne, ende van den penninghen daerof commende, ende ooc mede den ontfang van tghuent dat de hostelyers daertoe gheconsenteert ende ghegheven hebben, bij ottroye van onsen harden gheduchten heere ende prince, ghelijc dat blijcken mach bij zijnen lettren, die wij daarof tonswaerts hebben, rekeninghe ende bewijs te doene voor u mijne heeren, ende voort, in de stede van den ofghebrokenen huuse, een nieuwe huus te makenne ende te hediffyrenne bij den advijse van zesse notablen persooenen bij ons alsdoe daertoe ghecommitteert, behouden dies dat zij ons een patroon daerof overbrochten binnen zekeren tijden hemlieden bij ons bestheeden, omme dat ghesien, voort te sprekenne van de voorwaerde ende leverynghe, beede van der maetselrye ende temmerwercke, ende van der maniere behouvelic daerin te houdenne ten oirboire van der stede, achtervolgende denwelcken sloote de zesse persooenen ten desen ghecooren, brochten ons overe een patroon, daernaer dat zij ghadviseert hadden het nieuwe huus te makennen, twelcke bij ons den raden, hooftmannen, connestablen ende der meester menichte van den notablen doe met ons daerup verghadert zijnde, ghesien, was bij ons allen eendrachtelicke gheslooten, dat men de voorwaerde ende tpatroon daerup dat men tvoirseide huus zoude willen besteden, oversenden zouden met beslootenen bryeven van der stede an temmerlyeden ende maetsennaers van diverschen landen ende steden, beteekenende allen den ghuenen die de voorseide voorwaerde zullen willen nemen bij ons te zijne teenen zekeren daghe in de voorseide lettren verclaerst, omme voort in de nemynghe van den voorseiden wercke te procederne alzo tbehooren soude, wel verstaende van voorsien te zijne van souffysainten zekere, ende borchtucht te stellenne van huerliedert nemynghe te vulcommene met poorters van der stede van den Dammte ofte andren persooenen daarmede dat de goede lieden van der wet tevreden zullen wesen, achtervolgende denwelcken onsen scrijvenne, diverssche temmerlyeden ende werclyeden, ten daghe in onse voirseide lettre begrepen, bij ons ghecommen, deden de voorwaerde ter presentien van allen de werclyeden ende temmerlyeden, doe bij ons zijnde, weder lesen ende verhalen, ende de pacymenten die wij houden wilden, ooc mede wat hij hebben zoude, die tvoirseide werck,

beede van maetselrye, temmeraige, stoffe ende handtghedade stellen soudē; item, al diereghelijcke, wat hij hebben soude die tvernerde, ende voort wat hij hebben soude, deghuene up wien dat bleve, al vooren verhaelt wanneer zij beghinnen zouden wercken, wanneer zij huerliedē werc overgheven soudē, ende wanneer men hemliedē betalen zoude, al twelcke ghedaen, men dede bernen eene keerse in scepenencamere, ende men wierp up de voirseide wercken, bin den bernenne van welcker keerse een meester Michiel Ghoetghebuer, poortre van Brugghe, stelde met zijnen medeghesellen de leverynghe van den steenwercke, calcke, mortele ende handtghedade als bevonden bij zijnen brievekin, minst ghestelt hebbende uppe de somme van vierhondert tsestich ponden grooten, naer twelcke een Willem de Bosschere ende Jacoppe Quaetwant, zijn medegheselle, stelden tselve ende nederdet tiene ponden grooten, noch dezelve meester Michiel weder stellende ende nederdet tiene ponden grooten, ende daernaer noch de [f° 45 v.] voirseide Willem de Bosschere, stellende tselve werc ende nederdet zesse ende dertich ponden grooten, up wien de keerse huutghync, ende hem bleef staende uppe de somme van vierhondert viere ponden grooten; ende boven desen, mids dat hij ghenomen heift den zijdtmuer of te brekenne ende die weder nieuwe te makenne, die soude hebben gheleven, ende andere werc besproken boven der voirseide voorwaerde, zoo zal hij hebben heffen ende ontfanghen van der voirseider stede de somme van vierhondert ende vive ende twintich ponden grooten, die te betalen ten paeymenten hiernaer verclaerst, te wetenne, Sente-Maertinsmesse, over teerste paeyment in tjaar drie ende tsestich, vive ende tseventich ponden grooten, item tSente-Maertinsmesse daernaer eerstcommende, vive ende tsestich ponden grooten, ende voort alle jare, telcken Sente-Maertinsmesse daernaer eerstcommende ende achtervolghende, vichtich ponden grooten gheduerende tooter tijdt dat de voirseide somme van vierhondert ende vive ende twintich ponden grooten al vulbetaelt zal wesen. Ende insghelijcx, zoo was dat andere bevoortwaert ende besteedt de temmeraige ende houtenwerc van den voirseiden huuse, ende was ghestelt bij Janne van der Haghe ende Janne de Rop, poorters van Ghent, als de meeste ende nederste, uppe de somme van vierhondert zesse ponden grooten, ende daernaer was bin den bernen van den keerse ghestelt ende ghenedert bij Andriese Centurion zesse ende vichtich ponden grooten, wien dat bleef, staende uppe de somme van drie hondert vichtich ponden grooten die te betalen ten paeymenten hier naer verclaerst, dats te wetenne, over teerste paeyment, tachtentich ponden grooten den eersten dach van Septembre int jaar viere ende tsestich, twintich ponden grooten, te Lichtmesse daernaer eerst commende, twintich ponden grooten, den eersten dach van Septembre daernaer eerstvolghende, ende alzo voort telcken voorseiden termijnen ende paeymenten twintich ponden grooten, gheduerende tooter tijt dat de voirseide drie hondert vichtich ponden grooten al vulbetaelt wesen zal ¹.

[f° 46]

Dit es de rekeninghe van Maertin de Croocq ende Andries Centurion, tresoriers van der voirseide stede van den Damme, als ghecommitteert ten ontfanghe ende huutghevenne van den ouden ofghebroken huuse, ende van al tghuent dat te hulpe ende ghewercke waert van

1. Deze tekst wordt hernomen in de stadsrekeningen tot en met 1468-1469.

den nieuwen scepenhuuse te makenne gheconsenteert ende gheottroyert heift ghezijn, van den harynghe ende wijne hier commende, ende ontfaen bij den hostelyers van deser stede, daertoe bij hemlieden gheottroyert, van den achtsten daghe van April duust vierhondert drie ende tsestich toot medewintre viere ende tsestich, ende al ghevalueert in ponden parijsyzen. Eerst, ontfaen van ouden loode, twelcke vercocht was te Brugghe Renault de lootghietre, XIX waghén drie naghelen, omme tiene scellinghen grooten de waghe, waenof ghync van oncosten II s. III d. grooten, bleef net IX lb. VIII s. IX d. grooten, valent CXIII lb. V s. par. Ontfaen van ouden houté vercocht de inghesetenne van den Damme, comdt LXIX lb. II s. par.

Ontfaen van ouden teghellen vercocht de inghesetene van der stede voirseid, comt LXXX lb. par.

Ontfaen van ouden ijsere vercocht daerof Janne de Loon, smet, vijfhondertneghentien pondt te XII miten tpondt; noch vercocht Willem Heerewijn XCI ponden te XVI miten tpondt, noch vercocht Lievin Seneschael twee duust twee hondert vichtien pondt te twee Inghelsche tpondt, comt tsamen VI lb. XIX s. III d. grooten, valent III^{XX} III lb. XI s. par.

Ontfaen van Jacoppe de Deckere, van X hoet calcx dat hij ten huusewaert ghegheven heift te V grooten thoet, valent II lb. X s. par.
Prima somme: III^{CXLVIII} lb. VIII s. par.

Ontfaen van harynghe, te wetenne, van meye LXIII toot medewintre LXIII, van viereduust VIII^C vive ende tsestich last te II groten tlast, comt III^{CIHIII^{XXVI}} lb. X s. par.

Ontfaen van wijne, van meye LXIII toot medewintre LXIII, van elfven duust twee hondert een ende tsestich vaten te eenen groten ende eenen halven elc vat, valent VIII^{CXLIII} lb. XI s. VI d. par.
IIe somme: XIII^{CXXXI} lb. I s. VI d. par.

[f° 46 v.]

Ontfanc van weeseghelde. — Ontfaen van Willem Harewijn ende Boudin de Pape, als voochden ghestelt bij der wet van den Damme van Christinekine, Jan Gheenkins dochtre, de somme van XXX lb. grooten tournoysen weeseghelts, die de stede van hemlieden ghenomen heift den XX^{sten} dach van Spuerle in tjaer III^{CLXIII} te weeseghelde, den voorseiden Christinekine toebehoorende, mids daerof ghevende alzulcke bate ende wasdom als men van weeseghelde ghecoustumeert es ende pleicht te ghevenne ¹, alzoó langhe als zoe tvoirseide ghelt onder haer houden zal, dewelcke bekeert zijn in den oitboir ende lasten van der voirseider stede, alzoó dat blijcken mach bij den huutghevene van deser rekeninghe, ende zonderlynghe omme te helpen betalen de paeymenten van der maetselrye van den nieuwen scepenhuuse, nu jeghewoordelic beghonnen te makene, valent III^{CLX} lb. par.

Ontfaen van Oliviere van Craeynest ende Guy de Brune, als voochden van Maykine, Alaardt Desprees dochtre, die hij hadde bij jonc-

1. Uit de rekening van 1466-1467, f° 11 v., blijkt dat de jaarlijkse intrest 3 lb. gr. bedraagt.

frauwe Peryne Haermaers zynen laetsten wijve, de somme van XXX lb. groten weeseghelts derzelver Maeykine toebehoirende, die de stede insghelijcx ghenomen heift te weezeghelde in der manieren gheconstumeert, den achtsten dach van decembre in tjaer M IIIICLXIII, dewelcke bekeert zyn in de schulden van der voirseider stede, ende zonderlinghe daarmede betaelt mijnen heere van Charolois als hem bij der wet ende de goede lieden van der stede gheconsenteert zijnde te zijnder neerenster eerste begheerte bij zynen ghecommitteerden ons daerof ghedaen alzo dat blijcken mach in 't uutgheven van deser rekeninghe ende bij der quittance daerof zijnde, valent IIIICLX lb. par. ¹.

IIIe somme: VIIICXX lb. par.

Totale somme : IIMIII^eCIII^eXXIX lb. IX s. VI d. par.

[f° 47]

Dit naervolghende es thoutgheven uppe den voorseiden ontfang ghevalueert in ponden parijsijzen.

Betaelt diversche aerbeyders, te wetenne, Govaert Danckaert, Hubekin Christoffel de Brune, Pietre van Haerpen, Casin de Lijnmakere, Jacob Tant, Adriaen de Coc, Joorke de Muelnaere, Pieter Musselman, Coppin Chaerle, Claijs de Wyldeman, Aernout de Drusschre, Janne de Mey, Janne Aernouts ende meer andre, van dat zij ghewrocht hebben vele daghen an tghebroken oude huus, te wetene, de eerde wech te voerene, doude steenen wech te doene, thoude ijsere, thoude hout wech te doene, dhoude teghelen wech te doene, thoude loot wech te doene, tfondament van den nieuwen ghevelle te delvenne, tfondament van den nieuwen portale ende van den pilaren te delvenne, elcken XV daghen, elcken te V grooten tsdaechs, comt III lb. XV s. grooten, valent XLV lb. par.

Item, betaelt Inghelle Baert, temmerman, te vele stonden, dat hij an tghebroken huus ghewrocht heift, hem tweedre, te wetenne, de ghespannen te ontsluytenne ende of te doene, de balcken van den voirseiden huuse ende andre groot hout met zynen engiennen of te doene, ende ooc mids dat hij ghesonden heift gheweist te Ghent, te Brusselle, te Mechelin, te Andwerpen, ten tween reysen, an de goede lyeden maetsennaers ende temmerlyeden aldaer, met de copije van den steenen wercke ende houten wercke, hem voor alle zijne pijnne ende moeyte betaelt, de somme van III lb. V s. grooten, valent XXXIX lb. par.

Item, noch betaelt denzelven Inghelle, van dat hij de copije van den houtene wercke van den nieuwen huuse maecte, X s. grooten, valent VI lb. par.

Item betaelt Aernoudt, temmerman, van te vele stonden dat hij ooc ghewrocht heift in tbreken van den ouden huuse, mids ooc dat hij ommebeloken heift twerc van den nieuwen huuse, hem tweedre, daer anghewrocht XVI daghen, te X g. tsdaechs, comt XXV s. grooten, valent XV lb. par.

Item, betaelt insghelijcx Janne Moens, thegeldeckere, van dat hij, hem tweedre, ghedect heift thoude scepenenhuus, waerovere zij waren achte daghen, te XV g. tsdaechs, valent VI lb. par.

1. In de rekening van 1466-1467, f° 12, wordt vermeld dat ook dit weesgeld voor het bouwen van het stadhuis aangewend wordt.

Item, betaelt van calccke ende van zande daertoe verbezicht II s. VI d. grooten, valent XXX s. par.

Item, betaelt Gheerkin, de scaelgedeckere, van [dat] hij tonrekin van den ouden huuse brac, ende met zijnen cnappe ontdeckte, IIII s. grooten, valent II lb. VIII s. par.

Item, betaelt meester Janne van Herne, temmerman ter Sluus in tcaesteel, van dat hij tbewerp van den houtenwercke van den nieuwen huuse maecte, XVI s. grooten, valent IX lb. XII s. par.

Item, betaelt van manden, omme deerde, tgreuys ende de oude steendren daerin wech te draghenne met den aerbeyders, XL grooten, valent II lb. par.

[f° 47 v.]

Item, betaelt Willem de Bosschere, over de godspenning van den huuse van der maetselrije, XXII grooten; noch Janne van den Dijke, omme den eersten steen van den nieuwen fundamente van den ghevele, XII grooten; noch, Jacoppe Quaetwante, over den eersten steen van den ordune, XII grooten; noch betaelt Cristoffele, aerbeydere uppe de Muenequereetsche poorte, van dat hij in zijnen aerbeyt van den ouden ghebrokenen huuse ghequetst was, II s. grooten; noch betaelt van huerden, die an den ghevele van den ouden huuse ghe-naghelt zijn, mids den temmerman anderhalven dach daeran ghe-wrocht, VIII s. grooten; beloopende tsamen XIII s. X d. grooten, valent VIII lb. X s. par.

Item, verteert te Maertins tsCroocx, in taverne, te diverschen stonden ende met der wet ende met den goede lieden van Ghendt, van Brugghe, van Bruesselle, van Mechelin, van Andwerpen ende van der Sluus, hier bij ons ten diverschen stonden ontboden zijnde omme te nemene tsteenen werc ende thouten werc van den vorseiden huuze, mids ooc den wijn ghedroncken in scepenencamere int tbernen van den keersen, comt II lb. grooten, valent XXIIII lb. par.

Item, ghegheven in hoofscheden Govaert de Bosschere, van dat hij tbewerp maecte van der maetselrye van den nieuwen huuse de somme van I lb. grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt Wyllem de Bosschere van dat hij verteerde te Brues-selle met den temmerlieden omme te visenteerene de copije van den houtene wercke, comt XVI s. par.

Item, betaelt Janne van den Dijke, over zijne moeyte van dat hij te menighen reysen bij ons ghecommen es, ende ooc den patroon stelde van den vorseiden steenen wercke I lb. grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt Cornelisse Tielman, van dat hij te menighen stonden ten Damme bij ons ghecommen es, omme ons met hem te beradenne van onsen steenen wercke, X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, betaelt Janne, de tegheldeckere van der Sluus, omme de teghelen van den ouden huuse of te doene, ende twoirseide huus te brekenne II lb. X s. grooten, valent XXX lb. par.

Item, betaelt meester Michielle Ghoetghebuere ende Joorys zijn gheselle, van dat zij bij ons commen zijn te diverschen stonden omme ons te beradenne ende ooc te bevroedenne van onsen voirseiden wercke, ende bij huerlieden beradenne waes tzom of te broken dat ghemaect was, X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, betaelt denzelven meester Michiel, van te stellenne tvoirseide steenwerck, een pont grooten; noch te nederenne tvoorseide steenwerck, een pont grooten, valent XXIIII lb. par.

Item, betaelt Willemme de Bosschere ende Jacoppe Quaetwante over huerlieder nederynghe ten tween reysen, te wetenne, deerste reyse ghenedert X lb. grooten, ende dander reyse ghenedert XXXVI lb. grooten, belooft in tgeheele IIII lb. XII s. grooten, valent LV lb. IIII s. par.

[f° 48]

Item, betaelt Janne van den Walle de huushuere van zijnre loge daer de engienen nu ter tijdt in zijn, ende es jeghens hem ghehuert omme een pont grooten tsjaers, inghaende Meye LXIII, dus hem betaelt Meye LXIII, XII lb. par.

Item, betaelt Jacoppe Thoors, maetsenaire ende meester maetsenaire van der voorseider stede van den Damme, over zijne moeyte ende aerbeyt van dat hij te menigher reyse bij ons ghesijn ende gheweist heift, ende hem ghesonden te Brugghe, ter Sluus, te menighen stonden, X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, betaelt Loy Hallinc, van den copijen te scrijvenne, die menne huutzant van der maetselrye ende van den houten wercke, VI s. VIII d. grooten, valent IIII lb. par.

Item, betaelt Janne Lennoot over de scrifturen van Guillemme de Bosschere, van den voorwaerde tusschen der stede ende hem, comt XXIIII s. par.

Item, betaelt Willemme de Bosschere, van dat hij ghemaect heift een nieuwe pijpkin neffens der nieuwer fontaine, daer eenen nieuwen slotete in staet, hem bevoorwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme II lb. XV s. grooten, valent XXXIIII lb. par.

Item, betaelt Andriese Centurion f. Andries, van dat hij tsijnen laste ghebroken heift doude fontaine ende eene nieuwe ghemaect, hem bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme de somme van vive ponden grooten, valent IX lb. par.

Item, betaelt Janne van der Gracht, over zijne wedden van den eersten halven jare dat hij ontfinck de impositie van den wijnen ende van den harynghe, aengaende tnieuwe huus de somme van XVIII lb. par.

Item, betaelt Janne Rop ende Janne van der Haghe, temmerlieden van Ghendt, van te stellenne thouten werck van den nieuwen scepenenhuuse, een pont grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt Andriese Centurion f. Andries, van nederynghe van denzelven houtene wercke, V lb. XII s. grooten, valent LXVII lb. IIII s. par.

Item, betaelt Willemme de Bosschere in mindringhen van IIIICXXV lb. grooten over zijn eerste paeiment van den steenen werck, twelcke gheviel Sente-Maertinsmesse anno LXIII, als tblijct bij zijne quijtancie, de somme van LXXV lb. grooten, valent IXC lb. par.

Item, noch betaelt dezelve Willem over tweetste paeiment, dat hem gheviel Sente-Maertinsmesse LXIII, als tblijct bij zijne quijtantie LXV lb. grooten, valent VIIICLXXX lb. par.

Item, betaelt Chier Andries Centurion, in mindringhen van IIIICL lb. grooten over zijn eerste paeiment van den houtene wercke, als tblijct bij zijne quijtantie, twelcke hem gheviel den eersten dach van september anno LXIII, LXXX lb. grooten, valent IXCLX lb. par.

Item, verteert te Viven, present de bailliu, Anthonis Boghaert, buerchmeestre, Inghelle van der Mare, Mathijs Bouts, de speyhoudre ende meer andre, in tvisenteeren van den houte van den nieuwen huuse, comt XLVIII s. par.

[f° 48 v.]

Item, betaelt Renault, de lootghietre, van vijfhondert pondt loots jeghens hem ghecocht omme twee inghelsche tpoint, ende dat verbesicht bij Jacoppe Quaetwante in tsteenen werck van den nieuwen huuse, te wetenne, an den steeghere van den nieuwen portale ende an de veijnsters van den nieuwen huuse voirseid, beneden ende boven, beloopt de somme van XXVII s. I d. grooten eenen Inghelschen, comdt XVI lb. XIII s. IIII d. par.

Item, betaelt Chiere Andries voirseid, van houte bij hem ghelevert omme de sinters van den nieuwen huusekin staende vooren ter marct van den nieuwen scepenenhuuse, ende ooc omme de sinters van den nieuwen portale ende van andere dueren van den wentelsteeghere, ende andersins noch van platen XVI voeten lang, V dumen breed ende drie dumen dicke, dewelcke inne den muer van scepenencamere, de vertreccamere ende in de zale ghemets zijn, eenighe omme de chyegen van de scepenencamere, de vertreccamere ende in de zale voirseid, ende voordt omme de lambrozeerynghe in te naghelne in de verghaderynghe van den balcken; noch meer plancken ghelevert omme de twee schapraden die in den muer van de scepenencamere ende in de vertreccamere ghemets zijn, beloopende toot den somme van II lb. IX s. II d. grooten, valent XXIX lb. X s. par.

Item, dit es thout datter ghelevert es: eerst VC voeten rebben te VI miten den voet, noch IICXII voeten kersten ende XXX voeten platen te X miten den voet, noch IIII slepelzillen, een dobbel zille, noch III houten omme de slepelzillen, noch XXXV platen van zestiene voeten lang, V dumen breedt, III dumen dicke te VIII miten den voet omme in den muer te maetsenne, noch IIII~~XXVIII~~ voeten plancken omme twee schapraden te II grooten den voet.

Item, betaelt Michiele, de temmerman, met hem zijn tweedre, daeran ghewrocht omme de voirseide sinters ende de schapraden, de slepelzillen ende de plancken te makenne ende te stellene, waerover zij gheweist hebben X daghen, te X grooten tsdaeghs, comt X lb. par.

Item, betaelt Woutre van Inghen, poortre van der Sluus, van

VI slotels te snijdene an den balcken van den nieuwe scepenen-camere ende de vertreccamere, V s. grooten voor elcken slootele, valent XVIII lb. par.

Item noch betaelt Inghelle, de temmerman, van III sinters, die hij ghemaeckt heift omme te overwelvenne de veynsters, noch ghemaeckt een cassijn voor tvautekin onder den nieuwen steeghere, noch ghewrocht eenen halven dach omme te overspannene tnieuwe aysement, comt tsamen III daghen te VIII grooten tsdaechs, comt XXIIII s. par.

Item, betaelt Maeye, de lijnemakerge, van choorden thuerent ghehaelt omme de fontaynen huut te slane te diverschen stonden, comt XX s. par.

[f° 49]

Dit naervolgende es thijserinwerck, dat ghelevert es van den jare LXIIII an tnieuwe scepenenhuus van den Damme: eerst Janne de Loon heift ghelevert an tvoirseide huus XV ijslerine roeden an de veynsters van der vaute, ende XXX haken weghende IIIICIIII^{XX} XIII lb., valent XXIIII lb. XIII s. par.

Lievin Seneschael heift ghelancgt de stake van den hamere van der huerlocke anderhalven voet ende eene palme, comt XVI grooten, ende den hamere ghezwaret X pont, comt X grooten; noch eene ijslerine roede an dezelve engienen, XVI voeten lang, weghende LX pont, ten eenen grooten tpoint, V s. grooten; noch dat hij ghelancgt hevet de roede van den wijsere ende van viere ijslerine vorcken, XX grooten; noch ghemaeckt twee kaken, twee ijslerine bouten, een overslaghe ende een slot verslegghen, XX grooten; noch ghelevert XVI naghelen van XII miten tstic, L naghelen van IIII miten tstic, IIIIC van II miten tstic, IIIICL van eene mijte, IIIICL luuckenaghels ende VIIIC lattenaghelen. Item, noch ghelevert omme de schaprade van den nieuwen huuse IC naghelen van IIII mijten, IC van II mijten; item noch IC naghelen van IIII miten, IC van II mijten. Item noch IC naghelen van IIII mijten ende IC naghelen van II mijten verbesicht an den patroon van den nieuwen huuse; item, noch L mijtenaghelen, L luuckenaghels verbesicht an de sinters van den portale; item noch IX naghelen van I d. ½ grooten tstic, verbesicht an de verghaderynghe van den balcken; noch twee naghels van eenen grooten tstic; ICL naghelen van IIII mijten, comdt tsamen XXV s. V d. ½ grooten, valent XV lb. V s. VI d. par.

Item, noch heift de voirseide Lievin ghelevert an tvoirseide huus dese naervolgende partcheelen van ijsere: eerst twee langhe ijslerine roeden, VIII dobbele haken, XXVII cleene haken, weghende tsamen IICLX ponden; noch eene ijslerine roede omme de veynsters van den portale, VII viercante ijseren, een plat ijsere omme de veynsters, een ghehanghe omme de groote poorte van den huuse; noch twee haken weghende CL ponden, noch IIII cruusveynsters weghende LX ponden; noch II langhe ijslerine roeden omme den steeghere van den portale, II corte ijsers hanckerwijs, noch eenen haec, noch een ijsere omme de veynsters onder tportael, noch eenen hancker, weghende tsamen IICLX ponden; noch VI platte haken omme de cafoenen van den huuse, XII haken omme de veynsters

weghende tsamen IICX ponden; item noch eene langhe ijserine roede omme den steeghere van den portale, II hanckers, eenen ijserin haec omme taysement, noch II haken, noch IX haken, weghende tsamen CIIII^{XX} ponden; item, noch XVI haken ende een ijserine omme den wentelsteeghere weghende CI½ pont; item, noch XII haken, III groote ijserine roeden, noch II grote haken om tportael weghende III^{CLX} ½ pont; item, noch XVIII haken weghende CII ponden; item, noch een ijserine omme de veynstren, eenen dubbelen hancker omme den torre, twee langhe ijsers omme de cafoenen, ende LXXXII naghels weghende CXL ponden; item, noch II ijserin omme de glaesveynstren ende X haken weghende CIIII ponden; item, noch eenen hanckre met II oghen, weghende IIC^{III} ponden; item, noch eenen hanckere, III oghen ende eenen cleenen hanckere, weghende IIC^{XX} ½ ponden; item, noch eenen grooten hanckere, II oghen weghende IIC^{VIII} ponden; item, noch III corte hanckers elc met eenen pammeele, weghende IIC^{XLVI} ½ ponden; item, noch III dobbele hanckers zonder pammeelen, weghende III^{CLXXX} ponden; comt tsamen IIM^{IIICIIII^{XXVII}} lb. te I grooten tpoint, comt XIII lb. XIII s. XI d. grooten, valent CLXIII lb. VII s. par.

Prima somme: IIM^{IIII^{CXLI}} lb. VIII s. X d. par.

[f° 49 v.]

Andere uitgeheven. — Item, betaelt Andries Centurion de Jonghe, over zijn salaris dat hij, van medewintre LXIII toot medewintre LXIIII, de inpositie van den upcommende wijnen ontfaen hevet, de somme van XXVI s. VIII d. grooten, valent XVI lb. par.

Item, betaelt Staesin de Clerc, over zijn salaris dat hij de inpositie van den kaecharync hier binnen deser stede upcommende, ontfaen heift, de somme van XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt den clercken, midsgaders Loykin Hallinc voor huerlieder moeyte omme de vorseide rekeninghe van den nieuwen huuse ende velle andere brieven ende memorien daeran clevende te scrivene, VIII lb. par.

Somme: XXXVI lb. par.

Totale somme van al den uitgehevene: IIM^{IIII^{CLXXVII}} lb. VIII s. X d. par.

Ende den ontfanck draecht IIM^{IIII^{XXXIX}} lb. IX s. VI d. par.

IV. Stadsrekening van 1464-1465

[f° 31 v.]

Item, XXe in Meye, Maertin de Croocq, tresorier, ende Inghelle Baert, temmerman, ghevaren ter Sluus omme aldaer te coopene jeghen de Oosterlinghen zekere nombre van wagheshoote, omme tsaelgedac van den nieuwen scepenenhuuse; Maertin de Croocq te XVI grooten, ende Inghelle te X grooten, comt XXVI s. par.

[f° 32]

Item, XVIIIe in dezelve maendt [juni] Joose de Man, buerchmeestre, ghevaren te Bruesele, omme te sprekenne met Godevaert de Bosschere omme de balcken te hebbene ende omme thorduun van den huuse, huutgheweist drie daghen, comt VII lb. III s. par.

[f° 41 v.]

Item, betaelt Inghelle, temmerman, van twee barderen die hij ghemaect heift in scepenencamere, comt XVI s. par.

[f° 46]

Dit es de rekeninghe van Maertin de Croocq ende Hermes van den Chasteelle, tresoriers van der stede van den Damme, als ghecommitteert ten ontfanghe ende huutghevenne van den nieuwen scepenenhuuse, beghinnende medewintre LXVIII ende hende medewintre LXV, ghevalueert in ponden par.

Eerst ontfanen van harijnghe van medewintre LXVIII toot medewintre LXV bij den inghesetenne van der stede van IIMII^CIIII^{XX} XVI last VI tonnen II grooten voor elc last, XIX lb. II s. IX d. grooten, valent IIC^{XXIX} lb. XIII s. par.

Ontfaen van wijne van medewintre LXVIII toot medewintre LXV, beloopt VIMIIII^CIIII^{XX} vaten, pijpen ende quaert te I ¹/₂ d. groten 't vat, comt XL lb. X s. I d. groten ende VI mijten, valent IIII^CIIII^{XXVI} lb. I s. III d. par.

Totale somme van al desen ontfanghe VII^CXV lb. XIII s. III d. par.

[f° 46 v.]

Dit naervolghende es 't huutghevene uppe den voorseiden ontfancq ghevalueert in ponden parijsijze.

Eerst betaelt Chiere Andries Centurion f. Andries, als tbljct bij zijne quittance over tweetste paeyment van den houte, twelcke gheviel Onser Frauwedaghe Lichtmesse anno LXVIII, XX lb. grooten, valent IIC^{XL} lb. par.

Item, X in meye anno LXV, ghecocht jeghen Jacoppe Janszuene van Heekelen ende Jan, f. Heinrich, scippere van Dordrecht, ende dat bij buerchmeesters ende scepenen van Damme, ten oirboire van den nieuwen huuse voorseid, LX^M scaelgen; Maertin Foys daer binnen VI^M halve scaelgen twee voor een, dewelcke zij gheleverdt hebben binnen der stede van den Damme omme XX s. grooten elc duust, te betalen X lb. grooten ghereet, ende alle jare X lb. grooten tooter vullen betalynghe, waenof deerste paeyment ghedaen was den letsten dach van meye anno LXV. Ende was alsoo bevoortwaert de betalynghe te doene, ende hebben van der stede weghe eene lettre onder den zeghelle van zaken van der voorseider stede van den Damme omme huerlieder achterstellynghe alle jare te halen ende telcken letsten daghe van meye zo voorseid es, dus hemlieden betaelt, als tbljct bij huerlieder quittance, ende dit over teerste paeyment, elc V lb. grooten, comt X lb. grooten, valent CXX lb. par.

Item, betaelt vele diverssche aerbeyders van den voorseiden scaelgen te lossenne ende inne der stedenhuus te brynghenne, ten driem reysen dat zij ghelost waren, XVIII s. VII d. grooten, valent XI lb. III s. par.

Item, verteert te Janne f. Gheeraerds, bij buerchmeesters ende scepenen in tcoopen van den voorseiden schaelgen, comt XXXVI s. par.

Item, verteert te Maertin tsCroocxs, present buerchmeesters ende

scepenen, int bevoorwaerden jehens Janne Velyers, dewelcke ghenomen heift tvoorseid huus te deckenne met schaelgen omme III s. IIII d. grooten de roede, III s. VI d. grooten, valent II lb. II s. par.

Item, XVe in Juing, ghecocht jeghen Lievin van den Bussche van Ghendt, present Joosse de Man, Cornelis de Croocq, buerchmeesters ende meer andere van scepenen, VIC wagheschots te III lb. grooten thondert, valent XVIII lb. grooten; hierup betaelt, als tbiijct bij zijne quittance, bij Janne van Spaengen IX lb. grooten, valent CVIII lb. par.

Item, noch ghecocht jehens Cornelis de Croocq, buerchmeestre, IC wagheschots van den mintsten prijze, te II lb. V. s. grooten thondert, valent LIIII lb. par.

Item, noch ghecocht jehens Hermeeux van den Chasteelle IC wagheschots te II lb. VI s. thondert, valent XXVII lb. XII s. par.

Item, betaelt van lijfcoope van den voorseiden houte, present buerchmeesters ende scepenen, IIII s. grooten, valent II lb. VIII s. par.

[^o 47]

Item, XVIe in Juing, Cornelis de Croocq, buerchmeestre, ende Inghele Baert, ghevaren ter Sluus omme tvoorseide hout daer te ontfane, daer verleyt, bij Inghele Baert, temmerman, omme thout tscepe te draghenne, II s. IV d. grooten.

Item, betaelt den scipman van den houte ten Damme te bryngenne, III s. grooten; item, betaelt den aerbeyders, te wetenne, Willem van Duenerin, hem tienstre, van tvoorseide hout in tvleeschuus te draghenne IIII s. grooten; item, betaelt Inghele Baert, van twee daghen dat hij omme thout ter Sluus was, ende eenen halven dach omme thout in tvleeschuus te stellenne II s. I d. grooten; item, over de dachvaert van den buerchmeestre Cornelis, van dat hij omme thout tontfane ter Sluus was, II s. grooten, comt al XIII s. V d. grooten, valent VIII lb. I s. par.

Item, betaelt Inghele Baert, midtsdat hij ghewrocht heift an tvoorseide scepenenhuus van te behauwenne de zillen van den veynstre van den achtermaelge, midts thout ghelevert daertoe, comdt X s. par.

Item, betaelt Maertin de Croocq, tresorier, van IIII daghen dat hij huut was omme te truckenne te Bruesselle an Willemme de Bosschere ende an Govaert de Bosschere, zijnen vadre, van dat hij ons ghereetscap doen zoude van den ordune ende van den drie balcken, dewelcke zeere besich waren, omme thorduun te bereedenne, ende dede ooc zoovele an meester Willem de temmerman ende an der stedemeestre van Bruesselle, dat hij waghens huutzant omme de vorseide balcken, ende van daer, zoo trac hij te Andwerpen omme de voorzeide schaelgenaghels ende lattenaghels te coopenne, comt voor elcken dagh XXXII grooten, valent VI lb. VIII s. par.

Item, betaelt te Andwerpen van twee sommen, VM scaelgenaghelen te VI s. grooten de somme, XIII s. VI d. grooten; noch

over drye sommen lattenaghels te VII s. grooten de somme, XXI s. grooten; noch van III^M grote naghels te XVI grooten tduust, IIII s. grooten; noch over de tonne ende van te voerrenne tsepe VI grooten; noch van vrechte van Andwerpen ten Damme, VIII grooten, comt tsamen II lb. VIII grooten, valent XXIIII lb. VIII s. par.

Item, noch betaelt Andries Varnwijn van VIII^M schaelgenaghels te VII s. grooten de somme, comt III lb. III s. VI d. par.

Item, noch betaelt van IIII^M VC lattenaghels, te VIII s. VI d. grooten de somme, comt XXXVIII s. III d. par.

Item betaelt Heijnric van Testelle, van IIII sommen schaelgenaghels te VII s. grooten de somme, ende twee sommen lattenaghels te VIII s. VI d. grooten de somme, comt II lb. vijf s. grooten, valent XXVII lb. par.

Item, betaelt van den voorseiden schaelgenaghels ende lattenaghels te bryngene van Nieneven ten Damme XXIIII s. par.

Item, XXVe in Juliet, betaelt Joorys Weylaert ende Cornelis Tielman, hier ontbooden omme te visenteerrenne de voeye van den nieuwen scepenenhuuse, dewelcke mesmaect was, ende zoude naer rade van eenighen te groten coste van der stede gheweist hebben, ende bij huerliedre advijse zoo was gheordonneert een ghoet werc ten minsten prijze, ende dat nut ende oirboir was; dus elc betaelt over zijne dachvaert ende moeyte II s. grooten, valent XLVIII s. par.

[f° 47 v.]

Item, XXIIe in ougust, betaelt bij mij Maertin de Croocq, Wouter van Inghen, van achte slootels, die hij ghesneden heift omme de viere grote balcken, als tlijct bij zijne quictancie, III lb. grooten, valent XXXVI lb. par.

Item, VIIe in septembre anno LXV, noch betaelt bij den voorseiden Maertin Heijnricke van Thestelle bij Lijsbetten zijnen wijve, van viere sommen schaelgenaghels, te VII s. grooten de somme, comt XVI lb. XVI s. par.

Item, betaelt Loijs van den Wulphuuse, van III haryncqtonnen, die Jan van den Dijke verbesicht heift in tportael inne de verwelvynghe, te III grooten tstic, comt IX s. par.

Item, XIe in septembre, ghevaren te Brugghe omme te copenne blaue schascijnsteenen omme de veurst van den nieuwen scepenenhuuse, ende omme te halene de calchijeders omme te calchidenne rondtomme de nieuwe fontaine, comdt XII s. par.

Item, XVIIIe in septembre, betaelt Govaert de Bosschere, van te makenne den patroon van der maetselrije van den nieuwen scepenenhuuse XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt Janne van den Walle bij chiere Andries, van der huere van zijne bouwe, meye LXV, comt XII lb. par.

Item, ghecocht jeghen Heynric tsheeren cnappe, XXIX bullen

heekinhout omme de sinters te makene I lb. grooten in tgheheele, comt XII lb. par.

Item, VIe in october, betaelt Jacoppe Quatwante, dat hij met eenen cnape gheghoten heift de voeye van den nieuwen scepenenhuuse, waerovere hij gheweist heift twee daghen, te XVII grooten tsdaechs, comt XXXIIII s. par.

Item, betaelt Heynric Beffelync, witschildere van der Sluus, van dat hij alle de tabernaculen midsgaders den portale ende lanx der voeijen van den vorseiden nieuwen scepenenhuuse met loodwitte ghevaervet hevet, ende bevoortwaert jeghens hem bij buerchmeesters ende scepenen, in tgheheele ter somme van XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, noch betaelt Andries Centurion f. Andries, over zijn derde paeyment hem ghevallen den eersten dach van der maent van sep tembre anno LXV, de somme van XX lb. grooten, als tblijct bij zijne quictancie, valent in ponden parijsijen IICXL lb. par.

Item, insghelijcx betaelt Willem de Bosschere over zijn derde paeyment, twelcke hem gheviel te Sente-Maertinsmesse anno LXV, de somme van L lb. grooten, alst blijct bij den huutghevenne van den voorwaerde van den vorseiden nieuwen scepenenhuuse, valent VIC lb. par.

Item, betaelt meester Janne le Velyers, schaelgedeckere, dewelcke ghenomen heift tvoorseide huus te deckenne met al datter toebehoort, de roede omme IIII s. IIII d. grooten, ende dat over zijn handtghewerc; ende es te verstante dat men hem leveren moet bert, schaelgen, naghels ende loot, waerup hem betaelt van desen jare LXV, mids dat noch niet vuldaen en es, de somme van XIIII lb. grooten, als tblijct bij zijne quictancie, valent in ponden parijsijen CLXVIII lb. par.

[f° 48]

Item, insghelijcx betaelt Jacoppe Dobblyer, zaghere van der Sluus, van twagheschot dat hij van desen jare LXV ghesaecht heift omme tvoorseide huus, mids ooc thout dat hij ghesaecht heift omme de sinters ende elders omme den oirboir van der stede, de somme van VII lb. X s. grooten, als tblijct blijct bij zijne quictancie, valent IIII~~XXX~~ lb. par.

Item, noch insghelijcx betaelt Inghelle Baert, temmerman, van dat hij twagheschot behauwen heift ende te menighen stonden an tvoorseide huus ghewrocht heift, als nu hem derdere, als nu hem tweedre, ende ooc de sinters te makene van desen jare LXV, de somme van tien ponden grooten, als tblijct bij zijne quictancie, valent CXX lb. par.

Item, noch betaelt voor denzelven Inghelle Baert, temmerman, bij den bevelenne van der wet eenen meester in medicine docteur ende eenen surgien de somme van X s. grooten, dewelcke hem quamen visenteeren van den quetse die hem geschiede in tvallen van LXXV voeten hooghe van den vorseiden huuse. Item ende insghelijcx betaelt meester Jacoppe van Ghaerne, onsen surgien, de

welcke hem visenteerde drie weken lancg, bij den bevelenne van der wet voorseid voor zynen aerbeijt ende zijne stoffe, de somme van XXXVIII s. II d. grooten, comt tsamen XXII lb. XVIII s. par.

Item, noch betaelt te Brugghe Janne van den Dijke, van XVIII witte orduuns quarteel steendren omme de noordghevelle van den voorseiden huuse, de somme van XIX s. grooten, valent XI lb. VIII s. par.

Item, noch van den voorseiden steendren te brynghenne, comt VI s. par.

Item, noch betaelt Renault, de lootghietre, van Brugghe, van LXX waghen nieuwe loods bij hem ghelevert omme t'ieuwe huus, te XII s. VI d. grooten de waghe, comt ter somme van XLIII lb. XV s. grooten, waerup betaelt bij zijne quictancie de voorseide XLIII lb. XV s. grooten, valent VCXXV lb. par.

Item, noch betaelt dezelve, van CLXXX lb. loots oudt ghenomen jehens denzelven Renault omme te ghietenne thorduun lancx de voeye, midghaders t'portael ende de veynsters te II inghelsche t'pont, comt XI s. grooten, valent VI lb. XII s. par.

Item, noch betaelt van IIIC XXI lb. saudeurs, jehens hem ghenomen omme te saudeerenne de voeyen ende de ghooten omme II grooten t'pont, comdt XXXII lb. II s. par.

Item, noch betaelt van IX ½ daghen dat hij, als nu hem derdere ende hem tweedre, ten Damme gheweist heift omme te saudeerenne te II s. II d. grooten, comdt XXII s. IX d. grooten, valent XIII lb. XIII s. par.

Item, noch betaelt te Brugghe, van oncosten van den voorseiden loode te weghenne ende t'scepe te voerrenne te menigher reysen de somme van IX s. XI d. grooten, valent V lb. XIX s. par.

Item, noch betaelt t'marctscip van Damme van den voorseiden loode te vele reysen te brynghenne IIII s. grooten, valent II lb. VIII s. par.

Item, noch betaelt den cardewaghencruders van t'voorseid loodt te brijnghenne te Maertin t'sCroocx, te menigher reysen IIII s. grooten, valent II lb. VIII s. par.

[f 48 v.]

Item, Maertin de Crooc, tresorier, ghevaren te Brugghe, achte reysen omme t'loot te ontfane, ende andere zaken aenghaende t'voorseide huus, te XII grooten t'sdaechs, comt VIII s. grooten, valent IIII lb. XVI s. par.

Item, betaelt Hermeeux van den Chasteelle, van CXXV pont ouds loodts jehens hem ghecocht omme t'voorseide huus te twee inghelsche t'pont, comdt IIII lb. I s. IIII d. par.

Item, betaelt Andries Centurion, van zesse cleene veynsterkins die hij an t'voorseide huus ghemaect heift boven voorwaerde te VI s. grooten t'stic; noch eene duere boven in de voye bij den portale, comt X s. grooten; noch twee ghebinden onder den torre met viere

stijlen ende IIII banden, al ghewrocht ende upghestelt IIII lb. grooten, comt al tsamen VI lb. VI s. grooten, valent LXXV lb. XII s. par.

Item, betaelt Jan van Dijke, van II achtermaelgen die hij an voorseide huus ghemaect heift boven voorwaerde, met hem bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme de somme van zesse ponden grooten; noch meer, van dat hij ghehoocht heift boven den wentelsteeghere van den voorseiden huuse, hem bevoortwaert omme II lb. grooten; noch meer, dat hij ghelevert heift VII quarteel steenders omme den voorseiden wentelsteeghere V s. grooten; noch jehghens hem ghecocht CXL sparren omme de sinters te II grooten tistic, XXIII s. IIII d. grooten, comt al tsamen IX lb. VIII s. IIII d. grooten, valent CXIII lb. par.

Item, betaelt Willem Andries, speyhoudere, van houte jehghens hem ghecocht omme den voorseiden wentelsteeghere ende de II maelgen up elc eene cappe te stellenne ende dat bevoorwaert bij Inghelē, temmerman, comt XXVII lb. par.

Item, betaelt Janne Freijs, van III ½ last calchijsteenders jehghens hem ghecocht omme te calchijedenne voor nieuwe huus te XXII s. VI d. grooten tlast, ende II s. grooten van lossenne, comt IIII lb. IX grooten, valent XLVIII lb. IX s. par.

[f° 49]

Dit naervolghende es thijserewerc dat ghelevert es an nieuwe huus van den Damme, beghinnende medewintre LXIII ende hende medewintre LXV.

Eerst, item, XXVIe in april anno LXV, ontfacen van Lievin Seneschaele VIII haken omme de veynsters van den voorseiden huuse, VI ijslerine roeden, een cramme, 1 hanckere weghende tsamen CLIII pont; noch, XVIe in meye, ontfacen eene hanckere, II ijserin haken, VIII naghels omme de gregolen; noch II ijserin roeden, II plateelen omme de zijdtbalcke, VI haken omme de maelge van den steenen torrekin, XXV naghels; noch VIII ijserin dolen, II crammen omme de fyolen, weghende tsamen III^cXL pont; noch, IXe in Juing, ontfacen III langhe roeden omme ijsers, II haken omme de mantele van den cafcoene boven; noch een langc ijsere, II haken, XII groote naghels weghende tsamen CLX pont; noch, VIIIe in jullet, ontfacen VI haken omme de ghevele van den noordtzijde, L naghels, een ijsere om tcafcoen weghende III^cL ponden; noch, IIe in ougst, ontfacen II ijslerine roeden, XI crammen, noch een langc ijsere, XII haeckkens booven an tcafcoen, 1 cramme, II haken ande veynsters van den ghote, II hanckeren omme de maelge van den zuudzijde, een coppele ijsere an tcafcoen weghende II^cXCIII lb.; noch, XXIIe in ougst, ontfacen IIII haken, VII oghen, noch eenen groten hanckere, drie ijsers, noch II oghen met eenen hancker, IIII haken omme de gregolen weghende tsamen IIII^cXXI ponden; noch drie hanckers, V oghen weghende VCXXXVI ponden; noch V^e in septembre, ontfacen IIII crammen, II haken omme de veynsters, II langhe crammen, VII cleene crammen, een lanc ijsere omme de hooftmaelge, noch een oghe, IIII crammen omme tportael, weghende tsamen CLVI ponden; noch II langhe roeden, II viercante ijsers omme boven in tportael, VIII haken omme de ghote an de noordt-

sijde, VIII crammen omme de voeye an tportael, weghende tsamen IICLXXXI $\frac{1}{2}$ lb.; noch, XIIe in septembre, VII haken omme de ghoote, II langhe ijserine roeden omme tportael, noch II langhe ijserin met IX ijserine wegghen; noch II rynghen, VIII crammen omme tpijken an de fontajne; noch een viercante ijsere, viere haken, een coppel ijsers met XII naghels omme tcafoen, weghende tsamen IIIICXXXII $\frac{1}{2}$ lb.; noch, XVIIe in septembre, ontfaen een lancg ijsere, IIII crammen, XXX dolen an de voeye, III ijserine roeden omme de voeye, IIII crammen, III wegghen omme de fyolen van den portale, weghende tsamen CXCI lb.; noch, XIIe in octobere, ontfaen XIII crammen om tcafoen, een ijsere omme de voeye, drie wegghen om tportael, drie haken om tsaelgedac, IIII veynsterhaken omme de zuudtghevelle; noch een coppel ijsers omme tcafoen boven met XXV naghels, een lancg ijsere, III stijpers omme de voeye, een lancg ijserine roede, een coppel ijsers an den ghevelle van den cafoene; noch vermaect VI oude hanckers, verdient X grooten, weghende tsamen IICXXXII lb.; noch, XXVIIIe in octobere, een lancg ijsere omme de voeye van den portale, noch VII langhe ijsere omme de voeye van den portale, noch VII langhe ijsers omme de voorseide voeye; noch VI viercante ijsers omme de fyolen van de voeye; noch drie langhe roeden omme de voeye van den portale, weghende tezamen IIIICXCIII lb.; noch heift Lievin ghelevert an den wentelsteeghere een slot met drie slotels, an tportael een slot met drie slotels, an de duere van den pauwellyoene een slot met twee slotels, an de grote poorte een slot met twee slotels, an den kelnair van den vleeschuuse een slot met twee slotels, waervooren hem betaelt II s. VI d. grooten, comt XXX lb.; noch VI cleene hanckerkins omme de cappe van den wentelsteeghere, weghende dertich ponden; noch L naghels van eenen inghelschen XVI grooten, L twee-mijtenaghels, IIII groten, comt al tsamen IIIIMCXII lb., te eenen grooten tpon, valent IICV lb. XII s. par.

[f° 49 v.]

Dit naervolghende zijn de naghels die de voorseide Lievin an tvoor-seide huus ghelevert heift: eerst, VIIIe in meye, L naghels van IIII mijten, L naghels van VIII mijten; noch IICL naghels van IIII mijten; noch CL mitenaghels, III^C II-mitenaghels, III^C IIII-mitenaghels, comdt VIII s. X d. grooten; noch ontfaen IICL naghels van IIII miten, IIC van II mijten, III^C mijtenaghels, C luuckenaghels, comt V s. XI d. grooten; noch III^C mijtenaghels, IIC luuckenaghels, IIC II-mitenaghels omme de standtveynsters, noch C naghels van VIII mijten, IIC IIII-mitenaghels, comt in ghelde V s. VI d. grooten; noch VC mijtenaghels, III^C mitenaghels, C IIII-mitenaghels, III^C lattenaghels, comt VI s. II d. grooten; noch heift Lievin ghelevert omme den schaelgedeckere: eerst XVI^M lattenaghels ende VII^M schaelgenaghels te X grooten elc duust, comt XVIII s. IIII d. grooten, valent XI lb. par.; comt tsamen II lb. IIII s. IX d. grooten, XXVI lb. XVII s. par.

Dit naervolghende es thijserin werc dat Janne de Loon ghelevert heift an tnieuwe scepenenhuus van Damme, van medewintre LXIII ende hendende medewintre anno LXV. Item, XIIe in ougst, C naghels van II mijten, IIC verloren naghels omme den wentelsteeghere, twee paer ghehanghen, weghende XXX lb., IIII bouten met datter toebehoort, weghende XX lb., te I grooten tpon, IICXXV

naghels van IIII mijten tstic, ghelevert te Viven, IIC naghels van XII mijten tstic; noch CL vieremijtenaghels, III^c II-mijtenaghels, noch IICL mijtenaghels, L naghels van I grooten tstic; noch IICXXV mijtenaghels, XII naghels van III lb. tstic, comt tsamen in ghelde XXIX s. IIII d. grooten, valent XVII lb. XII s. par.

Item, XXIIe in septembre, noch ontfaen omme tvoorseide huus XXXVI naghels van eenen grooten tstic, L naghels van XII mijten tstic, IIC van IIII mijten tstic; noch CL van II mijten tstic, noch IIC^c mijtenaghels; noch CL naghels van II mijten; noch III^c naghels van IIII mijten; noch L naghels van VIII mijten; noch IIC^c naghels van II mijten; noch XVIII naghels van I grooten tstic, comt tsamen in ghelde XVIII s. VII d. grooten, valent XI lb. III s. par.

Item, noch, IIIe in octobre, ontfaen van Janne voorseid, III^cL naghels van IIII miten tstic, III^cL van II mijten, XVIII naghels van eenen grooten tstic, noch drie bouten weghende X ½ pont, te I grooten tpond, comt tsamen IX s. IIII d. grooten, valent V lb. XII s. par.

Item, XIIe in octobre, III^c mijtenaghels, L naghels van XII mijten, IIC^c IIII-mitenaghels, III^c II-mijtenaghels, noch C luucke-naghels, comt tsamen VIII s. grooten, valent IIII lb. XVI s. par.

Item, XXVIIIe in octobre, noch ontfaen IIC^c mijtenaghels, IIC^c naghels van II mijten, C IIII-mijtenaghels, twee paer ghehanghen, coste V grooten, comt tsamen IIII s. II d. grooten, valent II lb. X s. par.

Item, XIIe in novembre, ontfaen XVC^c mijtenaghels, XVC^c luucke-naghels, IIII^c tweemijtenaghels, IIII^c IIII-mijtenaghels; item noch ghelevert een slot ende eenen slotelle V grooten, comt tsamen XVII s. II penningen grooten, valent X lb. VI s. par.

[f° 50]

Item, IIe in decembre, ontfaen VIII bouten omme den torre van den nieuwen scepenenhuuse, weghende LXXXIX lb., te I grooten tpond; noch IIC^c naghels van IIII mijten, noch IIC^c luuckenaghels, ghelevert te Viven, comt IX s. III d. grooten, valent V lb. XI s. par.

Item, XXVIIIe in decembre, noch ghelevert CL naghels van XII mijten tstic, VI s. grooten; noch IIII^c van viere mijten tstic, V s. IIII d. grooten; IIII^c van II miten, II s. VIII d. grooten; IIII^c van I mijte, XVI grooten, ende dat omme den torre; noch omme de schaelgedeckere IIC^c van II mijten, XVI grooten; noch omme de sinters IIC^c van II mijten, XVI grooten; III^c mijtenaghels, XII grooten; C luuckenaghels, III grooten, comt tsamen XIX s. III d. grooten, valent XI lb. III s. par.

Item, Jan de Loon heift noch ghelevert omme den torre IIII^c naghels van IIII mijten, V s. IIII d. grooten; item noch IIII^c van twee mijten, II s. VIII d. grooten; IIII^c mijtenaghels, XVI grooten; noch XXXVI crammen van I grooten 't stic, comt III s. grooten, comt tsamen XII s. IIII d. grooten, valent VII lb. VIII s. par.

[f° 50 v.]

Item, betaelt Hermes van den Chastele over zijn salaris dat hij van medewintre LXIII toot medewintre LXV de impositie van den upcommende wijnen ontfanghen hevet, de somme van XX s. gr. valent XII lb. par.

Item, betaelt Staessin de Clerc over zijn salaris dat hij de impositie van den kaecharync hier binnen deser stede upcommende ontfanen heift, de somme van XIII s. IIII d. grooten, valent VIII lb. par.

Item, betaelt den clercken, midsgaders Loykin Hallyncg, voor huerlieder moeyte omme de voorseide rekenynghe van den nieuwen huuse te scrijvenne, comdt VI lb. par.

Totale somme van al den uitghevene III^MCIIII^{XX}XIII lb. XV s. I d. par.

Ende den ontfang bedraecht VII^CXV lb. XIII s. III d. par.

Aldus hier meer uitghegheven dan ontfanen IIM^M III^{CLXXVIII} lb. X d. par.

V. Stadsrekening van 1465-1466

[f° 23]

Item, VIe in maerte, Cornelis Rijcquaert ghesonden te Brugghe ten II reysen omme Cornelisse Thyelman ende Joorys Weylaert, meester maetsennaers van der voorseider stede, omme alhier te comen vysenteerne twerc van den nieuwen scepenhuuse, XVI s. par.

Item, VIIIe in maerte, betaelt denzelven Cornelys ende Joorys over huerlieder moeyte in tvisenteeren alsoo voorseid es, VI s. VIII d. grooten, valent IIII lb. par.

[f° 24]

Item, verteert ter weduwe van Joachim de Blancque, present Brixus Vleesch, orloigemeestre, Aernout Snouc, Inghelle, temmerman, ende de tresoriers in tbesteden van der nieuwer oirloige, comt XXIII s. par.

[f° 30]

Item, XIIIe in april, Maertyn de Croocq ende Inghelle van der Mare, tresoriers, ghevaren te Brugghe, omme te bestedenne den inghele ende de lelye met tghuendt dattre toebehoort, uitghesijn I dach, comdt XXIII s. par.

Item, XXIIIe in april, Jan Lennoot ghesonden te Brugghe an mijnen heere van Middelbuerch, omme zijn advijs te hebbenne van te constraingierenne ter leenynghe nieuwelynghe upghestelt binnen onser stede omme tvulcommen van onsen scepenenhuuse, waerof eenynghe niet leenen en wilden, nietjegenstaende dat de meeste menichte betaelt hadden, I dach, comdt XII s. par.

[f° 30 v.]

Item, XXVIIIe in meye, Maertyn de Croocq ende Inghelbrecht van der Mare, tresoriers, ghevaren te Brugghe omme te bestedenne, te

verghuldenne den inghele, lelyen, buusen ende dattre toebehoirdt, dyenende booven an den torre van den nieuwen huuse, uutgheweist I dach, comt XXIIII s. par.

[f° 43]

Dit es de rekenynghe van Maertyn de Croocq ende Inghelram van der Maren, tresoriers van der stede van den Damme, als ghecommitteert ten ontfanghe ende huutghevenne van den nieuwen scepenenhuuse, beghinnende medewintre LXV ende hendende medewijntre LXVI ghevalueert in ponden par.

Eerst ontfacen van harynghe van medewintre LXV toot medewintre LXVI bij den inghesettenne van der stede IIM^mIIII^mCXXXIII last zesse tonnen te II d. gr. elc last, comt XX lb. V s. VII d. gr., valent IICXLIII lb. VII s. par.

Ontfaen van wijne van medewyntre LXV toot medewyntre LXVI beloopt, zoo voorseid es, VI^mIIICLXX vaten te eenen groten ende I halven, elc vat comt XXXIX lb. XVI s. III d. gr., valent IIIICLXXV lb. XIX s. par.

Item, ontfacen van den kynderen van Cornelisse van den Becquenne bij der handt van Heijnric de Crijdtsche ende Pietre van Honackere, als voochden van den voorseiden kynders, ende dat ten verzoucke ende neerenster bede van der wet van den Damme de somme van IIIIXX lb. groten vlaemscher munten, dewelcke de voochden voorseid uuter name van den voorseiden kyndren een jaer lancg, inghaende den VIIen dach van novembre anno LXVI, der stede van den Damme gheleent hebben omme tvulmaken van den voorseiden huuse zonder daerof te heesschene eenynghe bate ofte prouffijt in eenygher manieren. Ende heift de wet van den Damme voorseid de vorseide voochden uuter name van den vorseiden kynders ghegheven eenen brief onder der stede zeghele van zaken van der stede van den Damme, hemlieden dit ghelt weder te ghevene ten daghe voorseid. Belooopen de voorseide IIIIXX lb. groten in ponden par. IXCLX lb. par.

Item, insghelijcx ontfacen van Daneele van der Veurst de somme van XII lb. groten, dewelcke hij uuter name van eenen gheselle die vuljaert der stede van den Damme ooc gheleent heift, zoo voorseid es, waenof hij heift eene lettre onder der stede zegghele van zaken te betalenne ten daghe als boven, valent CXLIIII lb. par.

Totale somme van al den ontfanghe aenghaende thus van den Damme XVIII^mCXXXIII lb. VI s. par.

[f° 43 v.]

Dit naervolghende es thuytgeven van den voirseiden huuse, uppe den ontfancq van medewintre LXV toot medewijntre LXVI, ghevalueert in ponden par.

Betaelt Andries Senturion f. Andries, van zijnen paeyement dat hem gheviel Onser-Vrouwendaghe-Lichtmesse anno LXV, XX lb. grooten; noch over een paeyment dat gheviel septembre anno LXVI, ooc XX lb. grooten, valent IIIIC^mIIII^mXX lb. par.

Item, insghelijcx betaelt Willem de Bosschere van zijnen paeye-

mente dat gheviel tSente-Maertinsmesse anno LXVI, vichtich ponden grooten, valent VIC lb. par.

Item, den goede lieden van Dordrecht over huerlieder paeyement van den letsten daghe van meye anno LXVI, van schaelgen X lb. grooten, valent CXX lb. par.

Item, betaelt Hermeeux van den Chasteelle, van vijf quart sparren jeghen hem ghecocht omme de sinters van der vaulteerynghe, omme tbeluucken van den torre van den huuse van binnen, midsgaders XIII sticx verbesicht an den steeghere van der Schellemuelne ende an de schoole te VII s. grooten tquart, comt ter somme van XXXV s. grooten, valent XXI lb. par.

Item, betaelt van den voorseiden sparren thus te halenne, VI s. par.

Item, betaelt Adriaen Lobaert, poorter van der Sluus, van CXV wagheshots jeghens hem ghecocht te II lb. III s. grooten thondert, comt II lb. VIII s. IX d. grooten, valent XXIX lb. V s. par.

Item, betaelt ter Sluus van der voorseiden wagheshoote tscepe te doene, mids de vrecht van der Sluus ten Damme, ende van inne de boede te draghenne, XXXVI s. par.

Item, betaelt Pieter van der Heye, van V^c wulghenberts boven de synters van der vaulteerynghe te legghenne te XII grooten thondert ende VIII grooten van halene, III lb. VIII s. par.

Item, betaelt Hellyn Heyns van Brugghe, van IIII sommen lattenaghels ende scaelgenaghels ende noch I somme lootnaghels omme den torre van den huuse ende andersins te IX s. grooten de somme, comt II lb. V s. grooten, valent XXVII lb. par.

Item, betaelt Janne le Wautier, dewelcke den inghele, de lelije, de II bollen ende ooc andere zaken daertoe dienende ghemaect heift, hem bevoortwaert omme de somme van IIII lb. III s. valent XLIX lb. XVI s. par.

[f° 44]

Item, betaelt Janne van den Velde te Brugghe, dewelcke ghelevert heift den standaert daer den inghelle, de lelye ende tbeckin up staet, twelcke ijsere weecht IICXXVI lb. te XX mijten tpont mids II s. VI d. grooten, dat langhere ghemaect moeste zijn, comt XVIII s. XI d. grooten valent XI lb. VII s. par.

Item, betaelt Alaerdt Wautyer, van twee beckens jeghens hem ghecocht omme de bolle beneden den inghelle, weghende XLVII ponden ende I half, te VII grooten elc pondt, comt XXVII s. VII d. ½ grooten, valent XVI lb. XII s. VI d. par.

Item, betaelt Clays van Eggmond, denwelcke den voorseiden inghelle ende datter toebehoort verghult heift, bevoorwaert omme II lb. V s. grooten, valent XXVII lb. par.

Item, betaelt te Brugghe ende hier, omme den inghelle thus te brynghenne, comt X s. par.

Item, betaelt Martyn de Croocq, tresorier, drie reysen, ende Inghelle van der Mare, eene reyse, die daeromme te Brugghe gheweist hebben, comt XLVIII s. par.

Item, ghecocht jeghen Willem Andries, speyhoudere ten Damme, present Inghelle de temmerman, VII Weselsche balcken van XVIII voeten lang; noch VI langhe schiphouten elc XVIII voeten lang; noch VI groote houten omme de cappe van der achtermaelge ende omme tbeelfroot binnen den torre, daer de schellen an hangen, bevoorwaert bij Inghelle temmerman omme XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, noch ghecocht jeghens der kercken, IX houten omme de cappe van der voorseider maelge, IIII s. VI d. grooten, valent II lb. XIII s. par.

Item, ghecocht jeghens Janne de Clercq, XXXVIII sticken houts omme te belukene nieuwe oirloige omme tbeelefroot ende andersins omme de somme van XXXII s. grooten, valent XIX lb. IIII s. par.

Item, betaelt van aerbeyde, omme tvoorseide hout inne de bouwe te brynghe, comt XXs. par.

Item, betaelt Lievin de Deckere, Coppin Karel ende Casin, uppe de Brucxssche poorte, van dat zijlieden met greuyse ende met eerde bedect hebben booven de vaulte, boven de zale, scepenencamere, de vertreccamere, midsgaders tcontor, de crune van der vaulte bedect hebben ende ooc de conckels ghevult hebben, bevoortwaert omme XVI s. grooten, valent IX lb. XII s. par.

Item, noch betaelt Coppin Keerle, Lievin de Deckere, van dat zijlieden hilpen de twee schellen ende noch III andre cleene schellekyns daertoe, mids V groote sticke loots booven uppe de zale te draghenne, comt alsamen XII s. par.

Item, betaelt Jacop Fyerins van Brugghe, van dat hij ghemaect heift den wijsere van den compasse dyenende an thoirloige, comt XV s. grooten, valent IX lb. par.

[f° 44 v.]

Item, betaelt van twageschot te Brugge te voerenne, ende den wijsere wederomme te brynghe, comt XII s. par.

Item, XXVIe in ougst, ghecocht ter Sluus jeghen Maertin Marcholf ende zijn broeder, IIC^e wagheshots te II lb. grooten thondert, comdt XLVIII lb. par.

Item, betaelt ter Sluus van tvoirseide hout in tscip te draghenne, XV grooten; noch van vrechte, XX grooten; noch van draghenne inne de bouwe, XV grooten, comdt II lb. V s. par.

Item, betaelt Cornelisse Thyelman, bij Inghelle van der Mare, van witte orduunsteen dieenende an de zillen van den huuse XVII s. grooten, valent X lb. IIII s. par.

Item, betaelt Brixus Vleesch, oirloigemeestre, van te stellenne ende

vul te makenne nieuwe oirloige, hem becoopmanscept bij buerchmeesters ende scepenen, mids IIII s. grooten, ghaende ende comende, comt II lb. IIII s. grooten, valent XXVI lb. VIII s. par.

Item, betaelt Janne le Velyers, scaelgedeckre van tvoirseide huus te deckenne, hem bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme IIII s. IIII d. grooten de roede, ende zijn bevonden CXVIII roeden, maken XXV lb. XI s. IIII d. grooten, waenof hem betaelt ende gherekent over jaer XIII lb. grooten, dus hem noch betaelt over de vulle somme XI lb. XI s. III d. grooten, valent CXXVIII lb. XV s. par.

Item, betaelt Goossin van Huupen, vrij landtmeter, over zijnen aerbeijt van metene, XX s. grooten, waerof de stede betaelt voor huer deel, X s. grooten, mids ooc III s. IIII d. grooten van verteerde costen comt VIII lb. par.

Item, betaelt Janne van Malen, bij zijnen wijve, over II clocreepen van den tween schellen, ende ooc III andre fijne reepen omme tengyen van der oirloige, comt III lb. XII s. par.

Item, noch inghecocht jeghen Adriane Lobaardt van der Sluus, IIC groot wagheshot te II lb. X s. grooten thondert, comt V lb. grooten, valent LX lb. par.

Item, betaelt van schepe te doene ter Sluus XVI grooten, noch van vrechte XVI grooten, noch omme den aerbeyders te draghenne inne de bouwe XII grooten, comt II lb. III s. par.

Item, betaelt Janne van den Wallen, over de huere van zijne bouwe, meye LXVI, comdt XII lb. par.

[f° 45]

Item, betaelt Lievin van den Bossche, bij der handt van Janne van Spaengen, en dit over de reste van VIC wagheshots, jehens hem ghechocht omme de somme van III lb. grooten elc hondert, comt de reste IX lb. grooten, valent CVIII lb. par.

Item, betaelt van II nieuwe ryemen omme de clepels van den tween schellen, comt XII s. par.

Item, noch betaelt Cassijn de Lijnmakere, van dat hij met heerde al heffen ghemaect heift de scepenencamere, de vertreccamere, de clerquenconthoir ende den ghanc omme daerup te paveerenne, ende noch beede de vaulten, de wynckelkyns al schoone ghemaect heift, X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, betaelt Gheerkyn de scaelgedeckere, van dat hij de veurst van den huuse upghestelt heift, midsgaders eenen gheselle, comt VI s. grooten, valent III lb. XII s. par.

Item, betaelt Jacop Quaetwanct, van dat hij geplaeuert ende ghepaveert heift met witten ende met blaeuwen voetsteenene de vierschaire van den huuse, scepenencamere, de vertreccamere, tconthoir van den clerquen, hem bevoortwaerd bij buerchmeesters ende scepenen, midsdat hijt al ghelevert heift ende insghelijcx zijn handtwerc omme de somme van XXIII lb. grooten, valent IICIII^{XX} VIII lb. par.

Item, noch betaelt den voorseiden Jacop, van LXXXVII voeten blaeu schaetsyns vurststeens te XII grooten den voet, IIII lb. VII s. grooten, valent LII lb. IIII s. par.

Item, betaelt Jacop voirseid, van tvoorseide werc te stellenne, V s. grooten, valent III lb. par.

Item, betaelt twee aerbeyders van den voorseiden vurststeenen van den scepe te lossenne ende thuus te draghenne, comt X s. par.

Item, betaelt Heindric Beffelyncg, schildere ende poortre van der Sluus : eerst, van te verghuldenne thijsere van den hoosen van den torre onder den appele van den inghelle, met raeyen nederwaert, dyenende an tscaelgedac, hem bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme de somme van XXXII s. grooten ; noch, van den wijser dyenende an thoirloige van den voorseiden huuse metten viere ewangelisten, bevoortwaert, zoo voirseid es, omme II lb. VIII s. grooten ; noch, omme de cuupe van den torre rondtomme te vaerwenne met gheluwe vaerwe, booven de cuupe an den torre met roode ende groene vaerwe, ende tbeelefroot binnen den torre staende met zwarte vaerwe, de ijsers omtrent tvoorseide huus ghevaereent met roode verwen ; dit besteit, zoo voirseid es, omme III lb. V s. grooten ; noch, XIX veursten an thuus vooren ter maertwaert, mids-gaders de bollen dienende an de dacveynsters van den huuse, omme III s. VI d. grooten, elcke veurst metten bolle, comt III lb. VI s. VI d. grooten ; noch van verghuldene XVIII bollen boven den uppe den torre omme XX grooten, elcke bolle, comt XXX s. grooten ; noch, van te verghuldenne II dobbele lelyen dyenende an de twee voormaelgen ; noch XVIII veursten met XVIII bollen dienende bachten an de dacveynsters, noch II grote bollen omme de II achtermaelgen ende veurst van den wentelsteeghre, bevoortwaert omme de somme van IIII lb. XI s. grooten, comt al tsamen XVI lb. XII s. VI d. grooten, valent CIIII~~XX~~XIX lb. X s. par.

[f° 45 v.]

Dit naervolgende es de temmerage van den nieuwen scepenenhuuse, van medewintre LXV toot medewintre LXVI

Eerst, XXIIIIe in maerte anno LXV, betaelt Inghelle Baert, temmerman, van XVIII daghen, dat hij hem derdere an tvoorseide huus ghewrocht heift omme te bereedenne twagheshot omme de zaghers de maelgen ende sijnters te makenne ende andersins, te wetenne, Inghelle XVIII daghen te X grooten tsdaechs, Jan Thuus, zijn cnappe. XV daghen te X grooten tsdaechs, ende Aelkin Dolc, ooc zijn cnappe, XX daghen te VII grooten tsdaechs, comt tsamen XXXIX s. II d. grooten, valent XXIII lb. X s. par.

Item, VIIIe in wedemaent, betaelt Inghelle Baert, van dat hij hem derdere ghewrocht heift omme thout te behaewenne, daarmede dat men de dueren ende veynsters mede ghemaect heift : Inghelle, III daghen, Hannekyn Thuus, III daghen ende Aelkin, zijn cnappe, XII daghen, comt tsamen XII s. grooten, valent VII lb. IIII s. par.

Item, XVe in wedemaent, betaelt Inghelle voirseid, van dat hij hem derdere ghewrocht heift an de cappe van der achtermaelge : Inghelle III daghen, Hannekin Thuus III daghen ende Aelkijn IIII

daghen in tbehuwenne van den berders omme te beluuckenne den torre, comt VII s. IIII d. grooten, valent IIII lb. VIII s. par.

Item, XXIIe in wedemaent, betaelt Inghelle voorseid, van dat hij hem vijfste ghewrocht heift an de cappe van der achtermaelge omme te behauwene tgeheele wagheshot omtrent den torre: Inghelle VI daghen, Hannekin Thuus III daghen, Aelkin Dolcq, VI daghen, Thyelman, IIII daghen ende Jan Zeghers V daghen, comt tsamen XVIII s. VI d. grooten, valent XI lb. II s. par.

Item, XXIXe in wedemaent, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem vijfste ghewrocht heift inne de cappe voorseid te vulmakenne ende te stellenne, de dueren te makenne, twagheshot omme den torre te behauwenne: Inghelle VI daghen, Hannekyn Thuus IIII daghen, Aelkin VI daghen, Thyelman II daghen ende Jan Zeghers II daghen, beloopen tsamen ter somme van XV s. II d. grooten, valent IX lb. II s. par.

Item, betaelt Jan Schupkin uppe de duere ende veynsters dat hij ghemaect heift onder tportael van den huuse, I duere boven an den wentelsteeghere ende eene duere beghonnen an de scepenen-camere, de somme van VIII s. grooten, valent IIII lb. XVI s. par.

Item, VIe in juilliet, betaelt Inghelle voorseid van IIII dueren te makenne, de sinters te nederne, twagheshot te reedenne daer men den torre mede luucken zal, te wetenne, Inghelle VI daghen, Janne Thuus VI daghen ende Aelkijn VI daghen, comt tsamen XII s. VI d. grooten, valent VIII lb. II s. par.

Item, XIIIe in juilliet, betaelt Inghelle voorseid van te beluucken-
ne den torre met gheheele wagheshoote ende de sinters te vul-
makenne van der laetste verwelvynghe: Inghelle VI daghen, Jan
Thuus IIII daghen ende Aelkin VI daghen, comt tsamen XI s.,
X d. grooten, valent VII lb. II s. par.

[f° 46]

Item, XXVIIe in juilliet, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem vierdere tbert ghereet heift omme de camere van der oirloige mede te beluuckene, de groote clocque te hanghenne ende andersins, Inghelle IIII daghen, Jan Thuus IIII daghen, Jan Zeghers III daghen ende Aelkijn IIII daghen, comt tsamen XI s. VI d. grooten, valent VI lb. XVIII s. par.

Item, IIIIe in ougst, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere ghewrocht heift omme te behauwenne thout van den beelefrote ende de berderen te bereedenne daer men de engiencamere mede ofluucken zal: Inghelle V daghen, Jan Thuus V daghen ende Aelkijn V daghen, comt tsamen XI s. III d. grooten, valent VI lb. XV s. par.

Item, noch betaelt Inghelle voorseid van den tween schellen of te doene ende te verghordene, ende twee nieuwe hassen inne te doene ende te beslane met hueren ijserin ende weder inne den torre te hanghenne, XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, XIIe in ougst, noch betaelt Inghelle voorseid van dat hij

hem vijfste ghewrocht heift in tvulmaken van den beelefroote daer de schellen anghehanghen zijn, ende den zelveu torre van binnen te beluuckene de VI canten daer 't loot an gheslegghen es : Inghelle VI daghen, Jan Thuus VI daghen, Aelkijn VI daghen, Clais de Wouwe VI daghen ende Joorijs zijn gheselle ooc VI daghen, comt tsamen XXIII s. VI d. grooten, valent XIII lb. II s. par.

Item, XIXe in ougst, betaelt Inghelle van dat hij hem derdere ghewrocht heift an tbert daer den torre mede belookeu es, ende ooc omme tbert te bereedene daer men den ghanc van der oirloige mede beluucken zal : Inghelle V daghen, Jan Thuus V daghen ende Aelkijn V daghen. Comt tsamen XI s. III d. grooten, valent VI lb. XV s. par.

Item, noch betaelt Inghelle voorseid van dat hij boven den torre thijsere, den inghele, tbecken ende dattet toebehoordt upghestelt heift, comt ter somme van XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, XVIIe in ougst, betaelt Inghelle voorseid van dat hij, hem zevenstre midsgaders II scrijwerckers, omme de veynsters ende dueren te makenne an de engyenvaulte, ende de brugghe an de Sluussche poorte te makenne daert van nooden was, thuusekijn van den ghesellen van den dijcque onder de voorseide brugghe te vermakenne twelke al onsticx was, tcleijne brucxkyn van der voorseider poorte te vermakenne, den steeghere van der voorseider brugghe te vermakenne, ende ooc mede te makene de glint van der schoole ende andersins : Inghelle vijf daghen ende een half, Jan Thuus V daghen, Thyelman Buenen IIII daghen, Aelkyn Dolcq V daghen ende Jan Moens IIII daghen, comt al tsamen XXIII s. XI d. grooten, valent XIII lb. XIX s. par.

Item, XXIIIe in ougst, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem zestre ghewrocht heift omme nieuwe oirloige of te windenne ende weder up te windenne, ende daeran ghewrocht van temmerwercke, twelcke noch niet vuldaen en es alzo daer toebehoordt, ende ooc ghewrocht an de glint van der schoole : Inghelle VI daghen, Jan Thuus IIII daghen, Aelkyn Dolcq VI daghen, Ghoorys de schrijnerwerckere VI daghen, Thyelman Buenen VI daghen ende Janne Meeuxs VI daghen, comt tsamen XXIII s. X d. grooten, valent XIII lb. XVIII s. par.

[f° 46 v.]

Item, den letsten dach in ougst, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere te wetene, Inghelle met zijnen cnape Aelkyn Dolcq, omme te helpene den oirlogemeestre elcken V daghen, Jan Thuus ooc V daghen omme tberdt te behauwenne van der beluuckynghe van der oirloige ; noch Ghoorys ende Heyne zijn medegheselle omme te vulmakene de duere van den engyenvaulte, elcken anderhalven dach; noch Clays de Wouwe van eenen dach dat hij ter Sluus was omme twaghescot te kyesenne, beloopt in tghcheele de somme van XIII s. VII d. grooten, valent VIII lb. XV s. par.

Item, VIIIe in septembre, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere ghemaect heift de camere van der oirloige, de roede beslegghen van der Schellemuelne, ende omme den loodtghietre de ghaten ghemaect daer de reepen van der clocque duere ghaen ende

de roeden van den appeellen, comt Inghelle VI daghen, Aelkyn VI daghen ende Janne Thuus IIII daghen, comt tsamen XI s. III d. grooten, valent VI lb. XV s. par.

Item, XXIe in septembre, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere ende Janne Meeux II daghen ghewrocht hebben omme te vuilmakenne de camere van der oirloige ende te legghenne eenen zoldere boven doirloigecamere omme dat up tengien niet reynen en zoude, ende stellynghen ghemaect omme de lootghieters omme de maelgen te saudecerenne, ende telcken de stellynghen verleyt van maelge te maelgen: Inghelle VI daghen, Jan Thuus VI daghen, Aelkyn VI daghen, Jan Meeux II daghen, comdt tsamen XIII s. VI d. grooten, valent VIII lb. XIII s. par.

Item, XXVIIIe in septembre, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere ghemaect heift eene viercante lade, XVI voeten hooghe ende wijde viere voeten viercante, omme de looden van den engiene duere te loopene ende daeronder ghesteken II treneelhouten daer de voorseide lade up staet, ende de berderen ghereedt omme de voorseide lade te luuckene: Inghelle VI daghen, Jan Thuus VI daghen ende Aelkyn VI daghen, comt tsamen XIII s. VI d. grooten, valent VIII lb. II s. par.

Item, V in octobre, betaelt Inghelle temmerman voirseid van dat hij hem derdere ghewrocht heift an de dobbele weeghen daer men van den wentelsteeghere in de voeye ghaet, ende de stellynghen te makenne ende te brekene daermede dat de schildre an den wijsere ghemaect heift: Inghelle VI daghen, Jan Thuus VI daghen ende Aelkin VI daghen, comt tsamen XIII s. VI d. grooten, valent VIII lb. II s. par.

Item, XIIe in octobre, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere ghewrocht heift omme de aleye of te beluuckenne, ende ooc den schildre te helpenne de stellynghen van buten den torre te stellenne ende of te stellenne: Inghelle IIII daghen te X grooten tsdaechs midsdat hij meester van den wercke es, Jan Thuus V daghen te VIII grooten tsdaechs ende Aelkijn Dolcq V daghen te VI grooten tsdaechs, comt IX s. II d. grooten, valent V lb. X s. par.

Item, XXe in octobre, betaelt Inghelle voorseid van dat hij hem derdere, zo voorseid es, ghewrocht heift omme te beluuckene dezelve aleye: Inghelle II daghen, Jan Thuus V daghen, Aelkyn V daghen, comt VII s. VI d. grooten, valent IIII lb. X s. par.

[^o 47]

Item, den laetsten dach van octobre, betaelt Inghelle van dat hij hem derdere an de traelge boven de beluuckynghe van den ganghe beneden thorloige ghewrocht heift: Inghelle IIII daghen, Jan Thuus VI daghen ende Aelkyn, VI daghen. Comdt X s. IIII d. grooten, valent VI lb. IIII s. par.

Item, IXe in novembre, betaelt Inghelle van dat hij hem derdere ghewrocht heift in tbereeden van den houte dienende an de veinsters boven den dake van den nieuwen huuse: Inghelle VI daghen, Jan Thuus III daghen, comt X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, XXIXe in decembre, betaelt Inghelē voorseid van te vulmakene de duere van der engienvaulte waerover hij gheweist heift met Aelkin zijnen cnapē IIII daghen, comt V s. IIII d. grooten; noch dat hij ghemaect heift XXXIX dacveinsters van den nieuwen huuse, waerover hij gheweist heift daghen [sic]; item, noch van dat hij ghewrocht heift met Aelkin zijnen cnapē an de hozye beneden inne de vierschaire, daer tloodt van der oirloige duere loopt, ende eenen berderen weech boven ghetraellyet voor scepenencamere lancx dweers der vierschaire, daerof de berderen bereet, noch van twee dueren boven an de zolders te makene waerovere hij gheweist heift hem derdere XII daghen, comt dat Inghelē gheweist heift XXXII daghen te X grooten tsdaechs, Ghoorys van Bruesselle XII daghen te VIII grooten tsdaechs, ende Aelkin zijn cnapē XXXII daghen te VI grooten tsdaechs, comt tsamen II lb. XII s. VIII d. grooten, valent XXXI lb. XII s. par.

Item, XXII^{en} in spuerclē, betaelt Inghelle voorseid van dat hij derdere ghemaect heift de groote portaelduere, de duere van der vaulte beneden, de veinsters van der vaulte ende van den wentelsteeghere, den weech dweers der zalen voor scepenencamere, de dacveinsters booven upghestelt. den steeghere boven bij thoirloige beloopē met berders, ende andersins, waerovere Inghelē gheweist heift XXXVI daghen te X grooten tsdaechs, Ghoorys XXXIX daghen te VIII grooten tsdaechs, Aelkin XXXIX te VI grooten tsdaechs, comt tsamen III lb. XV s. VI d. grooten, valent XLV lb. VI s. par.

Item, betaelt Jacop Quaetwanct, van eenen zijdtmuerkyne in de vierschaire ende een ghat inne de vaulte omme de looden van der oorloige haren loop te hebbene, noch van haken te ghytenne in de calumpne van den veinsters; noch van eenen ghate te stoppenne tusschen scepenencamere ende der vertreccamere, te wetenne, Jacop VII daghen te VIII grooten tsdaechs ende zijn cnapē te IIII grooten, comt VII s. grooten, ende van IXC bacsteenē III s. IX d. grooten, noch van zande ende van eerden VIII grooten, van XVI voeten witte zillen van ordune omme de portaeldueren te II grooten den voet, comt II s. VIII d. grooten, beloopē tsamen XIII s. I d. grooten, valent VIII lb. IX s. par.

Item, betaelt Janne van den Dijcque, van overwercke van eenen dweerssen muere dat hij ghemaect heift beneden inne de vaulte tusschen der voorvaulte ende achtre de engienvaulte, hem bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen, midsdat hij ghelevert heift steenen, calc ende handtghedade, omme de somme van IIII lb. XIII s. VI d. grooten, valent LVI lb. II s. par.

[f° 47 v.]

Dit naervolghende es tghuendt dat de zaghers verdient hebben in tzaghen van den houte van den voorseiden huuse, van medewijntre vive ende tzestich toot medewintre zesse ende tzestich.

Eerst, XXIIe jenvier anno LXV, betaelt Jacop Doubblyer, zaghere van der Sluus, van VI daghen van dat hij ghezaecht heift an thout van den sinters ende an thout van den achtermaelgen, te XVI groten tsdaechs, comt VIII s. grooten, valent IIII lb. XVI s. par.

Item, VIe in maerte, betaelt Jacop voorseid, van VIC sneden ghezaecht an twaghescot, omme tdxelle van den dake omme twee inghelschen de snede, comt XXXIII s. IIII d. grooten, valent XX lb. par.

Item, XVIe in maerte, betaelt Jacop voorseid, van IIII daghen dat hij ghesaecht heift an thout van den synters ende achtermaelgen te XX grooten tsdaechs, comt VI s. VIII d. grooten, valent IIII lb. par.

Item, X^e in april, betaelt Jacop voorseid, van ICL sneden ghezaecht an twaghescot omme tduc van den huuse te II inghelschen de snede, comt VIII s. IIII d. grooten, valent V lb. par.

Item, IXe in meye, betaelt den voorseiden Jacop, van IIII daghen dat hij ghesaecht heift an tloodt van den sinters te XX grooten tsdaechs, comt VI s. VIII d. grooten, valent IIII lb. par.

Item, XIIIe in meye, betaelt den voorseiden Jacop van IIC sneden ghesaecht an twaghescot te II inghelschen de snede, comt XI s. I d. grooten I esterling, valent VI lb. XIII s. IIII d. par.

Item, XXIIIe in meye, betaelt Janne Cluyseman ende Roegier de Bosschere, zaghers wonende ten Damme, van VI daghen dat zij ghezaecht hebben an twaghescot ende an thout van den achtermaelgen, te XX grooten tsdaechs, valent VI lb. par.

Item, XIIe in juilliet, betaelt den voorseiden zaghers van X daghen dat zij ghesaecht hebben an thout van den beelefroote ende an twaghescot van den dueren ende veinsters, te XX grooten tsdaechs, comt XVI s. VIII d. grooten, valent X lb. par.

Item, den letsten dach in ougust, betaelt den voorseiden zaghers van VI daghen dat zij ghesaecht hebben an twaghescot om dueren ende veinsters te XX grooten tsdaechs, comt X s. grooten, valent VI lb. par.

Item, XXVIIe in septembre, betaelt den voorseiden zaghers van VIII daghen dat zij ghesaecht hebben omme de dueren ende veinsters te XX grooten tsdaechs, comt VIII lb. par.

Item, XXVIIIe in octobre, betaelt den zaghers voorseid, van IX daghen ghesaecht an thout van den ganghe onder thorloige, ende omme de dueren ende de veinsters, te XX grooten tsdaechs, valent IX lb. par.

[f° 48]

Item, XXVIIIe in novembre, betaelt den zaghers voorseid, van XII daghen dat zij ghesaecht hebben an thout van den dacveinsters, te XVI grooten tsdaechs, comt XVI s. grooten, valent IX lb. XVI s. par.

Item, XVIIIe in fevier, betaelt den voorseiden zaghers, van XV daghen dat zij ghezaecht hebben an thout omme de stijlen ende rebben van der beluuckynghe dweers der zale voor scepenencamere, ende omme twaghescot dat zij ghesaecht hebben van den syegen van scepenencamere, tportael ende de beluuckynghe van den weeghen ende andersins, comt tsamen XX s. grooten, valent XII lb. par.

Dit naevolghende es loodt dat Renault Willemszuene ghelevert heift an tnieuwe scepenenhuus van den Damme, van medewyntre vive ende tzeztich toot medewintre zesse ende tzeztich.

Erst, den XVII^{en} dach in lauwe anno LXV, ontfaen te Brugghe van Renault voorseid omme tscaelgedac V rollen loots, weghende VI waghē VI naghellen, te XII s. VI grooten de waghē, comt III lb. XVII s. VI d. grooten, valent XLVI lb. X s. par.

Item, betaelt te Brugghe, van oncosten te wetenne eene houde pla-cke van elcken waghe, comt X s. par.

Item, betaelt van brynghenne tsepe, ende metten cardewaghens ooc insghelijcx thus te brynghenne, comt VIII s. par.

Item, VIIIe in spuercle, ontfaen van denzelven VI rollen loodts weghende VI waghē, II naghelen omme tvoorseide dac, comt III lb. XV s. X d. grooten, valent XLV lb. X s. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, comt XVIII s. par.

Item, X^e in april, ontfaen noch V rollen loots omme tvorseide dac, weghende V waghē VIII naghelen, comt III lb. V s. X d. grooten, valent XXXIX lb. X s. par.

Item, betaelt van oncosten te Brugghe ende ten Damme, XVI s. par.

Item, IXe in meye, ontfaen van Renault voorseid IIII rollen loodts, weghende III waghē XXVIII naghelen, omme tvoorseide dac, comt II lb. IX s. II d. grooten, valent XXIX lb. X s. par.

Item, betaelt van oncosten te Brugghe ende ten Damme, XIII s. par.

Item, X^e in wedemaent, ontfaen V groote rollen loodts omme den zoldere van den torre, weghende XI waghē XVIII naghels, comt VII lb. V s. grooten, valent IIII~~XXVII~~ lb. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, XXXVI s.

[f° 48 v.]

Item, XXIe in hoeymaent, ontfaen twee rollekyns loots omme de hoose van der torre, weghende eene waghe XX naghelen, comt XX s. X d. grooten, valent XII lb. X s. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, VI s. par.

Item, VIe in ougst, noch ontfaen III rollen loodts aenghaende de loodtzolders, weghende VI waghē XXVIII naghelen, comt IIII lb. VI s. VIII d. grooten, valent LII lb. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, XX s. par.

Item, VIIIe in septembre, noch ontfaen een tafelkin loodts, weghende XXVIII naghelen, comt XI s. VIII d. grooten, valent VII lb. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, III s. par.

Item, XXVIIe in septembre, noch ontfæen VII rollen loots aen-
ghaende de cupe van den torre, weghende VII waghē XII naghelen,
comt IIII lb. XII s. VI d. grooten, valent LV lb. X s. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, XXI s. par.

Item, XXVIIIe in septembre, noch ontfæen twee rollekyns loots,
weghende drie waghē III naghelen, comdt XXVI s. III d. grooten,
valent XV lb. XV s. par.

Item, betaelt van oncosten te Brugghe ten Damme, VI s. par.

Item, noch ontfæen van Renault voorseid, II waghē III naghelen,
comt XXVI s. III d. grooten, valent XV lb. XV s. par.

Item, betaelt van oncosten te Brugghe ten Damme, VIII s. par.

Item, noch ontfæen van Renault voorseid, XVIII bollen die uppe
den toren staen, waenof de VI meeste weghe CXCVIII ponden, de
VI middelste CXXXVI lb., de VI minste LXX lb., comt IIIICIIII
lb., te IIII inghelschen tpoint, comt II lb. IIII s. X d. ob. grooten,
valent XXVI lb. XVIII s. VI d. par.

Item, betaelt van oncosten van Brugghe ten Damme, XV s. par.

Item, noch ontfæen van Renault voorseid, te III reysen XXI
veursten midsgaders XXI bollen omme de veinsterkins van den
huuse, waenof de VII eerste weghe van den veursten III^cXXX
ponden, noch VIII veursten weghende III^cXCII ponden, noch VI
veursten weghende III^cXX ponden, noch XXI bollen boven den
voorseiden veursten, wanof de XIII woghē II^cLXII ponden, noch
dandere VII bollen weghe CXXX ponden, comt tsamen
XIII^cXXXIIII ponden te IIII inghelschen tpoint, belopen
VII lb. XIX s. IIII d. grooten I esterl., valent XCIII lb.
XIII s. IIII d. par.

Item, noch ontfæen van Renault voorseid, XVIII veursten omme
de dacveinsters bachten den huuse, weghende VIII^cXCIIII ponden,
ende XVIII bollen daertoe dienende, weghende II^cXCVI ponden,
noch II groote bollen omme de II achtermaelgen weghende LXVI
ponden, beloopende XII^cLVI ponden te IIII esterl., tpoint, comt VI
lb. XIX s. VI d. grooten II inghelschen; noch II lēien, weghende LXI
lb., omme de II voormaelgen te II ½ d. grooten tpoint, comt XII s.
VIII d. ob. grooten, beloopt tsamen VII lb. XII s. II d. ob.
grooten II inghelschen, valent IIII^{xxx}XI lb. VII s. II d. par.

[f° 49]

Dit naervolghende es de sauduere, die Renault voorseid ghelevert
heift aenghaende de loodtzolders ende de hoose van den torre.

Eerst, XXIe in juillet, ghelevert XXX ponden saudeurs; VIII in
ougst, noch ghelevert XII roeden sauderus [*sic*] omme de loodt-
zolders, comt III^cXII ponden; VIII in septembre, noch ghelevert
CXXX ponden saudeurs; XIX in septembre, noch ghelevert CLX

ponden saudeurs; XVIe in septembre, noch ghelevert LXXXVI lb. saudeurs; noch II in octobre, III sticx saudeurs weghende LXIII ponden, comt VII^CIII^{XXI} ponden, te II grooten tpoint, VI lb. X s. II d. grooten, valent LXXVIII lb. II s. par.

Dit naervolghende zijn de daghen, die Renault voorseid met zijnen ghesellen in tsaudueren ghewrocht heift.

Eerst, II meesters met eenen cnapc VI daghen, te II s. II d. grooten voor elcken dagh, comt XIII s. grooten, valent VII lb. XVI s. par.

Item, noch eenen meester met eenen cnapc II daghen, te XX grooten tsdaechs, comt III s. III d. grooten, valent II lb. par.

Item, noch eenen meester met eenen cnapc XII daghen, te XX grooten tsdaechs, comt XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, noch twee meesters met eenen cnapc I dach, comt XXVI s. par.

Item, noch ghewrocht VII daghen met twee lieden omme te vermakenne de cuupe van den torre, te XX grooten tsdaechs, comt XI s. VIII d. grooten, valent VII lb. par.

Item, noch ontfacen vander kercken in ouden loode ten drien reysen IX^{CXXXV} lb., te II ingelschen elc pondt, comt elc hondert V s. VI d. grooten II ingelschen, comt II lb. XI s. XI d. grooten I ingelschen, valent XXXI lb. III s. III d. par.

Item, betaelt den aerbeyders van te brynghenne van der kercke in scepenecamere, comt XII s. par.

[f° 49 v.]

Dit naervolghende es thijserwerc van den voorseiden huuse, van medewyntre vive ende tsestich toot medewyntre LXVI.

Eerst, Lievin Seneschael heift ghelevert XIIIe in fevier anno LXV, vichtich naghels van eenen ingelschen tstic, omme den torre, comt XVI grooten; noch, drieduust lattenaghels van X grooten tduust, comt II s. VI d. grooten; noch zesseduust scaelgenaghels V s. grooten; noch VC haecxkyns omme tloodt van den ghevelle over beede de henden mede vast te makenne, te IIII mijten tstic, comt VI s. VIII d. grooten; noch ghelevert XXIII rynghen omme de vaulterynghe, weghende CLII ponden te eenen grooten elc pondt, comt XII s. VIII d. grooten; noch C naghels van II mijten omme an den torre te makenne de stellynghen, comt VIII grooten, vichtich naghels van VIII mijten, C naghels van IIII mijten, noch C van VIII mijten, omme den voorseiden torre, comt V s. IIII d. grooten, comt tsamen XXXIIII s. II d. grooten, valent XX lb. X s. par.

Item, XVIIIe in meye, noch ontfacen van Lievin voorseid eene traeilge an tconthoor van den clerqucn weghende LVII ponden, noch VIC mijtenaghels boven an den torre verbesicht omme den zoldre, comt VI s. IX d. grooten, C vichtich naghels van II mijten, XII grooten, vichtich haecxkyns omme tloodt van den torre vast

te makenne, VIII grooten, C luuckenaghels, C lattenaghels, VIII grooten, II rynghen weghende XIII pont, comt XIII grooten, tweeduust verlooren naghels omme de dueren van den wynckelkyns, II s. VI d. grooten; noch III^C luuckenaghels, III^C lattenaghels an de dueren van den wentelsteeghere, II s. grooten; noch II^C mijtenaghels, III^C II-mijtenaghels omme den torre te sluiten, II s. VIII d. grooten; noch II rynghen weghende XIII lb. comt XIII grooten, comt tsamen XVIII s. V d. grooten, valent XI lb. I s. par.

Item, XIIe in juillet, noch ontfaen van Lievin voorseid, II^C mijtenaghels, VIII^C II-mijtenaghels, VIII^C luuckenaghels mids verlooren naghels, comt VIII s. grooten; noch ontfaen van Lievin voorseid thijsere werck met vranxssche slooten, elc slot met II slootels, ende elcke duere met eender handtave, waenof zijn V dueren beneden, te III s. grooten elke duere, comt XV s. grooten. De duere onder tportael die heift II^C naghels met viercante hoofden, te VI grooten thondert, comt XII grooten. Item, de III dueren booven, te wetenne, deerste also men ghaet van der vierschaire inne den wentelsteeghere, de duere neffens an de baescamere, de duere beneden de baescamere, voor dese III dueren voor slooten ende slootels ende handtaven VII s. grooten, comt tsamen XXXI s. grooten, valent XVIII lb. XII s. par.

[f° 50]

Item, noch vichtich II-mijtenaghels verbesicht omme de II schellen of te doene, IIII grooten; noch IIII^C mijtenaghels, VC II-mijtenaghels, VIC luuckenaghels, II^C lattenaghels, comt VI s. VI d. grooten; noch II ijsers daer de groote clocque anhanghet, weghende XXII ponden, comt II s. VIII d. grooten; noch II ijserin ooghen omme doodt van der orloige, IIII grooten; noch II ijseryne roeden omme de groote clocque weghende XXII pont, comt XXII grooten; noch eenen langhen rondon hanckere omme tengien van thorloige te houdenne, lancg XIIIII voeten weghende LXXVIII lb., comt VI s. VI d. grooten; noch VII platte ijsers omme den wijzere vast te makenne, ende I dobbele ijsere onder anhanghende, comt XXII grooten, comt tsamen XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, XIIIe in septembre, noch ontfaen van Lievin voorseid, IIM^{VC} vervijlde naghels omme de veinsters, te XX grooten tduust, comt IIII s. II d. grooten; noch IC kistenaghels omme tglas bij den orloige ende om de veinstre, I grooten ob.; II ghehanghen met twee glasroeden, eenen ryncq, I roede met IIII crammen, noch vichtich lattenaghels, comt XIIIII grooten; noch VIII^C luuckenaghels te III grooten thondert, VIII^C mijtenaghels, C lattenaghels, vichtich naghels van I ingelschen, comt VI s. II d. grooten; ende dit omme de beluuckijnghe van den torre, noch over eene ijserin handt omme den wijzere. X grooten, comt tsamen XII s. V $\frac{1}{2}$ d. grooten, valent VII lb. IX s. VI d. par.

Item, XIIe in decembre, noch ontfaen van Lievin voorseid, III^C kystenaghels, IIII $\frac{1}{2}$ grooten, C luuckenaghels, III grooten, III^C lattenaghels, VI grooten, C vichtich mijtenaghels, VI grooten; C II-mijtenaghels, VIII grooten, XIII paer ghehanghen, weghende VI ponden tpaer, VI s. VI d. grooten; noch XXVI haken, II s. II d. grooten, dienende an de dacveinsters; noch III^C mijtenaghels,

XII grooten, XII naghels van eenen inghelschen tstic, IIII grooten. Dit verbezicht boven an de zolders ende beneden an tbeluucken inne de vierschaire, noch vichtich II-mijtenaghels, IIII grooten, comt tsamen XII s. VII $\frac{1}{2}$ d. grooten, valent VII lb. XI s. VI d. par.

Item, XVIIIe in fevier, noch ontfaen van Lievin voorseid, IC mijtenaghels, IIII grooten; noch vermaect I haec omme de lederin hemmers, I grooten, IX platen omme de dueren met III calckoenen, XVIII grooten, III^C mijtenaghels omme de portaelduere met cleenen hoofden, XII grooten, II dubbele slooten met II slootels an II dueren beneden, IIII s. grooten, IIII paer ghehanghen te VIII grooten tpaer; noch II slooten elc met II slootels te X grooten tstic, IIII s. IIII d. grooten, VI paer gheanghen omme de dacveinsters ende zesse paer haecken, comt IIII s. grooten, III paer ghehanghen omme de syegen van scepenencamere, II slooten daertoe elc met II slootels, III s. VI d. grooten; noch V paer ghehanghen booven, XXX grooten, comt tsamen XVII s. III d. grooten, valent X lb. VII s. par.

[f° 50 v.]

Dit naervolghende es tghuendt dat Jan de Loon ghelevert heift an tvoorseide huus van medewyntre vive ende tzeitich toot medewyntre zesse ende tzeitich.

Eerst, XVII^C in fevier anno LXV, ontfaen van Janne voorseid, IIII^C naghels van IIII mijten, comt V s. IIII d. grooten, VIII^C van II mijten, V s. IIII d. grooten, vichtich naghels van XII mijten, comt II s. I d. grooten, C naghels van XII mijten IIII s. grooten, III^C naghels van II mijten, comdt II s. grooten, III^C lattenaghels, VI grooten, II^C luuckenaghels, VI grooten, III^C naghels van II mijten, II s. grooten, IIII^C mijtenaghels, XVI grooten, VI^C lattenaghels, XII grooten, II haken weghende X ponden, comt X grooten, XXV naghels van I grooten tstic, II s. I d. grooten, ende dit omme den torre ende omme de sinters, comt tsamen XXVII s. grooten, valent XVI lb. IIII s. par.

Item, IIe in maerte, noch ontfaen van Janne voorseid, IMVC verlooren naghels omme de siegen van scepenencamere, XXX grooten, VIII^C luuckenaghels, II s. grooten, II^C mijtenaghels, L II-mijtenaghels, X grooten, noch omme de groote portaelduere ende beneden de vaulte, XIII^C mijtenaghels IIII s. VIII d. grooten, noch omme III dueren booven, V^C luuckenaghels, II^C lattenaghels, XIX grooten, drie paer ghehanghen onder de duere boven, weghende XL lb., III s. IIII d. grooten, comt al tsamen XIII s. XI d. grooten, valent VIII lb. XIX s. par.

Item, XIIIe in maerte, noch ontfaen van Janne voorseid, omme de sinters III^C lattenaghels, VI grooten, III^C mijtenaghels, XII grooten, III^C II-mijtenaghels, II s. grooten, III^C IIII-mijtenaghels, IIII s. grooten, III^C lattenaghels, VI grooten; noch II haken omme de duere van scepenencamere weghende VIII pont, VIII grooten; noch C naghels van II mijten, VIII grooten, C van XII mijten, IIII s. grooten omme den torre; noch omme de sinters III^C luuckenaghels, IX grooten, IIII^C lattenaghels omme de nieuwe dueren, VIII grooten; noch vermaect viere ghehanghen omme de groote duere,

VIII grooten, vichtich naghels van IIII mijten, IIII grooten, I cramme, I grooten; noch II hanckers weghende X lb., comt X grooten; noch II ooghen omme I duere, IIII lb., comt IIII d. grooten; noch II veinsterhaken, VI grooten, vichtich naghels van II mijten ende vichtich naghels van I mijte, VI grooten, comt tsamen XVIII s. grooten, valent X lb. XVI s. par.

Item, XXVIe in maerte, noch ontfaen van Janne voorseid VII paer ghehanghen, ende VII paer haecken dienende toote de dacveinsters van den voorseiden huuse, comt IIII s. VIII d. grooten, valent II lb. XVI s. par.

Item, IIIe in juillet, noch ontfaen van Janne voorseid eenen hanckere an den wentelsteeghere weghende XXII pont, comt XXII grooten, IIC naghels van II mijten, omme de stellinghen van den maetsenaire, XVI grooten; item IIII haken omme de duere van den engienenvaulte weghende XXIII pont, II s. grooten; noch omme de sinters IIIC lattenaghels, CL II-mijtenaghels, IIC mijtenaghels, IIC IIII-mijtenaghels; noch omme den scaelgedeckere omme zijne stellinghen C II-mijtenaghels, comt IIII s. XI d. grooten; noch IIC naghels van II mijten, XVI grooten, noch IIC mijtenaghels, VIII grooten; noch omme de schaelgedeckers omme huerlieder stellinghen van der achtermaelge C mijtenaghels, IIII grooten, noch C II-mijtenaghels, VIII grooten, IIII naghels van II grooten, tstic, VIII grooten, comt tsamen V s. IX d. grooten, valent VIII lb. V s. par.

[^f 51]

Item, XVII in juillet, noch ontfaen van Janne voorseid, inne den torre II haken weghende XVIII ponden, XVIII grooten, VC vichtich mijtenaghels, XXII grooten, VICI II-mijtenaghels, comt IIII s. IIII d. grooten, IIIIC IIII-mijtenaghels, V s. IIII d. grooten; noch eenen ijserin houp omme den standaert van den inghele, weghende XXV lb., II s. I d. grooten; noch eenen ijserin haecq an de huerclocque daer se an hangt, weghende XXVIII ponden, II s. IIII d. grooten; noch de ijserin banden van den II schellen weghende XV ponden, comt XV grooten; noch verdient an de huerclocque, II s. grooten; noch VI scheersen, VI vyngherlynghen, VIII grooten; noch C naghels van I ingelschen tstic, II s. VIII d. grooten; noch an de huerclocque IIC naghels, II grooten, vichtich van XII mijten tstic, II s. grooten, VIC luuckenaghels, XVIII grooten, comt tsamen XXVII s. VII d. grooten, valent XVI lb. XII s. par.

Item, VIIIe in septembre anno LXVI, ontfaen van Janne de Loon voorseid omme de beluuckynghe van den torre van thorloige ende omme tbeelefroot ende den zolders neffens thorloige, XVIII^c luuckenaghels IIII s. VI d. grooten, VII^c mijtenaghels, II s. IIII d. grooten, III^c II-mijtenaghels, IX^c lattenaghels, XVIII grooten, C naghels van XII mijten tstic, III s. II d. grooten, III crammen, XII grooten, comt tsamen XIII s. VI d. grooten, valent VIII lb. II s. par.

Item, VIIIe in octobre, ontfaen van Janne voorseid, eerst XIX^c vichtich mijtenaghels, VI s. VI d. grooten, XI^c luuckenaghels, II s. VIII d. grooten, vichtich II mijtenaghels, IIII grooten, IIM^c traellgenaghels, II s. IX d. grooten, vichtich naghels van XII mijten, II s. grooten, IIII paer ghehanghen, VIII haken omme de

duere boven den portale ende III dacveinsters weghende XXXII ponden, II s. VIII grooten; noch XII^C naghelen omme de dueren ende veinsters, comt II s. grooten, comt tsamen XIX s. I d. grooten, valent XI lb. IX s. par.

Item, XXVIIIe in decembre, ontfaen van Janne voorseid, II haken weghende VI lb., VI grooten, II^C lattenaghels, II^C luucke-naghels, X grooten, ende dit omme tbeluucken van den portale beneden inne de vierschaire; noch IX paer ghehanghen ende XVIII haken weghende LXXII ponden, VI s. grooten; noch XI^C mijtenaghels, III s. VIII d. grooten; noch IIIIM veinsternaghels, VI s. VIII d. grooten, III^C luuckenaghels, IX grooten, IIII haken, IIII grooten, C naghels van II mijten, VIII grooten, CL van IIII mijten, II s. grooten, I^M luuckenaghels, II s. VI d. grooten, ende dit verbesicht an de zolders, an de dacveinsters ende beneden in tbeluucken van den portale inne de vierschaire, comt tsamen XXIX s. V d. grooten, valent XVII lb. XIII s. par.

[f° 51 v.]

Dit naervolghende es thijserwerc van dueren ende van veynsters van den nieuwen scepenenhuuse ghestelt in tjaer zesse ende tsestich bij Clays de slootmakere van Bruesselle, twelcke up hem vernedert was bij buorchmeesters ende scepenen van den Damme, van diverschen werelieden van Brugghe tooter somme van IIII lb. X s. grooten, waervooren betaelt over den tienden pennynck van der nederynghe, IX s. grooten, ende zijn dese naervolghen partseelen, dewelcke Pietre Alaerts, poortere ende vrij slootmakere van Brugghe, sculdich es ende belooft heift tvoorseide werc van dueren ende van veinsters duechdelijcke ende ghetrauwelijcke te leverenne, midsdat de keerse up hem uutghync zoo dattre de schrijnewerckers, van tguendt dat voorseid es, daerof gheen belet hebben en zullen, beloopen in ponden parisis de voorseide nederynghe mids ooc XII grooten van lijf-coope VI lb. par.

Eerst, de voorseide Pietre moet leveren thijserwerc van der grooter duere van der portale, alsoo men inne de vierschaire comt, de voorseide duere met IX ijserin banden wel sterc ende wercklic. Ende werdt de voorseide duere in twee, in een van den dueren een wyncet ooc wel beslegghen naer zijn toebehoorte, alsoo de coppye daerof mentioen maect. Binnen dese voorseide duere een ijserin vleghele, beede de dueren wel sluitende met eenen dobbelen plaatsloote, twyncket sluitende met eenen dobbelen plaatsloote. Item, de duere beneden van der vaulte, die moet wel werckelic beslegghen zijn met vive ijserine banden, de voorseide duere ooc in twee, daertoe ooc een busslot met twee slootels. Ende insghelijcx de duere van der engienvaute bachten den huuse, ooc beslegghen met vijf banden duerghaende met eenen bussloote met twee slootels. Ende zal hebben de voorseide Pietre van elcken ponde van desen voorseiden wercke, mids daertoe naghels leverende alsoot behoort, van elcken ponde eenen grooten ende eenen halven, twelcke bevonden es weghende zevenhondertvictich ponden.

Item, voor de twee slooten mids twijncket van der grooten portaelduere mids IIII slootels daertoe dienende, VI s. grooten.

Item, de twee slooten vooren an de duere van der vaulte ende van

der engienvaulte, beede de slooten midsgaders IIII slootels, de somme van III s. IIII d. grooten, beloopt dit articule, V lb. III s. I d. grooten.

Item, moet noch Pieter voorseid leveren thijsereverc van VIII gheheele veinstres inne de vertreccamere ende in de zale; IIII cleijne veinsters inne de voorseide vierschaire, de drie voor een; drie groote veinstres in scepenencamere, de drie voor twee; elcken van desen voorseide vulle veinsters die werdt in zesse sticx, waertoe behouven an elke veinstres IIII paer hamen, zesse paer leden, VI clyncken met huere toebehoorten, met huere naghels daertoe dienende huere haken in te ghietenne, thijsereverc ende naghels verthint in de panne, alsoo de coppinge daerof mentioen maect. Wel ooc te verstante de drie cleene veinsters in de vierschaire ende drie groote veinsters inne scepenencamere die ooc beslegghen ghelijc den anderen naer huerlieder heesch, beloopt elke veinstre, alzo voorseid es, X s. grooten, comt V lb. X s. grooten.

[f° 52]

Item, de voorseide Pieter moet noch leveren thijsereverc van IIII veinstres boven der vierschaire, ghoet starkelic werc, naer theesch van den voorseiden wercke ende naer thutghevene van der coppinge, ende dat de IIII veinsters omme XV s. grooten; noch heift Pieter voorseid ghelevert de slooten van twee dueren, te wetenne, de duere van den wentelsteeghere beneden ende de duere van der orlogecamere boven, comt VI s. grooten.

Item, moet noch leveren de voorseide Pietre thijsereverc van zesse dueren, te wetenne, de duere alsoo men ghaet inne den ghanc van den conthore, de duere van scepenencamere vooren, de duere van scepenencamere commende uppe den bancq van der vierschaire, de duere thenden der vierschaire daer men de kucken maken zal, de duere van scepenencamere commende inne de vertreccamere, ende de duere van der vertreccamere commende inne den ghanc van den conthoire; elc van desen dueren moet zijn wel werckelic ghemaect naer theesch van der wercke met goede ijseryn hamen, croonwijs, elc een ghoet vransch slot, elc slot met twee slootels, elke duere twee ijserynen handtaven, ende elke duere binnen een grendelle, ende met naghels daertoe dienende toot elke voorseide duere, al verthint inne de panne, ende dit elke duere omme de somme van III s. grooten, belopen de VI dueren voorseid tooter sommen van XVIII s. grooten, beloopt de gheheele somme van thijsereverc van dueren ende van veinsters van den voorseiden Pietre van dat hij ghelevert heift de somme van XII lb. XII s. I d. grooten, waerof men trucken moet de vernederynghe zoo voorseid es, beloopt de somme van IIII lb. X s. grooten. Dus betaelt den voorseiden Pietren, als tbiject bij zijne quicquantie, VIII lb. II s. I d. groten, valent IIII^xXVII lb. V s. par.

Item, noch betaelt Pietren voorseid, van XII duust witte viercante naghels verbesicht inne de voorseide dueren ende veinsters, te XX grooten tduust, comt XX s. grooten, valent XII lb. par.

Dit naervolghende es tghuendt dat Jan Schupkyn ende Clais der Wouwe, schrijnwerckers, verdient hebben in tmaecselen van dueren ende veinsters van den nieuwen scepenenhuuse:

Eerst, van drie vulle veinsters inne de vertrecamere mids de veinsters van den conthoire, drie vulle veinsters in scepenencamere, V vulle veinsters beneden inne de vierschaire, elc van desen veinsters hemlieden bevoortwaert bij buerchmeesters ende scepenen omme VIII s. grooten tstic, noch drie cleyne veinsters omme VI s. grooten stic, ende viere veinsters boven der vierschaire omme I lb. grooten, belopen alle dese voorseide veinsters tooter sommen van VI lb. VI s. grooten, valent LXXV lb. XII s. par.

[f° 52 v.]

Item, noch bevoortwaert Jan ende Clais voorseid, van tmaecele van VI dueren dienende ten ganghe van den conthoire, ter vertrecamere, ter scepenencamere, etc., ende ten hende van der vierschaire, elcke duere te VI s. grooten tstic, comt ter sommen van XXXVI s. grooten, valent XXI lb. XII s. par.

Item, noch betaelt Jan Schupkyn voorseid, van X daghen dat hij ghewrocht heift inne den zomere omme te makene de dueren ende veinsters beneden onder tportael ende I duere boven, alsoo men ghaet in den wentelsteeghere, te X grooten tsaechs, ende zijn cnape, V daghen te VIII grooten tsaechs, comt tsamen XI s. VIII d. grooten, valent VII lb. par.

Item, betaelt Jan Schupkin voorseid, van dat hij, als nu hem tweedre hem derdere ende hem vierdere, ghewrocht heift inne scepenencamere in tmaken van den siegen van diere; noch, van dat hij ghemaect heift tportael inne de vierschaire voor de groote duere van scepenencamere, waerover zij gheweist hebben, te wetenne, Jan Schupkin, XXXIIII daghen, een van zijnen cnapen, XXX IIII daghen, noch een ander van zijnen cnapen, XXIX daghen, ende noch een ander van zijnen cnapen, XIIII daghen, Scupkin, te VIII grooten tsaechs, ende voortd elcken van zijnen cnapen te VII grooten tsaechs, belopen alle tsamen ter sommen van IIII lb. VII s. VII d. grooten, valent LII lb. XI s. par.

Item, betaelt Roegier Blommaert, van X hoet coolen jehghens hem ghecocht, dewelcke verbesicht zijn in tsaudeeren van den twee solders boven inne den torre, ende elders binnen in tscopenenhuus te IX d. grooten thoet, comdt VII s. VI d. grooten, valent IIII lb. X s. par.

Item, betaelt den aerbeyders van draghenne, V s. par.

Item, betaelt Maertyn de Croocq, tresorier, van VIII reysen dat hij te Brugge gheweist heift omme te doen wegheenne tloodt van den huuse ende andersins den huus aengaende, comdt IIII lb. XVI s. par.

Item, betaelt Pietre de Mey, vleeschauwere, van der huere van eenen jaer van den kelnair bachten den vleeschuuse daer de temerlieden in wercken, twelke gheviel den eersten dach in wedemaent anno LXVI, VIII s. grooten, valent IIII lb. XVI s. par.

Item, noch ghecocht jehghens Adriaen Lodebaert C vichtich waghenschots, te II lb. X s. grooten thondert, ende dat omme de syegen van scepenencamere, de vertrecamere ende tportael vooren inne de zale, comdt III lb. XV s. grooten, valent XLV lb. par.

Item, betaelt van oncosten van den voorseiden houten, comt XLII s. par.

[f° 53]

Item, noch betaelt Jacob Quatwanct, van zesse daghen en een half dat hij ghewrocht heift, ende zijn cnape VII daghen, omme te ghietenne de clyncken van der veynsters van den huuse, de platen daer de slooten van der dueren up schuvene, de groote zaelduere ende de duere van der vaulte beneden te hauwenne naer den heesch van den wercke, zoodat de voorseide dueren up ende toe gaen mueghen, te wetenne, Jacop te VIII grooten tsdaechs, ende zijn cnape, te IIII grooten tsdaechs; item noch betaelt den voorseiden Jacop van inne te doen draghenne alle de eerde toebehoirende in de zale omme daerup te paveerene, V s. grooten, comt al tsamen XI s. VIII d. grooten, valent VII lb. par.

Item, betaelt Andries Alaerd van Brugghe, van IIII heeken rebben, XII voeten lanc V dumen dicke, te XIIIII grooten tistic, ende III grooten van te brynghenne van Brugghe hier, comt tsamen II lb. XIX s. par.

Item, noch betaelt Janne van den Walle, van IIII groote heeken rebben omme te verbeseghenne an tvoorseide huus, comt V s. grooten, valent III lb. par.

Item, noch betaelt Heynric Lievins, poortere van Haelst, van IIIM habeelen berts, te II s. grooten thondert, ende datte om te verbeseghenne voor de bancken van den syegen, in de vaulte beneden daer tloot duere loopt, om dueren boven in de zolders ende om tconthoir van den clerquien, comt III lb. grooten, valent XXXVI lb. par.

Item, betaelt Dyeric de Maertere, van coperdrade verbesicht omme nieuwe orloige, comt XXX s. par.

Item, betaelt van eene glasveinstre staende booven an de camere van den dake van der nieuwer orloige, comt XXXVI s. par.

Item, betaelt van eenen ijsere, twelcke staet inne de lelye up een van den steenen maelgen vooren, weghende XLVIII ponden, I half ende een vierendeel, te I grooten tpoint, comt II lb. VIII s. IX d. par.

Item, noch betaelt twee ghesellen, dewelcke gheholpen hebben de loodtghietere, de veursten van den dacveinsters, de bollen, de lelyen van den voorseiden huuse updraghen, II s. grooten, valent XXIIII s. par.

Item, ghegheven de cnape van den loodtghietere in dryncghelde ten hende van den voorseiden wercke, comt XXX s. par.

Item, betaelt den clerquien van der stede, bij den bevelenne van der wet, van LIIII leenbrievin te scrijvenne, dewelcke de poorters van deser stede elc in tzijne de somme van penninghen gheleent hadden omme tmaecselte van den huuse, te VI grooten tistic, comt XXVII s. grooten, valent XVI lb. III s. par.

[^o 53 v.]

Pencioen van den huuse.

Item, betaelt Janne van der Gracht, over zijn salaris van dat hij, van medewyntre LXV toot medewyntre LXVI, de impositye van den upcommende wijnen ontfangen heift, XX s. grooten, valent XII lb. par.

Item, betaelt Staessyn de Clercq, van dat hij de impositye van den caecharynghen, zoo voorseid es, ontfanghen heift, XIII s. IIII d. grooten, valent VIII lb. par.

Item, betaelt de clerquen midsgaders Loy Hallync over huerlied moeyte omme de voorseide rekenynghe van den huuse te scrijvenne, midsdat se nu zeere vele an heift, XV s. grooten, valent IX lb. par.

Totale somme van al den uutghevene IIIIMI^{II}CLXXIII lb. XIII s. XI d. par.

Ende den ontfang bedraecht XVIII^{II}CXXIII lb. VI s. par.

Aldus hier meer uutghegheven dan ontfaen IIMIIII^C lb. VII s. XI d. par.

VI. Stadsrekening van 1466-1467

[^o 11 v.]

Item betaelt Willem Heerewijn ende Matthys Bouts, als vooghden ghestelt bi der wet van den Damme van Christinekin Jan Gheenkins dochtre, over de bate van XXX lb. groten weesghelts twelke ghenomen was ter stede behouf omme tmaken van den nieuwen scepenhuse den XX^{en} dach van Sporcle anno LXIII, als tlijct bi der rekenynghe doe ghemaect, twelke verlopen es nu, XX in Sporcle anno LXVI laestleden, III jaer, comt ter somme van IX lb. groten, daerof niet meer gherekent noch betaelt en heift gheweist dan III lb. groten, ende dat over tpayement van den eersten daghe van Sporcle anno LXIII, alsoo tlijct bi der quitancie, dus hier betaelt van den eersten daghe van Sporcle anno LXV ende van den eersten daghe van Sporcle anno LXVI telken jare ende payemente, III lb. groten, comt VI lb. groten, alsoo tlijct bi der quitancie, valent LXXII lb. par.

[^o 12]

Item, betaelt Janne van Stavele ende Matthys Bouds, als vooghden van Maykin Alaerd Desprez dochtere, die hij hadde bij joncvrouwe Pierine Hermaers zinen laesten wive, over de bate van XXX lb. groten weesghelts, twelke insghelijcx ghenomen was ter stede behouf omme tmaken van denzelven nieuwen huse, den VIII^{en} dach van decembre int jaer LXIII, alsoo tlijct bi der rekeninghe van denzelven jare, dewelke XXX lb. groten verlopen zijn VI lb. groten tachtre van twee payementen, te wetene, van den VIII^{en} daghe van decembre anno LXV, III lb. groten, ende van den VIII^{en} daghe van decembre anno LXVI, III lb. groten, dus betaelt bij quitancie van den voorseiden jare, LXXII lb. par.

[^o 29 v.]

Eerst, VI in Laumaend, Maertin de Crooc, tresorier, ghevaren te

Brugghe omme te rekenne ende heffene met Jacob de Deckere van den lakenen van der stede; voort te rekenne met Reynault f. Willems, lootghietre, van den loode dat hij van den jare LXVI an thus ghelevert heift, uutgheweist eenen dach XII s. par.

[f° 35 v.]

Item, XII in maerte, ghepresenteirt die van Brugghe ende die van Bruessele snoens ter maeltijd, daerbij wesende buerchmeesters ende scepenen, in tvisenteren van den nieuwen huse, IIII kannen wijns te VII groten den stoop, ghevult te Maertins Croocx ende ghedregghen speyhouders, comt IIII s. VIII d. grooten, valent II lb. XVI s.

[f° 41 v.]

Item, den Ven dach in decembre, betaelt Inghel Baerd van dat hij met Aelkin, zinen cnape, ghewrocht heift omme an te slane XXXVIII ijserin grendels met huere toebehoorten an dacveinsters van den nieuwen huuse,....¹.

[f° 44 v.]

Dit es de rekenynghe van Maertin de Crooc ende Inghelram van der Maren, tresoriers van der stede van den Damme, als ghecommitteirt ten ontfanghe ende uutghevene van den nieuwen scepenhuse, beghinnende midwintre LXVI ende hendende midwintre LXVII, ghevalueirt in ponden par.

Eerst, ontfaen van haringhe van midwintre LXVI tote midwintre LXVII bi den inghesetene van der stede IX^{CLXXXVII} last, te II gr. elc last, comt XIII lb. III s. gr., valent IIII^{XXVII} lb. XVI s. par.

Ontfaen insghelijcx van wijne, van midwintre LXVI tot midwintre LXVII, IIII^{MVCXXXV} vaten, te 1 ½ grooten tvad, comt XXVIII lb. VI s. IX d. ob. grooten, valent III^{CXL} lb. I s. VI d. par.

Ontfaen vanden ouden ghebrokene huuse vercocht Cornelis van den Bussche, poortre van Brugghe, bij buerchmeesters, scepenen ende den ghemeenen van der stede ter bernynghe van den kersen in tscepenhuus, twelcke bleef den voorseiden Cornelis als meest daeromme biedende up de somme van XXVII lb. grooten, valent III^C XXVIII lb.

Somme van den ontfanghe VII^{CLXI} lb. XVII s. VI d.

[f° 45]

Dit naervolghende es tuutgheven van den voorseiden huse, up den ontfang van midwintre LXVI tote midwintre LXVII, gevalueirt in ponden paris.

Eerst, betaelt meester Michiel Goedghebuer, Jooris Weilaerd ende Cornelis Tyelman, van dat zij ghevisenteirt hebben metgaders de werclieden van Bruessele ende van Ghend, tgheheele werc van den voorseiden nieuwen huuse, present Godevaert de Bosschere ende meer andre uter name van Willem de Bosschere, waerove de voorseide Michiel, Jooris ende Cornelis, elc besich waren IIII daghen, te IIII s. grooten sdaechs, comt II lb. VIII s. grooten, valent XXVIII lb. XVI s. par.

1. Het overige betreft werken aan de poorten, molen, enz.

Item, betaelt Jacob Berbote, die omme de voorseide werclieden te Brugghe ghync, VIII s.

Item, betaelt Maertin de Crooc, tresorier, van dat hij te Brugghe ghync omme aldaer te draghene an den clerc van den temmerlieden de voorwaerde van der vercoopinghe van den voorseiden huuse, XII grooten; noch verteert te II reysen in tvercoopen van den voorseiden huuse XVIII gr., valent XXX s.

Item, betaelt van XC latten verbesicht boven ende beneden van den huuse, te II s. grooten thondert, valent XII lb.

Item, XV in wedemaent, ghecocht jeghen Adriaen Loobaert ter Sluus, IICL waghescoots, te II lb. X s. grooten thondert, twelke verbesicht es in tportael, cyegen, cassinen, ende verrieren van der nieuwer vertreccamere ende boven in de veinsters van den huuse, comt ter somme van LXXV lb. par.

Item, betaelt ter Sluus, van tvoorseide houd te ladene, XVIII grooten; noch van vrechte van der Sluus ten Damme II s. grooten; noch van updraghene ten Damme in der stedehuus XVIII grooten, comt tegadre V s. grooten, valent III lb.

Item, betaelt Maertin de Crooc, tresorier, van eenen dach dat hij ter Sluus was omme tvoorseide waghescot te coopene XVI s.

Item, XVII in wedemaent, Jacob Berbote ghezonden te Brugghe omme meester Michiel Goedghebuer, Jooris Weylaert ende Cornelis Tielman dat zij commen zouden ten Damme bij den werclieden van Bruesselle ende van Ghend omme een hende te makene van der visenteringhe van den voorseiden huuse up twelke zij tsanderdaechs vergadert waren ende was uteghestelt te wesene te Brugghe bin den derden daghe daernaer, alsdoe hier verteert bi der wet ende hemlieden IIII lb. VI s.

[^o45 v.]

Item, XX in dezelve maend, Jacob van Mendonc, Anthuenis Booghaerd, buerchmeesters, Hermes van den Castele ende Jan Lennoot ghevaren te Brugghe bi den voorseiden werclieden omme daer te anhoorne al zulk zeggherscip als de goede lieden, meesters ende werclieden van den steenwercke daer wijsen zoude up zulk bliverscip als de wet van den Damme uter name van der stede of een zijde, ende Godevaert de Bosschere, uter name van Willem, zinen zuene, metgaders Janne van den Dijke medeghevoucht of ander zijde, in twelke beede de paertien an beeden zijden finabelike bleven waeren ter kennessen van notarissen ende oorconden, ende was tzeggherscip aldaer gheseit dat de voorseide Willem de Bosschere ende Jan van den Dijke betren zouden ter stedewaerd, mids de faulten die zij an thuus bevonden hadden, de somme van XLII lb. grooten, wanof de stede van den Damme ghewijst was te betaelne den arcbiters van den zeggherscepe, mids den grooten cost in tbezouken van den voorseiden wercke ghedaen hadden, te wesene te diversche stonden te Bruesselle, te Ghend, te Brugghe ende ten Damme, de somme van XVII lb. grooten, ende ten zeiven daghe was doe verteert te Brugghe de somme van XII s. grooten, valent VII lb. IIII s.

Item, betaelt Luuc van den Weghe, notaris, over zijn stypellacie ende twee ynstrumenten, die hij daerof ghemaect heeft, XII s. IIII d. gr., valent VII lb. VIII s.

Item, betaelt Inghel Bard van den eeken houtte verbesicht omme den weech van den portale, de duere daer thenden, also men ghaet up den banc van der vierschare, de duere ende weech van der bottelrye, de weech ende duere van den comptore ende van den sergantencamere, de rebben onder den vloer van den comptore, de stilen van den comptore, daer taflement van den contoire up staet: eerst, VI posten, lanc zijnde XI voeten V dumen viercand, VI s. II d. groten; noch II platen, lanc zijnde XXVIII voeten, XXXII groten; II strijchouten, XXVIII voeten lanc, IIII ende V dumen ten cante, XXXVI groten; XX reghelen, lanc zijnde elc VIII voeten ende III ende IIII dumen ten cante, VIII s. groten; drie posten van dueren, XX groten; VIII rebben, lanc zijnde XI voeten ende V dumen viercand, VI s. VI d. groten; noch II stilen ende een upperhoud, III reghelen, elc VIII voeten lanc, een plate XII voeten lanc, III s. X d. groten; noch IIII stilen, de reghelen in den muer, II s. VI d. groten, comt tsamen de somme van XXXIII s. IIII d. groten, valent XX lb. XII s.

Item, betaelt den zaghers van den voorseiden houtte ende waghescote te zaghene, waerover zij besich waren VII daghen, te XX groten sdaechs, valent VII lb.

[f° 46]

Item, betaelt Cornelis van den Bussche over den steenen ghevelle, vooren ter stratenwaerd, die de tresoriers uter name van der stede ghecocht hebben, metgaders dueren ende veinsters omme die te blivene staende toter tijd dat de stede ghelieven zal de voorseide plecke te betemmerne of uut te ghevene teenen aervelijken cheinse, ende was bevoorwaerd omme de somme van IIII lb. XVIII s. gr., valent LVIII lb. XVI s. par.

Item, betaelt de goede lieden van Durdrecht, te wetene, Jacob van Hoekelom ende Jan f. Heindricx over huerlieder payment dat gheviel den laesten dach van meye anno LXVII, de somme van X lb. groten, (ter causen van LX lb. groten) ¹ (in minderinghe van de XL lb. groten die men hemlieden bi der voorgaende rekeninghe tachter bleef van) ² scaellen die zij om thuus ghelevert hebben, wanof men hemlieden noch rest te betaelne bij X lb. groten sjaers telken voorseiden laesten dach van meye, de somme van XXX lb. groten, beloopende de voorseide X lb. groten, als tblijct bij huerlieder quitancien, ende van den laesten dach van meye anno LXVII voorseid, CXX lb.

Item, betaelt Jan f. Heindricx, over hem ende over zine medeghezellen de somme van XXVI lb. groten, dewelcke hij ghearresteirt hadde ende ofghewonnen ter vierschare van den Damme, als dezelve somme toebehoorende Willem de Bosschere die de stede hem tachter ende sculdich was (bi der voorgaende rekeninghe) ³ van

1. Deze tekst tussen haakjes werd doorgestreep.

2. Deze tekst tussen haakjes werd in de tekst bijgevoegd.

3. Deze tekst tussen haakjes werd in de tekst bijgevoegd.

zinen payemente van der leveringhe van den steenwercke van den nieuwen scepenhuse, alsoo tbiject bi der lettren van der betalinghe daerof ghedaen, valent III^cXII lb. par.

Item, betaelt sire Andries Centurioen, over zijn payement dat gheviel Lichtmesse anno LXVI, XX lb. groten, ende van septembre anno LXVII, ooc XX lb. groten, belooopen beede de payementen, als tbiject bij zijne quitancie, XL lb. groten, valent IIII^cIIII^{xx} lb. 1.

Item, betaelt meester Michiel Goedghebuer, Jooris Weilaerd ende Cornelis Tyelman metgaders de meester maetsenaers van Brusselle ende van Ghend, voor huerlieder moeyte ende aerbeit dat zij ghehad hebben omme te visenteirne tsteenwerc van den nieuwen huse, in twelke zij wijsden dat Willem de Bosschere ende zine medeghesellen betren zoude ter stedewaerd, de somme van XLII lb. groten, dus hemlieden betaelt over huerlieder sallis ende moeyte XVII lb. groten, valent IIC IIII lb. (Dit parcheel zal hier lijden, mids ontfaenc makende bi den tresoriers ten proffite van der stede van den somme van XLII lb. groten commende in ofslaghe van IIMII^cCXX lb. die de vorseide stede Willem de Bosschere sculdich was bi der voo:gaende rekeninghe. Deze XLII lb. groten zijn afgetrocken in tslot van den sculden van dese rekeninghe) 2.

Item, betaelt Jan van den Walle over de huere van zinne boede, daer dengenen van der stede in ligghen, meye LXVII, XX s. groten, valent XII lb.

Item, betaelt Pieter de Mey, vleeschauwere, van den kelnare then-den den vleeschhuse, die de stede oorboirt, ende dit van eenen jare ghevallen den eersten dach in wedemaent anno LXVII, VIII s. groten, valent IIII lb. XVI s.

[f° 46 v.]

Dit naervolghende es de temmerage van den nieuwen scepenhuse, van midwintre LXVI tot medwintre LXVII.

Item, den derden in april anno LXVII, betaelt Inghel Bard temmerman, van dat hij derdere ghewrocht heift in tmaken van der belukinghe van den portale, van den contore van den clercken, van der bottelrye, van der sergantencamere ende in traeilkin boven ende beneden : Inghel, XXV daghen, Ghooris, XXV daghen, Jan Thuus, XIII daghen, elken te X groten sdaechs, Aelkin zijn cnape, XXV daghen te VIII groten sdaechs, comt III lb. X s. II d. groten, valent XLII lb. II s.

Item, XXVIII in april, betaelt Inghele vorseid van dat hij zijn tweestre ghewrocht heift omme ute te doene de cassinen van den veinsters van den ouden scepenhuse ende weder te voughene in de veinsters van den nieuwen huse, VIII daghen, ende Aelkin VIII daghen, comt X s. VIII d. groten, valent VI lb. VIII s.

Item, XXVI in meye, betaelt Inghele vorseid, van dat hij met Aelkin ghewrocht heift omme te makene de veinsters van den cleene

1. Hieraan werd in de tekst toegevoegd: «In minderinghe van de IIM^vCXX lb. die men hem sculdich was bi der voorgaende rekeninghe».

2. Deze paragraaf, hier tussen haakjes geplaatst, werd in margine bijgevoegd.

wynckelkins, omme ute te doene de scrapraden van den ouden huse ende die te voughene in tniewe huus, ende andersins, Inghelē XX daghen ende Aelkin XX daghen, comt tsamen XXX s. groten, valent XVIII lb.

Item, XVIII in wedemaend, betaelt Inghelē voorseid, van dat hij met Aelkin ghewrocht heift omme tmaken van den veinsters van der vaulte, II nīewē cassinen in de veinsters van den contore te makene, een duere van der engienvaulte te makene, de veinsters van den wynckelkins ende van der vaulte te hanghene, bancken in de bottelrie te makene daerde presentcannen up staen, Inghelē XV daghen en Aelkin XV daghen, valent XXII s. VI groten, valent XIII lb. X s.

Item, betaelt Daneel Heykin, glasemakere, van dat hij ghelevert heift in scepenencamere II vulle glaseveinsters ende een halve, mīdsdat de stede een deel van den ouden glasen dede, XII s. groten; noch ghemaect inne tcomptor van den clercken een vulle veinstre met nīewē glasen, bedraghen XLIX voeten, te IIII groten de voet, comt XVI s. IIII d. groten, comt tsamen XXVIII s. IIII d. groten, valent XVII lb.

Item, XXVIII in maerte, betaelt Jan Scupkin van dat hij hem vierdre ghemaect heift tnīewē portael voor de scepenencamere, omme tvoorseide portael te vermakene, de veinsters van der vierschare boven ende beneden te vulmakene ende te hanghene, Scupkin, XX daghen, te X groten sdaechs, elc van zinen cnapen, XXIIII daghen, te VIII groten sdaechs, comt tsamen III lb. IIII s. VIII d. groten, valent XXXVIII lb. XVI s.

[f° 47]

Item, betaelt den zaghers, van III daghen dat zij ghesaecht hebben een deel van den houtē, te XX groten sdaechs, comt V s. groten, valent III lb. paris.

Item, betaelt Boudin van den Pitte ende Guy de Splintre, van dat zij den pilaer in scepenencamere van den ouden huuse gheweert heift ende de steenen te passe gheleit; voort, dat zij de ghaten van den ouden huuse ghestopt hebben waerin zij verdient hebben III s. groten, noch in steenen daerin verbesicht, mīds twee carren erden, II s. VI d. groten, comt al tsamen VI s. VI d. groten, valent III lb. VI s.

Item, betaelt Inghel Bard, van III daghen dat hij met Aelkin zinen cnape ghewrocht heift omme te makene een tafement boven den wentelsteeghere, voetbancken te makene in tcomptor van den clercken ende andersins, beloopt II lb. XIII s.

Item, betaelt bi den voorseiden Inghelē, van houtē daertoe verbesicht te wetene IIII rebben te X groten tstic, XXVI voeten plancken, X groten valent II lb. X s.

Item, betaelt Jacob Quactwante, van III ½ daghen dat hij met zinen cnape ghewrocht heift omme te plaesterne eenen erd inde zale, in de vertreccamere houttin in den muer ghedaen omme de lambroceringhe an te vestene, de gaten boven scepenencamere ghe-

stopt ende andersins : Jacob te X grooten sdaechs, ende de cnapc te V grooten sdaechs, mids ooc in steendren VI grooten, valent II lb. XII s. VI d.

Item, betaelt Inghel Bard, van dat hij ghemaect heift in den nieuwen zoldre van den huuse boven der vierschare, II veinstren met haren troneelhouten omme duere te wyndene de engienen van der stede end andre zaken, waerover hij gheweist heift IIII daghen, comt II lb. par.

Item, betaelt Jan Scupkin, van dat hij hem derdre ende alsnu hem tweesstre met zinen leerknechte tportael van der vertreccamere ghemaect heift ende de voorseide camere rondsomme te besiergene, alsoo tblijct, waerove zij gheweist hebben, te wetene, Scupkin, metgaders ooc dat hij ghemaect heift de cassinen van den veinsters van der voorseide camere, de veinsters beneden ghetraillet, Scupkin LXV daghen te X grooten sdaechs, comt II lb. XIII s. II d. grooten, zijn cnapc LXXIX $\frac{1}{2}$ daghen te VIII grooten sdaechs, comt II lb. XIII s. grooten ; noch zijn leerknecht XX daghen te II grooten sdaechs, comt III s. IIII d. grooten, comt altsamen V lb. X s. VI d. grooten, valent LXVI lb. VI s. par.

[^o47 v.]

Dit naervolghende es tijserwerk dat Lievin Senescael ghelevert heift anghaende nieuwe huus van midwintre LXVI tot midwintre LXVII.

Eerst, ghelevert tbeslach van drien dueren van den grooten portale, twelke zijn IX paer ghehanghen, III glenders, een slot met IIII slotels, een slot van der bottelrieduere met II slotels, een slot van der duere bi der bottelrieduere met III slotels, een slot van den contore van den clercken, een slot van den camerkin van den serganten met IIII slotels, noch II slotels van der duere van scepenecamere, II slotels van der duere van den ghanghe van den contore, beloopt dese percheelen XXXV s. grooten. Noch een ijserin pin daer de lelye up staet an tzuudhende van den huse weghende XLVIII lb., IIII s. grooten, VC mitenaghels zonder hooft, omme de groote portaelduere van der vierschare, een paer ghehanghen vertint an de camere van den serganten, een paer ghehanghen an de duere van der bottelrie, een paer ghehanghen an de duere bi der bottelrie, een paer an de duere van den contore, een paer boven an de duere boven scepenecamere, een slot met II slotels an dezelve duere, een paer ghehanghen an de veinsters boven scepenecamere, een paer ghehanghen an de veinstre vanden wijnkelkine thenden den huuse zudward, beloopn dese parcheelen IX s. grooten. III^C mitenaghels, III^C lukenaghels, III paer cleender ghehanghen omme tafement van den comptore, II s. VI d. grooten. II cassinen besleghen omme de veinstren van den comptore met hare toebehoorten III s. IIII d. grooten. C ankernaghels omme de groote balken, XVI grooten. Noch ghelevert III^M mitenaghels omme de zolders van den nieuwen huuse, X s. grooten. Noch II paer ghehanghen met dobbelen cnoopen omme tportael van der vertreccamere, VI ijsers omme tvoorseide portael vast te makene, IIII s. grooten. Noch ghelevert XXX VIII grendels ende LXXVI crammen omme de cleene dacveinsters te II grooten elke veinstre, VI s. IIII d. grooten. Noch ghelevert IIII paer ijserin leden omme de cyegen vander vertreccamere, II paer

leden omme tresoir van der vertreccamere mids een ijsler daer tresoir up rust, een slot met II slotelen dienende an de cyegen van der vertreccamere al verteint, comt II s. grooten. Noch ghelevert II sloten an de scrapradekins van der vertreccamere elc met II slotels, II s. VI d. grooten. Noch ghelevert tbeslach van den cassinen van II veinsters van der vertreccamere met hueren toebehoorten, comt XX s. grooten. Noch ghelevert in cleene mittenaghelkins omme de traelligen, XX grooten. Noch een slot met II slotels omme de portaelduere van der vertreccamere, III slotels omme de groote camerduere van scepenen om de serganten, beloopt tsamen II s. grooten. Item, noch in naghels met witten hoofden omme de traeilgeveinsters, comt XX grooten. Noch IIM mitenaghels omme de zolders van den huuse, VI s. VIII d. grooten, comt al tsamen V lb. X s. IIII d. grooten, valent LXVI lb. IIIIs. par.

[f° 48]

Dit naervolghende es tghuend dat Jan de Loon ghelevert heift an tvoorseide huus also voorseid es.

Erst, VC lattenaghels omme de duere van den portale, X grooten; IIIC naghels van II mitten, II s. VIII d. grooten; IIIC naghels van een mitte, XVI grooten; IXC lukenaghels, II s. III d. grooten; XXV naghels van IIII miten, IIII grooten; II haken omme een veinstre, II grooten; II ghehanghen, VI grooten; IIC mitenaghelen, VIII grooten verbesicht in tportael ende in sergantencamerkin; noch IIIIM verloren naghels omme de traelligen, VI s. VIII d. grooten; IIM lukenaghels omme de bottelrie, V s. grooten; VIC mitenaghels omme tcomptor, II s. grooten; III ijsers omme tportael mede te houdene, VIII grooten; L naghels van II miten; VI naghels van IIII miten omme de reyse van den portale, V grooten; noch IIMIIIC veinsternaghels omme de wynghelkins, IIII s. grooten, noch IIM mitenaghels verbesicht in tcontor van den clercken ende in tvermaken van der groote scraprade, VI s. VIII d. grooten; noch IIIC lukenaghels verbesicht an tvoorseide contor ende an de veinsters van den wyngkelkins, XII grooten; IC naghels van II miten, VIII grooten; VI ijsers omme de groote scraprade van den contore, V ghehanghen omme tcontor, VIII grooten; XVI ghehanghen omme de veinsters van den wyngkelkins beneden, weghende LXX lb., V s. X d. grooten; IIII grendels, IIII cappen ende IIII crammen omme de voorseide veinsterkins, XXXVI ijslerin roeden omme de glaseveinsters, IIII s. grooten; VIII vingherlinghen, VIII scerssen omme de groote balken van der zale mede te slutene, XVI grooten; noch IIM mitenaghelen om de zolders van den huuse, VI s. VIII d. grooten; omme de cyeege van der vertreccamere, XVC verloren naghels te II grooten thondert, II s. VI d. grooten; item, noch IIM mitenaghels, VI s. VIII d. grooten; IIM luke-naghels, V s. grooten; IM lattenaghels, XX grooten, ende dit omme de solders van den nieuwen huuse, comt al tsamen III lb. X s. II d. grooten, valent XLII lb. II s. paris.

[f° 48 v.]

Pencioen van den huuse.

Item, betaelt Stasin de Clerc, over zijn sallaris van dat hij, van midwintre LXVI tot midwintre LXVII, de impositie van den in-

commende wijnen ontfanghen heift, XX s. grooten, valent XII lb. paris.

Item, noch betaelt den voorseiden Stasin van dat hij de imposicie van den kacharinghe, zo voorseid es, ontfaen heift, XIII s. IIII d. grooten, valent VIII lb.

Item, betaelt de clercken over huerlieder moeyten omme de voorseide rekenynghe van den huse te scrivene, XV s. grooten, valent IX lb.

Totale somme van den uitghevene van den huuse XVIII^c lb. II s. VI d.

Ende den ontfanc beloopt VIIICLXI lb. XVII s. VI d.

Dus meer uitghegheven dan ontfaen IX^cLIII lb. V s.

VII. Stadsrekening van 1467-1468

[f° 5 v.]

Ontfaen van Maertin de Crooc, dewelke jeghen de stede ghehuert heift de groote vaulte van den scepenhuse drie jaer lancgheduerende, inghaende midwintre anno LXVII, omme XXXVI s. gr. sjaers ende dit van eenen jare ghefallen te midwintre LXVIII, valent XXI lb. XII s. p.

Ontfaen van den voorseiden Maertin, van eenen winckelkinne thenden den voorseiden huuse zuudwaerd twelc hij jeghens de voorseide stede ghehuert heift III jaer lanc gheduerende, omme XII s. gr. sjaers, zo voorseid es, ende dit van den jare LXVIII, valent VII lb. III s.

Ontfaen van den voorseiden Maertin, van eenen wijnckelkinne onder den steeghere van den portale, twelc hij jeghens de stede ghehuert heift omme XV s. gr. sjaers, zo voorseid es, ende dit van midwintre LXVIII, valent IX lb.

Ontfaen van Jacob Borbote, van eenen wijnckelkinne staende neffens den wijnckelkinne van den steeghere van den portale zuudwaerd, twelc hij jeghens de stede ghehuert heift omme VI s. gr. sjaers, zo voorseid es, ende dit van midwintre LXVIII, valent III lb. XII s.

Ontfaen van Hermes van den Castele, van eenen winckelkinne staende neffens den steeghere van den portale noordwaerd, twelc hij jeghens de stede ghehuert heift omme VII s. gr. sjaers, zo voorseid es, ende dit van midwintre LXVIII, valent IIII lb. IIII s.

Ontfaen van Anthuenis Boyaert, van eenen winckelkinne staende neffens den scepenhuuse noordwaerd twelc hij jeghens de stede ghehuert heift omme VIII s. gr. sjaers, zo voorseid es, ende dit van midwintre LXVIII, valent IIII lb. XVI s.

[f° 28 v.]

Item, verteert ten twee reysen, als thoute werc van den nieuwen huuse ghevisenteirt was bij Andries Alaerd ende den speyhoudre ten

bekeerte van Andries Centurion dhoude als leverare van den houtwercke, IIII s. II d. groten, valent II lb. X s.

[f° 41 v.]

Dit es de rekenynghe van Maertin de Crooc en Willem van Craynest, tresoriers van der stede van den Damme, als ghecommitteert ten ontfanghe ende uutghevene van den nieuwen scepenhuuse, beghinnende te midwintre LXVII ende hendende te midwintre LXVIII ghevalueirt in ponden par.

Eerst, ontfaaen van haringhe, van midwintre LXVII tote midwintre LXVIII, bij den inghesetene van der stede, van XII^c XL last te II gr. tlast CXXIIII lb. par.

Ontfaen insghelijcx van wijne van midwintre LXVII tot midwintre LXVIII, VIIIMIX^cIIII^{xx}XVII vaten te 1½ gr. tvat, comt XLIX lb. XIX s. VII d. ob. gr., VCIIII^{xx}XIX lb. XV s. VI d. par.

Somme van al den ontfanghe van den huuse VII^cXXIII lb. XV s. VI d. par.

[f° 42]

Dit naervolghende es tuutghegheven van den voorseiden huuse up den voorseiden ontfang, van midwintre LXVII tote midwintre LXVIII.

Eerst, betaelt de goede lieden van Durdrecht, van eenen payemente dat gheviel den laesten dach in meye anno LXVIII, als tblijct bij huerlieder quitancien, X lb. grooten, valent CXX lb. par.

Item, betaelt Jan Maelkin, scildre, van XXXIX veynsters die an tduc van den nieuwen huse staen, dewelke hij groene ghevaerwet heift met olyvaerwen buten ende binnen, te IIII grooten tstic, bevoorwaerd bij buerchmeesters ende scepenen, XIII s. grooten, valent VII lb. XVI s.

Item, betaelt Jacob Quaetwante, van dat hij IIII ijsers gheghoten heift in de veinsters van den wynckelkins an de zuurside van den huuse; noch van dat hij boven an de voorseide muer de haken van IIII veinsters ooc gheghoten heift ende andersins, waerover hij gheweist heift met zinen cnape III daghen, te XV grooten sdaechs, comt II lb. V s.

Item, betaelt van XXIIII pond loots daertoe verbesicht, te XX miten tpond, valent XX s.

Item, betaelt Inghel Bard, van de veynsterkins van den huuse of te doene omme te vaerwene ende weder an te hanghene, waerover hij gheweist heift met eenen cnape drie daghen, comt IIII s. VI d. grooten, valent II lb. XIII s.

Item, betaelt Inghel voorseid, van II daghen dat hij ghewrocht heift omme te makene eene lene bij torloge; voort tbuffet ende den banc van scepenamere te hooghene, een slot an de groote poorte bachten huuse an te slane ende de lederin hemmers te hanghene boven der duere in de zale met hueren houte ende ijswerck, comt tsamen XX s.

Item, betaelt van stellynchouten omme vaulte van den scepenhuuse, VI s. grooten, mids der vrecht van der Sluus hier, valent III lb. XII s.

[f° 42 v.]

Item, betaelt Willem Lombaert, van drie glaseveynsters die hij in de wynckelkin van den portale ghestelt heift; noch van drie veynsters ghestelt in de wentelsteeghere, beloopden tsamen XXX voeten, te IIII grooten den voet, valent VI lb. par.

Item, betaelt Ghijs Splintre, van V daghen dat hij met zinen cnapen ghewrocht heift omme te voorsiene alle de wynckelkins, de groote vaulte, de engenvaulte, tgat van der duere van der noordduere toe te stopene, den erd in scepen Camere te vermaken ende andersins, te XV grooten sdaechs, valent III lb. XV s. par.

Item, betaelt van coreelsteenders ende erdtgehels IIII s. VI d. valent II lb. XIII s.

Item, betaelt den carremans van den mortele te haelne, IIII s. par.

Item, betaelt Matthys Huusman van torcken omme de stede, V s. X d. grooten, valent III lb. X s. par.

[f° 43]

Dit naervolgende es tijserwerck dat Lievin Senescael ghelevert heift an tvoorseide huus, van midwintre LXVII tote midwintre LXVIII.

Eerst, VI paer gheghanghen omme de veynsters van der grooter vaulte, te VI grooten tpaer, III s. grooten; VI grendelen, XII crammen omme de voorseide veynsters, XII grooten; een paer ghehanghen omme de cleene duere van der engenvaulte, X grooten; een dobbel slot met II slotels, een grendelet met II crammen, II s. grooten; een slot vermaect an de duere van den ganghe van den contore, III grooten; noch drie ijserin roeden ende een plate ijserin, omme de veynsters van den wynckelkins thenden zuudwaerd, wegghende LXXI pond, V s. XI d. gr.; een grendelet, II crammen omme de voorseide veynsters, II gr.; II paer ghehanghen omme de voorseide veynsters van den wynckelkine onder tportael, VIII gr.; noch II ijserin crammen II gr.; noch an de veynsters van den voorseiden huuse VIII haken, XII clincken, XII crammen, II gr. voor elken haec, I gr. voor elke clincke, ende XII miten voor elke cramme, comt II s. X d. gr.; noch een grendelet boven an de noordveynstre, II gr.; noch XII haken omme de dacveynsters, VI gr.; noch een paer ghehanghen omme duere van den zoldre boven, VIII gr.; II bloesloten elc met II slotels, XVI gr.; L mitenaghels, II gr.; I slotel om Guy de Brune, II gr.; XII glaseroeden elc II voeten lanc, XVIII gr., comt tsamen XXI s. IIII d. grooten, valent XII lb. XVI s. par.

[f° 43 v.]

Pencioen van den huuse.

Item, betaelt Stasin de Clerc, over zijn salaris van dat hij, van midwintre LXVII tot midwintre LXVIII, de impositie van den upcommenden haringhe ontfaen heift, VIII lb. par.

Item, betaelt Pieter Aernouds, van dat hij de impositie van den wijnen ontfaen heeft, zo voorseid es, XX s. gr., valent XII lb. par.

Item, betaelt den clercken over huerlieder moeyten van deser voorseide rekenynghe van den huuse te scrivene, XV s. gr., valent IX lb. par.

Somme van den uitghevene van den huuse, CIIII~~XX~~XVI lb. VI s. par.

Ende den ontfaenc draecht VII~~CXXIII~~ lb. XV s. VI d. par.

Comt meer ontfaen dan uitghegeven van den huuse, V~~CXXVII~~ lb. IX s. VI d. par.

VIII. Stadsrekening van 1468-1469

[f° 7 v.]

Ontfaen van Willem van Craynest, als pachtre van der impositie van den upcommende wijnen, III~~CXXIII~~ lb.

Ontfaen van Jan van Spaengen, als pachtre van der impositie van den upcommende harynghe, CL~~XXXVI~~ lb.

[f° 11 v.]

Christinekin Gheenkins, over de bate van XXX lb. gr., XXXVI lb. Maykin, over de bate van XXX lb. gr., XXXVI lb.

[f° 25]

Item, betaelt Jacob Quaetwante, twelke hem bi der wet ghegeven es in hoosscheden, ende dat ten beveilne van minen heeren den commissarissen in recompensacien van zinen verliese, twelke hij ghehad heeft in tpavement van den nieuwen scepenhuse van den Damme, de somme van II lb. gr., valent XXIII lb. par.

[f° 33]

Item, betaelt meester Jan, de scailledeckere, van eenen dach dat hij ghewrocht heeft omme te stoppene tsepenhuus, daers nood was, XX s. par.

[f° 37 v.]

Item, als van den ontfanghe van der impositie van den wijne ende van den harynghe, dat men hier plach te stellene, es dit jaer verpacht ende staet in de rolle van der stedegoed hiervooren in deze voorseide rekenynghe, dus nu als hier gheen mencion daerof ghemact.

[f° 38]

Dit naervolghende es tuutgeven van den voorseiden huuse van midwintre LXVIII tote midwintre LXIX.

Eerst, betaelt den goede lieden van Durdrecht, over een payement van scaeylien, dat gheviel den laesten dach van meye anno LXIX, als tblijct bij huerlieder quitancie, de somme van X lb. grooten valent CXX lb. par.

Item, betaelt Willem de Bosschere over een payement dat gheviel

tSinte-Martinsmesse anno LXVIII, de somme van L lb. grooten ; noch over een andre payment, twelc hem gheviel tSinte-Martinsmesse anno LXIX, de somme van L lb. grooten, ende voort de somme van XXXI lb. XVII s. IX d. ob. grooten, ende dat over tlaeste paymente ende vulle betalinghe van IIIICXXXV lb. grooten Vlaemischer munten ter causen van steenen, calc, mortele ende handghedade van den voorseiden huuse, beloopen de voorseide drie paymenten ende betalinghen, alst blijkt bij zine quitancien, de somme van CXXXI lb. XVII s. IX d. ob. grooten, valent XV^C IIII^{XXII} lb. XIII s. VI d. par.

Item, betaelt Andries Centurion de somme van XL lb. grooten, te wetene, XX lb. grooten, twelc hem gheviel tOnser-Vrouwen-daghe ter Lichtmesse anno LXVII, ende XX lb. grooten die hem ghevielen den eersten dach van septembre anno LXVIII, beloopen de voorseide twee paymenten, als tbleijt bij zine quitancien IIIICIII^{XX} lb.

Item, noch betaelt den voorseiden Andries de somme van XL lb. grooten, te wetene, XX lb. grooten over tpayment van Onser-Vrouwen-daghe ter Lichtmesse anno LXVIII, ende XX lb. grooten over tpayment van den eersten daghe van septembre anno LXIX, beloopen de voorseide twee paymenten, als tbleijt bij zine quitancien, IIIICIII^{XX} lb.

Item, betaelt Daneel vander Vorst, dewelke de stede gheleent hadde van den ghelde van zinen nevekinne omme de refexcion van den huuse, zonder bate daerof te hebbene, de somme van XII lb. grooten, twelke hij de steede leende in tjaer LXVI ende nu in dit voorseide jaer van LXIX hem betaelt, valent CXLIII lb.

Item, als van den IIII^{XX} ponden grooten, die Heinric de Cridsche ende Pietre van Hoonacker, als vooghden van de kindren Cornelis vanden Beckene, in tjaer LXVI der stede gheleent hadden omme de refexcion van den huuse, zonder bate daerof te nemene, nu in dit jaer LXIX hemlieden betaelt de somme van XXX lb. grooten, valent III^{CLX} lb.

[^f 38 v.]

Somme van al den uutegheven van der stede ende van der huuse draecht XIMVICLIII lb. III s. II d. par.

Ende den ont fanc draecht X^{MLXI} lb. VI d. ob. par.

Aldus meer uuteghegheven danne ont fanc XV^C IIII^{XX} XIII lb. III s. VII d. ob. par.

IX. Stadsrekening van 1469-1470

[^f 14]

Item, betaelt Andries Centurion, XX lb. grooten ter cause van zijnder leveringhe van der temmerage van den nieuwen scepenhuuse, van eenen paymente ghevalen tOnser-Vrouwen-daghe ter Lichtmesse anno LXIX, valent II^{CXL} lb.

Item, noch betaelt Andries Centurioen voorseid, als over de leve-

ringhe voorseid van eenen payemente hem ghevallen tSinte-Maertinsmesse anno LXX, XX lb. grooten, valent IICXL lb.

Item, betaelt Jacob filius Jans van Huekele ende Jan filius Heindricx, scippers van Dordrecht, X lb. grooten ter cause ende over de vulle betalinghe, te wetene, elc van XXX^M scaelyen die zij der stede ghelevert hebben, elken, V lb. grooten, ende dit over tlaeste payement, als tlijct bi den obligacien danof zijnde ende der stede overghegheven in quitancien, valent CXX lb.

[f° 26]

Item, betaelt denzelven dach [19 maart], als men besteide Andries Alaerd, temmerman van Brugghe, de parijsche hemelynghe te makene van scepenecamere, ende de vertreccamere ende de bladen te legghene tzijnen coste ende anders, alsdoe verteert bi den bailliu, buerchmeesters ende scepenen, II lb. VIII s.

[f° 39]

Item, XVI in meye, betaelt Andries Alaerd, temmerman, up zijn werc van der paridsche hemelinghe, twelc hij ghenomen heift te makene in scepenecamere ende in de vertreccamere, IIII lb. grooten, in mindringhe van zijnder voorwoorde van den voorseide wercke, valent XLVIII lb.

Item, betaelt Andries Alaerd, temmerman, IX lb. grooten over de vulle betalinghe van der leveringhe ende tmaken van der parische hemelynghe van scepenecamere ende vertreccamere, valent CVIII lb.

[f° 40 v.]

Item, bi denzelven Lievin Senescael ghelevert VC verloren naghels verbesicht in de parische hemelinghe van der vertreccamere, comt V grooten.

[f° 41]

Item, noch es de voirseide stede tachter Andries Senturions over de vulle betalinghe van sijne verdinge van den tymmeringe XXX lb. gr.

Index op persoons- en plaatsnamen

Aalst (prov. O.-VI.), 185.	162, 165, 168, 170, 171, 172,
Aernouds, Pieter, 197.	173, 174, 175, 187, 189, 190,
Aernoudt (timmerman), 151.	191, 192, 195.
Aernouts, Jan, 151.	Beckene, Cornelis van den-, 166,
Affligem, Steven van-, 135.	198.
Alaerd, Andries, 137, 185, 194,	Beffelync, Heynric, 160, 170.
199.	Berbote, Jacob, 188, 194.
Alaerts, Pieter, 136, 182, 183.	Bethune, J. de-, 145.
Amsterdam (Nederland), 138.	Bladelin, Pieter, heer van Mid-
Andries, Willem, 162, 168.	delburg, 165.
Antwerpen (prov. Antw.), 151,	Blancque, weduwe Joachim de-,
152, 158, 159.	165.
Baert, Inghel, 135, 140, 141, 147,	Blavoet, Jan, 147.
151, 155, 156, 157, 158, 160,	Blommaert, Rogier, 184.

- Boghaert, Anthonis, 154, 188, 194.
- Bossche, Lievin van den-, 158, 169.
- Bosschere, Govaert de-, 135, 137, 146, 147, 152, 156, 158, 159, 187, 188.
- Bosschere, Rogier de-, 175.
- Bosschere, Willem de-, 135, 136, 137, 140, 142, 147, 149, 152, 153, 154, 158, 160, 166, 187, 188, 189, 190, 197.
- Bouts, Mathys, 154, 186.
- Braderyc, Jacob, 147.
- Breen, Pieter van-, 146.
- Brugge (prov. W.-VI.), 136, 137, 145, 147, 149, 152, 153, 159, 161, 165, 167, 168, 176, 177, 182, 184, 185, 187, 188, 199.
- Brune, Guy de-, 150, 196.
- Brune, Hubekin Christoffel de-, 151.
- Brussel (prov. Brab.), 135, 136, 137, 145, 146, 147, 151, 152, 156, 158, 187, 188, 190.
- Buenen, Tielman, 172.
- Bussche, Cornelis van den-, 187, 189.
- Centurion, Andries (sr. en jr.), 136, 137, 142, 149, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 166, 190, 195, 198, 199.
- Chasteelle, Hermes van den-, 157, 158, 161, 165, 167, 188, 194.
- Christoffel (arbeider), 141, 152.
- Clerc, Jan de-, 168.
- Clerc, Staesin de-, 156, 165, 186, 193, 194, 196.
- Claeys (slootmaker), cfr. Slootmakere, Claeys de.
- Cluyseman, Jan, 175.
- Coc, Adriaen de-, 151.
- Coppin, Karel, 151, 168.
- Craeynest, Olivier van-, 150.
- Craeynest, Willem van-, 195, 197.
- Crijdtsche, Heynric de-, 166, 198.
- Croocq, Cornelis de-, 158.
- Croocq, Maertin de-, 147, 149, 152, 156, 157, 158, 159, 161, 165, 166, 168, 184, 186, 187, 188, 194, 195.
- Damme (prov. W.-VI.), passim.
- Stadspoorthen, 187; Grote Brugse poort, 138, 146, 168; Monnikereedse poort, 152; Sluisse poort, 172; Schellemolen, 172, 187; kerk, 178; school, 172; stadhuis, passim; vleeshuis, 158.
- Danckaert, Govaert, 151.
- Danhieux, L., 145.
- Deckere, Jacob de-, 150, 187.
- Deckere, Lievin de-, 168.
- Den Briel (Ned.), Sinte-Catharijnekerk, 135.
- Desprez, Alaerd, 150, 186.
- Desprez, Maykin, 150, 186, 197.
- Diegem (prov. Brab.), 135.
- Dycke, Jan van den-, 135, 147, 152, 159, 161, 162, 174, 188.
- Dobblyer, Jacob, 140, 160, 174.
- Dolc, Aelkin, 140, 170, 171, 172, 173, 174, 187, 190, 191.
- Doornik (prov. Heneg.), 142.
- Dordrecht (Ned.), 139, 142, 157, 167, 189, 195, 197, 199.
- Drusschre, Aernout de-, 151.
- Duclos, A., 145.
- Duenerin, Willem van-, 158.
- Ecaussines (prov. Heneg.), 138, 139.
- Egghemondt, Claeys van-, 167.
- Fyerins, Jacob, 168.
- Foys, Maertin, 157.
- Freys, Jan, 162.
- Gent (prov. O.-VI.), 136, 147, 149, 151, 152, 153, 158, 187, 188, 190.
- Ghaerne, Jacob van-, 141, 160.
- Gheenkins, Christinekin, 150, 186, 197.
- Gheenkins, Jan, 150, 186.
- Gheerkin (tegeldekker), 152, 169.
- Ghoetgebuer, Michiel, 136, 137, 149, 153, 187, 188, 190.
- Ghooris (van Brussele?), 172, 174, 190.
- Gilliodts-van Severen, L., 145.
- Haarlem (Ned.), Sint-Bavokerk, 135.
- Haermaers, Peryne, 151, 186.
- Haerpen, Pieter van-, 151.
- Haghe, Jan van der-, 136, 149, 153.

- Hallinc, Loy, 153, 156, 165, 186.
 Harewijn, Willem, 150, 186.
 Heye, Pieter van der-, 167.
 Heykin, Daneel, 191.
 Hellyn, Heyns, 167.
 Heyne (timmerman), 172.
 Heynric («tsheeren cnape»), 159.
 Herne, Jan van-, 135, 147, 152.
 Heekelen (Hoekelom), Jan van-, 157, 189, 199.
 Hollaert, Jan, 138.
 Honackere, Pieter van-, 166, 198.
 Huupen, Goossin van-, 139, 169.
 Huusman, Matthys, 196.
 Inghe, Wouter van-, 140, 154, 159.
 Jan, f. Gheeraerds, 147, 157.
 Jan, f. Heindricx, 157, 189, 199.
 Jan (tegeldekker), 152.
 Janse, H. 145.
 Karel de Stoute, graaf van Charolais, 151.
 Kortrijk (prov. W.-VI.), O.-L.-Vrouwekerk, 135.
 Langhen, Maertin, 147.
 Lennoot, Jan, 153, 165, 188.
 Leuven (prov. Brab.), stadhuis, 136, 144.
 Lievins, Heynric, 185.
 Lijnmakere, Cassin de-, 151, 168, 169.
 Lobaert, Adriaen, 167, 169, 184, 188.
 Lombaert, Willem, 196.
 Loon, Jan de-, 150, 155, 163, 164, 180, 181, 182, 193.
 Maeve («de lijnmakeghe»), 155.
 Maelkin, Jan, 195.
 Maertere, Dyeric de-, 185.
 Malen, Jan van-, 169.
 Man, Joos de-, 147, 156, 158.
 Marcholf, Maertin, 168.
 Mare, Ingel van der-, 154, 165, 166, 168, 187.
 Mechelen (prov. Antw.), 151, 152.
 Meeux, Jan, 172, 173.
 Mey, Jan de-, 151.
 Mey, Pieter de-, 184, 190.
 Mendonc, Jacob van-, 188.
 Michiel (timmerman), 154.
 Moens, Jan, 151, 172.
 Muelnaere, Joorke de-, 151.
 Musselman, Pieter, 151.
 Ninove (prov. O.-VI.), 159.
 Noebrouc, Willem van-, 135, 146, 158.
 Opeddrinck, J., 145.
 Oudenaarde (prov. O.-VI.), stad-huis, 144.
 Pape, Boudin de-, 150.
 Pitte, Boudin van den-, 191.
 Quaetwant, Jacob, 136, 140, 147, 149, 152, 153, 154, 160, 169, 170, 174, 185, 191, 192, 195, 197.
 Renault (loodgieter), cfr. Willemszeune.
 Reyns, Jan de-, 138.
 Rycquaert, Cornelis, 165.
 Rop, Jan, 136, 149, 153.
 Schupkin, Jan, 171, 183, 184, 191, 192.
 Seneschael, Lievin, 150, 155, 162, 163, 178, 179, 180, 192, 196, 199.
 Sheridan, P., 145.
 Sinte-Kruis, Vijve-Kapelle (prov. W.-VI.), 154, 164.
 Slootmaker, Claeys de-, 136, 182.
 Sluis (Ned.), 138, 140, 142, 147, 152, 153, 154, 156, 158, 160, 167, 168, 169, 170, 172, 174, 188, 196; Oostpoort, 135; Kasteel, 152.
 Snouc, Aernout, 165.
 Spaengen, Jan van-, 158, 169, 197.
 Splintere, Guy de-, 191, 196.
 Stavele, Jan van-, 186.
 Tant, Jacob, 151.
 Thestelle, Heynric van-, 159.
 Thestelle, Lisbette van-, 159.
 Tielman, Cornelis, 137, 152, 159, 165, 168, 171, 187, 188, 190.
 Thoors, Jacob, 153.
 Thuus, Jan, 140, 170, 171, 172, 173, 190.
 Varnwijn, Andries, 159.
 Velde, Jan van de-, 167.
 Velyers, Jan, 158, 160, 169, 197.
 Veurst, Daneel van der-, 166, 198.
 Viaene, A., 145.

Vleesch, Brixus, 165, 168.	Weylaert, Joris, 137, 153, 159, 165, 187, 188, 190.
Walle, Jan van den-, 153, 159, 169, 185, 190.	Wyldeman, Claeys de-, 151.
Wautier, Jan le-, 167.	Willemszeune, Renault, 150, 154, 161, 176, 177, 178, 187.
Wautyer, Alaerdt, 167.	Wouwe, Clais de-, 172, 183, 184.
Weale, J., 144, 145.	Wulphuuse, Loys van den-, 159.
Weghe, Luuc van de-, 189.	Zeghers, Jan, 171.
Wesel (Duitsland), 138, 168.	

DE BOUWREKENING VAN DE SCHUUR TE SCUERINGHE, 1333

De straatweg, die de dorpskom van Zuienkerke met de Nieuwmunsterstraat te Houtave verbindt, dwarst, vooraleer het dorp te verlaten de Blankenbergse vaart. Wanneer men de vaart bereikt ziet men noord van de straatweg twee hofsteden liggen. Men heet ze het Groot en het Klein Schoringe¹. Zij zijn beide eigendom van het St. Janshospitaal te Brugge en vormden certijds één enkel landbouwbedrijf, sedert de 13e eeuw bekend onder de naam Scueringhe, Scoeringhe, Schooringhe².

Onlangs werd de oude schuur die er zich bevond naar het openluchtmuseum van Bokrijk overgebracht, en zal daar voortaan als model van een Westvlaamse polderschuur prijken. Over de ouderdom van die schuur is men het niet eens, doch het staat vast dat zij niet te vereenzelvigen is met de schuur die door het St. Janshospitaal in 1333 werd gebouwd. Overblijfsels van de veertiende-eeuwse schuur zijn niet bekend, wel echter de bouwrekening. Deze wordt hierna uitgegeven naar de originele tekst die te Brugge op het archief van het St. Janshospitaal onder de rubriek «rekeningen 52b» is bewaard (tekst A) en waarvan een tweede exemplaar voorhanden is op het rijksarchief te Brugge onder de rubriek «Aanwinsten 1906» (tekst B).

Die schuur moet indrukwekkend geweest zijn, zoals men uit de rekening kan afleiden. Het was een gebouw uit bak-

1. *Dit is West-Vlaanderen. Steden, Gemeenten, Bevolking*, deel III, Brugge, 1962, blz. 2232.

2. G. Himpens, *Het St. Janshospitaal te Brugge (vóór 1188-1350)* Onuitgegeven lic. proefschrift, Leuven 1956, blz. 100-101. Zie ook: K. De Flou, *Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen*, deel XIV, Brugge 1933, kol. 306-308.